

Laura Kaukonen

” WHERE IS THE SECURITY?”
Just Stop Oil ja Van Gogh – häiritsevän aktivismin
oikeutukset julkisessa keskustelussa

Johtamisen ja talouden tiedekunta
Pro Gradu tutkielma

TIIVISTELMÄ

Laura Kaukonen: ”Where is the security?” Just Stop Oil ja Van Gogh– häiritsevän aktivismin oikeutukset julkisessa keskustelussa
Pro Gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Hallintotieteiden tutkinto-ohjelma, ympäristöpolitiikka ja aluetiede
Ohjaaja Jouni Häkli
toukokuu 2023

Lokakuussa 2022 kaksi Just Stop Oil -aktivistia heitti Vincent Van Goghin *Auringonkukat* -maalauksen päälle tomaattikeittoa. Teko oli protesti ilmastonmuutosta vastaan. Just Stop Oil -ryhmä kertoo tavoitteekseen saada Iso-Britannian hallitus lopettamaan fossiilisten polttoaineiden toimilupien (licence) jako maassa. Teon oli tarkoitus ajaa tätä tavoitetta. Just Stop Oil on perustettu alkuvuodesta 2022 ja ryhmä on hyödyntänyt osana toimintaansa erilaisia häiritseviä (disruptive) aktivismin muotoja.

Auringonkukat-tilanteesta seurasi runsaasti mediakirjoittelua ja julkista keskustelua. Mielenpitoet olivat jakautuneita - joko aktivisteja ihaillaan tai sitten heitä inhotaan. Keskusteluun on ottanut kantaa myös Britannian hallitus. Konservatiivipuolueen johtamalla hallituksella ei ole aikomuksia myöntää aktivistiryhmän vaatimukseen. Lisäksi hallituksella on suunnitelmissa tuoda vireille uusi lakialoite Public Order Bill. Aloitteen on tarkoitus esimerkiksi lisätä ja korottaa häiritsevistä aktivismitoimista saatavia tuomioita. Lisäksi sen on tarkoitus antaa poliisille lisää oikeuksia aktivistien valvontaan kaduilla. Lakialoite on kuitenkin parhaillaan (toukokuu 2023) uudelleenmuotoiltavana, sillä se ei ole mennyt lain säätämisvaiheessa ylähuoneesta läpi. House of Lords on vaatinut, että ennen kuin se hyväksyy aloitteen, on siitä poistettava joitakin voimakeinoja, kuten poliisin ennennäkemättömän laaja oikeus pidättää ja suorittaa etsintöjä aktivisteille.

Tutkimukseni aineistona toimivat mediakirjoitukset koskien Van Gogh -tapausta, Just Stop Oilin viralliset lausunnot *Auringonkukista*, sekä Britannian hallituksen viralliset vastineet kuten Public Order Bill, joilla se pyrkii vastaamaan Just Stop Oilin toimiin. Lisäksi Just Stop Oililla on moninainen suhde lehdistöön. Se sekä hyödyntää saamaansa mediahuomiota että ilmaisee olevansa tyytymätön esimerkiksi tapaan, jolla oikeistolainen ja tabloid-lehdistö on kuvannut heitä Britanniassa. Lähestyn aiheitani tulkitsevan politiikka-analyysin lähtökohdista, eli kiinnitän huomiota erityisesti tilanteen politisoituneeseen luonteeseen, performatiivisuuteen ja siihen, miten tilanteen eri toimijat kykenevät legitimoimaan näkökulmiaan. Käytän analyysimenetelmänäni retoriikan analyysia, jotta kyettäisiin ymmärtämään, miten toimijat oikeuttavat argumenttejaan.

Keskustelussa Van Goghin *Auringonkukkiin* kohdistuneesta taideaktivismista korostuu, että oikeastaan mikään osapuoli ei lunasta toistensa legitimaatiota. Just Stop Oil ei saa hallituksen kannatusta ja järjestö itse tuomitsee hallituksen energiapolitiikan. Lehdistö on pääasiassa jakautunut joko kannattamaan hallitusta tai Just Stop Oilia. Osa näkee Just Stop Oilin toimivan väärin, tai sitten kirjoittelussa koetaan, että aktivismi on oikeutettua ilmastonmuutoksen vakavuuteen nähden. Vaihtoehtoisesti lakialoitetta pidetään sortavana ja epäoikeudenmukaisena tai sitten juuri sellaisena päätöksentekona, jota tarvitaan. Muutama keskustelija jää kuitenkin välimaastoon ja ajattelee Just Stop Oilin toimivan väärin, mutta toisaalta mieltää hallituksen toimivan vielä huonommin.

Just Stop Oilia koskevaa julkista materiaalia on paljon. Siitä riittää varmasti paljon lisää tutkittavaa moniin eri tutkimuskysymyksiin ja monille eri tieteenaloille. Kun tapahtumat koskevat valtion ytimessä olevaa toimijaa kuten hallitusta, monilla eri tutkimusaloilla olisi varmasti aiheita, joihin tarttua. Lisäksi taide ja lainsäädäntö ovat oleellisia aspektoja Van Goghin ja Just Stop Oilin kohdalla ja aiheita voisi lähestyä myös näiden alojen moninaisista lähtökohdista. Just Stop Oil on luvannut, että se jatkaa toimiaan mikäli Britannian hallitus ei suostu heidän vaatimukseensa. Onkin siis todennäköistä, että heistä tullaan vielä kuulemaan.

Avainsanat: Häiritsevä aktivismi, Disruptive action, Taide, Aktivismi, Just Stop Oil, Vincent Van Gogh, Tulkitseva politiikka-analyysi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
1.1 Aiheen valinta	6
1.2 Tutkielman rakenne	7
2 ILMASTOAHDISTUKSEN TAAKKA	9
2.1 Taiteeseen kohdistettu häiritsevä aktivismi	13
2.2 <i>Auringonkukkien</i> herättämä mediakohu	21
2.3 Rikollisuutta ympäristön nimissä	26
2.4 Just Stop Oil	28
2.5 Eskaloituva ympäristöhuoli	42
3 ANALYYSIN MUOTOUTUMINEN TOIMIJOIDEN KONTEKSTISSA	48
3.1 Metodologiaa ja ontologiaa	48
3.2 Aineiston keruu ja analyysitapojen muotoutuminen	51
3.3 Retoriikan analyysi	54
3.4 Aineiston rajaus ja esittely	57
4 AURINGONKUKKIA JA MAAILMANLOPPUJA	62
4.1 Meillä on vain yksi yksinkertainen vaatimus	62
4.2 Taideperformanssi?	75
4.3 Kansalaisvastarinta?	79
5 REFLEKTIO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	84
LÄHTEET	87
LIITTEET	108
Liite 1. Aineisto	108
Kuvat:	
Kuva 1. Van Goghin <i>Auringonkukat</i> -taulun tahriminen	6
Kuva 2. Mona Lisa kakutuksen jälkeen	15
Kuva 3. Just Stop Oilin tekemä Twitter-kysely	21
Kuva 4. Musiikkiartisti Lil Nas X:n meemit	23
Kuva 5. Ulkoministeri James Cleverlyn twiitti <i>Auringonkukista</i>	36
Kuva 6. Greta Lützerathissa	45
Kuva 7. Kirjeenvaihtoa sisäministerin ja Just Stop Oilin välillä	57
Taulukot:	
Taulukko 1. Aineisto	60

1 JOHDANTO

Syksyllä 2019 kirjoitin kandidaatin työni aiheenani ilmastotaide. Keskeinen päätelmäni oli, että taiteella nähdään olevan *mahdollinen* vaikutus yksilöön häntä koskevissa ilmastoasioissa. Mieli- ja tunteiden vaihtelua oli kuitenkin paljon. Taiteen esitettiin vaikuttavan potentiaalisesti yksilön tunteisiin, mielipiteisiin ja asenteeseen koskien ilmastonmuutosta. Tämän katsottiin voivan johtaa ilmastoystävällisempiin valintoihin. (Kaukonen 2020.) Aiheeni idean sain tuolloin ajankohtaisista taidenäyttelyistä ja julkisesta keskustelusta (esim. Perkiömäki 2019; Tampereen taidemuseo 2019; Tugend 2019).

Ilmastotaiteen ja ympäristötaiteen vaikutusta on tutkittu vähän entuudestaan. Koska aiheesta on vähän empiiristä dataa, tulokset ja päätelmät voivat olla vain epämääräisiä sen suhteen, onko taiteella suoraa vaikutusta ilmastoasenteisiin. (Blasch & Turner 2015; Galafassi ym., 2018.) Eriävät kokemukset ilmastotaiteesta herättävät kuitenkin mielenkiinnon siitä, miten eri maailmankatsomuksista katsoen taide ja sen merkitys voidaan nähdä ja tulkita. Tämä ristiriitaisuus on vahvasti yhteydessä myös ympäristöpolitiikan ja aluetieteen opintosuunnan ydinteemoihin politisoitumiseen, määrittelykamppailuihin ja kiistoihin.

Just Stop Oil -ryhmän tekemä aktivismi vuonna 2022 sai minut kiinnostumaan taiteen ristiriitaisesta asemasta ilmastopolitiikassa. 14.10.2022 Phoebe Plummer ja Anna Holland heittivät kumpikin purkin tomaattikeittoa Vincent Van Goghin *Auringonkukat*-maalauksen päälle National Galleryssa ja pikaliimasivat kätensä museon seinään. Tilanteesta kuvatussa somevideossa tomaattikeiton osuessa tauluun joku museovierailijoista huutaa: ”*Security!*”. Toinen henkilö huutaa taustalla: ”*Wooaaah!*”. Kolmas yleisöstä tapahtumaa seurannut huudahtaa: ”*Oh my Gosh!*” (Gayle 2022a.)

Phoebe Plummer piti tilannetta tarkkailleelle yleisölle ja kameroille puheen: ”*What is worth more, art or life? Is it worth more than food? Worth more than justice? Are you more concerned about the protection of a painting or the protection of our planet and people? The cost-of-living crisis is part of the cost of oil crisis. Fuel is unaffordable to millions of cold hungry families—they can’t even afford to heat a tin of soup!*” (Gayle 2022b.)

National Gallery julkaisi tapahtuneesta tiedotteen. Se vahvisti, että aktivistit olivat tulleet museoon, heittäneet aamupäivällä tomaattikeittoa teoksen päälle ja liimanneet itsensä seinään. Kaksi henkilöä pidätettiin paikan päällä. Samalla museo vahvisti asiasta kiinnostuneille ja kysyneille, että teos säilyi

vahingotta. Maalaus on lasitettu ja vain kehyksiin tuli pienimuotoista vahinkoa. (National Gallery 2022.)

Plummer ja Holland antoivat haastatteluita monille eri medioille. Esimerkiksi Reutersille Plummer kertoo olevansa nuorena henkilönä peloissaan ja vihoissaan, kun miettii tulevaisuutta. Mitä ilmastokatastrofin seurauksia hän joutuu kärsimään? Saako hän elää vanhaksi? Onko hänen saatavillaan ruokaa ja puhdasta vettä? Plummerin mukaan miljoonat kärsivät jo nyt näistä seurauksista globaalissa etelässä. (Reuters 2022b.) Plummer siis ilmaisi ilmastoahdistuksen olevan aktivisminsa taustalla.

Plummer kertoo saaneensa vastareaktioita teolle. *”This is a proportionate act to a criminal government – the government inaction is criminal. I’m not a criminal. I’m a scared little kid trying to fight for their future.”* Plummer jatkaa: *”You can expect to see us popping up anywhere any single day and we will keep on escalating our actions until the government listens – our one demand is that the government immediately halts all new fossil fuel licences.”* Osana juttuaan Reuters on tehnyt Lontoossa katuhaastatteluita kansalaisille. Yksi haastateltavista kertoo: *”I think they are raising awareness but they are doing it the wrong way.”* (Emt.)

Plummer antoi myös itse katuhaastattelun, jota on jaettu sosiaalisen median kanavissa. Twitterissä sitä on katsottu 8 miljoonaa kertaa. Videolla Plummer kertoo tietävänsä teon olevan absurdi, kuten monet ovat kommentoineet. Se on kuitenkin tapa, jolla ihmiset saadaan kiinnittämään huomiota heidän ajamaansa ilmastoasiaan. Plummerin mukaan ihmisten tulisi tietää, että valtion tukirahat menevät fossiilisiin polttoaineisiin vaikka uusiutuva energia olisi yhdeksän kertaa halvempaa. Plummer täsmentää tietäneensä suojalasisista, muuten he eivät olisi tahrineet maalausta. (Mezz 2022.)

Forbesille kaksikko kuvaili tunteitaan teon aikana ja sen jälkeen. He kertovat haastattelussa, että yleisö National Galleryssa oli ollut vihamielistä. *”Stupid b*tches”*, joku gallerian vierailijoista oli huutanut. Alun perin kohdeteoksen oli pitänyt olla Andy Warholin keittopurkkia kuvaava maalaus, mutta se oli sattumalta lainassa toisessa näyttelyssä. *Auringonkukat* oli toiseksi paras vaihtoehto, sillä se on Plummerin mukaan niin ikoninen ja kuuluisa. (Bregman 2022a; Bregman 2022b. ks. myös Just Stop Oil 2022n.)

Kaksikko kertoo kansalaisvastarintaan (civil resistance) liittymisen olevan tunnetasolla vaikeaa. He kuitenkin kokevat etteivät pysty elämään itsensä kanssa, jos eivät tee jotain. *”If we don’t change now, we are going to live through societal collapse.”* He kertovat olleensa tilanteessa todella

hermostuneita, mutta lopulta pelko oli muuttunut adrenaliiniksi ja voimaantumisen tunteeksi. *“All Phoebe and I have to do as young white people is put our bodies and our freedom on the line, and get arrested, I consider that a small price to pay for a future.”* (Emt.)

Plummer ja Holland pidätettiin paikan päällä National Galleryssa, mutta he pääsivät pian vapaaksi. Asiaa käsiteltiin oikeudessa joulukuussa 2022 ja tammikuussa 2023. Tuolloin sovittiin ehdot, joilla kaksikko saa olla takuita vastaan vapaana ennen oikeudenkäyntiään heinäkuussa 2024. Ehtoihin kuuluu, että heillä ei saa olla julkisilla paikoilla mukana pikaliimaa ja heillä on kielto käydä museoissa ja gallerioissa. Syyttäjä Jennifer Osborne osoitti, että oikeudenkäynnissä agendalla on kolme asiaa. Ensinnä se, minkä verran vahinkoa taulun kehyksiin tuli. Toiseksi, oliko teko tahallinen vai tuottamuksellinen (reckless or intended), ja kolmanneksi, rikkoisiko tuomio Plummerin ja Hollandin oikeutta ilmaisunvapauteen (right to freedom of expression) nähden. (Bazaraa 2022; BBC 2022b; Blake 2023.)

Just Stop Oil kirjoittaa Van Goghin *Auringonkukista* nettisivuillaan kysymykset ja vastaukset -artikkelissa. Järjestö vastaa kysymykseen *“But there’s still been a huge outcry with people asking: why attack art? Why go after something as precious as human creativity, culture and beauty?”* seuraavasti:

“Yes – art is precious. We share that love deeply. What we want to do is salvage a future where human creativity is still possible. We’re terrifyingly close to losing that, so we have to break the rules. And that means pushing cultural buttons to provoke, challenge and shock. There’s no other way. This action makes people confront what is a justified response to the threats we now face, what is sacred and what should we do to protect it. It enables a conversation – you are outraged about this, where is your outrage of 33 million people in Pakistan losing their livelihoods, 1000 million crabs gone from our oceans, the fire service pushed to breaking point due to 40C heat. What should we protect, the conditions that allow humanity to make art, to be creative – or the masterpieces that will have no one to gaze on them.”

(Just Stop Oil 2021.)

Just Stop Oil pyrkii siis sääntöjä rikkomalla shokeeraamaan ja saamaan ihmiset ajattelemaan ilmastokatastrofin seurauksia ja sitä, mikä on kohtuullista taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Taide on kallisarvoista, ja järjestö haluaa muistuttaa, että tämä arvo ollaan ilmastonmuutoksen seurauksena menettämässä. Kohta ei ole enää taidetta tai yleisöä katsomaan sitä. Just Stop Oil kokee,

että enää on käytettävissä vain kulttuurisia ja hyväksyttävyyden rajoja venyttäviä aktivismin muotoja. Aikaa ei ole tarpeeksi jäljellä muuhun. Tarkoitus on myös herättää keskustelua. Jos yhden taulun tahriminen suututtaa, missä on ihmisten suuttumus äärimmäisistä sääilmiöistä ja niiden seurauksista?

Just Stop Oilin tiedottaja (spokesperson) Mel Carrington kommentoi samaa myös The New York Timesille. Hänen mukaansa järjestö on yrittänyt jo kaikkea muuta. Hän kertoo, että järjestön oli erityisesti tarkoitus saada aikaan katsojissa *fyysinen* (visceral) reaktio. Carringtonin mukaan katsojalle syntyy tunnetason kokemus siitä, mitä tarkoittaa menettää mestariteos (masterpiece). *“When you think about it, this is what we face with climate collapse.” “The loss of everything we love.”* Koska teos oli suojaavan lasin takana, järjestön ei siis ollut tarkoitus tuhota mitään. Tarkoitus oli simuloida menetyksen ja shokin tunteita, jotka liittyvät Carringtonin mukaan vahvasti juuri siihen mitä tarkoittaa menettää tärkeitä asioita ilmastonmuutoksen takia. (Buckley 2022.)

Myös Just Stop Oilin tiedottajana toimiva Alex De Koning oli paikalla 14.10 National Gallerylla. Hän antoi haastatteluja ja kommentoi asiaa mm. ITV News:ille, Euronewsille ja The Guardianille. Hänkin vahvisti ITV:lle järjestön tienneen jo etukäteen, että taulu oli suojaavan lasin alla. Tämä oli kriteeri tekoa suunniteltaessa. Hän kommentoi The Guardianin journalisti Damien Gaylelle aktivistien tarkoituksena oli tehdä hallitukselle (government) kannanotto. Hallituksen ei tule enää myöntää toimilupia (licence) fossiilille polttoaineille. (Gayle 2022c; ITV News 2022a; Euronews 2022b.) Lisää hallituksen energiapolitiikasta ja toimiluvista luvussa 2.4.

Fossiilisten polttoaineiden kieltä on De Koningin mukaan elintärkeää sekä elinkustannuskriisin että ilmastokriisin ratkaisussa. Teon oli tarkoitus myös korostaa tätä linkkiä. Ongelmat voitaisiin De Koningin mukaan välttää siirtymällä uusiutuviin polttoaineisiin, jotka ovat hänen mukaansa yhdeksän kertaa fossiilisia halvempia. Lisäksi Britanniassa tulisi lisätä taloeristeet rakennuksiin. (Gayle 2022c.)

Hän kertoi Euronewsin haastattelussa myös Pakistanin tulvista ja Itä-Afrikan nälänhädästä, jotka ovat hänen mukaansa osoitus ilmastonmuutoksen vaikutuksista jo tälläkin hetkellä. Hän korosti Just Stop Oilin olevan väkivallaton ja rauhanomainen (non-violent, peaceful protestors). *“So sure we will cause disruption, we will attack paintings and art but we’re only doing this until the government make a meaningful statement that they will end new fossil fuel licenses in the UK. As soon as that happens, we’re off the road, we’ll move out the way.”* (Euronews 2022b.)

Hän alleviivasi myös, etteivät lakimuutokset vaikuta siihen jatkavatko he toimintaansa. Hän toteaa, että paras tapa muuttaa asioita ovat suuret kansalaisliikkeet (mass civil resistance). Hän vertaa

järjestöä aikaisempiin siviili- ja ihmisoikeusliikkeisiin kuten suffragetteihin, afroamerikkalaisten oikeustaisteluun ja homojen oikeuksiin. Just Stop Oil ottaa inspiraatiota näiltä liikkeiltä. Esimerkiksi suffragetit tekivät aikanaan museoissa tauluihin viiltoja osana protestiaan. (Emt.)

Kysyttäessä, ovatko aktivistit huolissaan siitä, että teko ei saa kansalta kannatusta (backlash, alienate people that might otherwise support you), De Koning kommentoi The Guardianille ja ITV:lle ettei kyseessä ole kilpailu suosioista. Hän kertoo, että teko on tietenkin erittäin kiistanalainen (very controversial). Toisaalta on selvää, ettei taululle tapahtunut mitään, koska keiton voi pyyhkiä pois suojalasista. (Gayle 2022c; ITV News 2022a.)

ITV ja Yahoo News haastattelivat myös paikalla olleita museovieraita ja Extinction Rebellion (tunnetaan Suomessa nimellä Elokapina) -ilmastoaktivisteja, jotka olivat pitämässä samanaikaisesti omaa erillistä protestiaan National Galleryn edessä olevalla Trafalgar Square -aukiolla. Protestoijat kertoivat olevansa kaikki samaa mieltä ilmastokriisistä asiana, jolle kaikki ilmastoliikkeet yrittävät saada näkyvyyttä. Näiden aktivistien mielipiteet vaihtelivat kuitenkin sen suhteen, mitä he ajattelevat Just Stop Oilin valitsemasta taktiikasta. (ITV News 2022a; Yahoo! News 2022.)

Yksi aktivisti kommentoi Yahooille, ettei hyväksy ollenkaan tällaisia aktivismin keinoja, vaan pitää niitä mielettömänä vandalismina (mindless vandalism). Toinen aktivisti oli sitä mieltä, että aktivismin muoto osoittaa ihmisten olevan enemmän hädissään ilmastonmuutoksen suhteen. Siten aktivismissa on havaittavissa valmius mennä pidemmälle erilaisissa taktiikoissa. Hän kertoo, että he eivät ainakaan itse aktivisteina väheksy taidetta ja estetiikkaa tai niiden itseisarvoa. Kaksi aktivistia koki, ettei teossa ole mitään erityisen kyseenalaista, koska taulun päällä oli suojaava lasi. (Emt.)

ITV:n haastattelemat National Galleryn vierailijat ilmaisivat haastattelijalle turhautumustaan. Yksi vieras kommentoi kameralle, ettei kenelläkään ole mitään oikeutta tehdä näin. Kaksi muuta sanoi, että on olemassa parempiakin tapoja tuoda ilmastoviesti esille. *”I don’t know if I can say it’s justified but I do understand where they are coming from, they could probably pick better ways to do it, ehem, but at the same time they’ve probably just had their voices been like, um, shut down for many many years and this is probably why it’s got to this.”* Yksi museovierailija kommentoi, että tämän kaltaiset teot jatkuvina tapahtumina käännöttävät ihmisten sympatiat eivätkä saa laajaa yleisöä kannattamaan Just Stop Oilia. (ITV News 2022a; Yahoo! News 2022.)

1.1 Aiheen valinta

Just Stop Oilin tahrима maalaus on painava ajankohtaisaihe. Sillä on siksi paljon tutkimusarvoa. Tapauksessa lisäksi sekä taide että ympäristö ovat keskeisiä teemoja. Aktivistien toimintaa on relevanttia tutkia ajankohtaisuuden lisäksi myös sen saaman suuren huomion takia.

Yksin The Guardianin toimittaja Damien Gaylen kuvaama video (Gayle 2022a) *Auringonkukat*-tapauksesta on saanut Twitterissä 50,1 miljoonaa katsomiskertaa (7.3.2023 mennessä). Twiittiin on kirjoitettu myös noin 22 tuhatta kommenttia (7.3.2023 mennessä). Lisäksi Just Stop Oilin itse julkaisema, Richie Felgaten (Just Stop Oil 2022i) kuvaama video on saanut Twitterissä 4,5 miljoonaa katsomiskertaa (7.3.2023 mennessä). Gaylen toinen video, jossa Plummerin puhe on kuvattu tarkemmin, on saanut 5,9 miljoonaa katsomiskertaa (7.3.2023 mennessä) (Gayle 2022a).

Tämä tarkoittaisi sitä, että esimerkiksi suhteutettuna Suomen väkilukuun jokainen suomalainen olisi katsonut videon ainakin kymmenen kertaa. Tai sitä, että noin 90 % Ison-Britannian kansalaisista tai kaikki Englannin kansalaiset olisivat nähneet videon. (Suomen väkiluku n. 5,5milj. (Tilastokeskus 2022), Ison-Britannian n. 67milj. ja Englannin väkiluku n. 55milj. (Office For National Statistics 2022)).

Kuva 1. Just Stop Oil aktivistit Phoebe Plummer (vasemmalla) ja Anna Holland (oikealla) heittävät keittoa Van Goghin *Auringonkukat*-taulun päälle (Gayle 2022a).

Todellisuudessa ei voida täsmällisesti tietää, kuka on katsonut videota ja missä sitä on katsottu. Käytän numeroita vain demonstroimaan, että sitä on katsottu todella paljon. Kuvat tomaattikeitolla heitetystä taulusta ovat todennäköisesti saavuttaneet paljon enemmänkin katsojia. Aihetta on käsitelty globaalisti uutislähetysissä ja muissa mediajutuissa.

Lisäksi Just Stop Oilia ja tauluihin kohdistunutta aktivismia on relevanttia tutkia, sillä siitä ei ole vielä oikeastaan tehty akateemista tutkimusta. Just Stop Oil on aloittanut toimintansa vasta vuonna 2022. Suurin osa toiminnasta on sijoittunut vuoden loppupuolelle, joten aiheesta ei ole yksinkertaisesti keretty tehdä tutkimusta. Lisää tästä luvussa 2.1.

1.2 Tutkielman rakenne

Esittelen seuraavassa luvussa tulkitsevan politiikka-analyysin. Kerron, mitä se tarkoittaa tutkimusnäkökulmana tämän tutkielman kontekstissa ja perustelen tutkimustarpeen paremmin. Kirjoitan, mitä politiikkaprosessit, joita näkökulman avulla tutkitaan, ovat. Kerron tarkemmin myös miksi *Auringonkukat*-tilanteessa on kyse tulkitsevaa politiikka-analyysia kiinnostavasta politiikkaprosessista.

Käyn läpi tapauksia vuodelta 2022, joissa toistuu ilmastoaktivismin uusi muoto. Kuuluisia tauluja ja taideteoksia käytettiin osana aktivismia heittämällä taulujen päälle esimerkiksi ruokaa. Vastaava taktiikka oli myös käden liimaaminen pikaliimalla esimerkiksi teoksen kehyksiin. Käsittelen yleisellä tasolla myös reaktioita ja mielipiteitä, joita *Auringonkukkiin* kohdistuneesta aktivismista on esitetty.

Esittelen myös paremmin Just Stop Oil -ryhmän ja sen lyhyen historian. Kuvaan millaisia suhteita sillä on politiikkaprosessissa esiintyviin muihin toimijaryhmiin kuten Britannian hallitukseen ja lehdistöön. Britannian hallitus lähestyy Just Stop Oilin toimintaa erityisesti siitä näkökulmasta, että Just Stop Oil rikkoo lakia ja siksi ryhmän toimintaan tulisi puuttua juridisin keinoin. Hallitus on laatinut Public Order Bill -lakialoitteen, jonka on tarkoitus olla hallinnon virallinen vastaus aktivistijärjestön toimintaan. Esittelen siis politiikkaprosessiin osallistuvat toimijat.

Lisäksi esittelen yleisesti aktivismin kontekstin, jossa Just Stop Oil toimii. Tämä tarkoittaa ilmastoahdistuksen ja aktivismin tämänhetkistä tilaa Euroopassa ja muuallakin maailmassa. Kuten Phoebe Plummer kertoi Reuterssille, häntä ajavana motivaattorina toimii hänen kokemansa

ilmastoahdistus. Ilmastoahdistus on nykyään yhä vahvempi yhteiskunnallinen ilmiö, joka muodostaa Just Stop Oilin toiminnan ympärille paljon laajemman kontekstin.

Kerron toisessa luvussa myös siitä, miten olen muotoillut tutkimuskysymykseni tulkitsevan politiikka-analyysin lähtökohdista, ja kuinka olen rajannut aiheeni pro gradu -tutkielman mittaan sopivaksi. Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Mitä argumentteja eri toimijatahot esittävät *Auringonkukat*-tilanteesta, ja millaisia merkityskamppailuita näkemysten välille muodostuu?
2. Millaisia retorisia keinoja toimijat käyttävät perustellessaan näkökulmiaan?
3. Mitä näkökulmia pidetään julkisessa keskustelussa legitiimeimpinä?

Luvussa kolme esittelen ensin työni metodologisia ja ontologisia lähtökohtia. Sitten esittelen Arja Jokisen retoriikan analyysin, jota käytän analyysimenetelmänäni. Käytän menetelmää siksi, että sen avulla voidaan tutkia toimijoita ja heidän omille näkökulmilleen antamiaan oikeutuksia. Kerron retorisista keinoista, joiden avulla analysoin aineistoni. Käyn läpi myös perusteet aineiston keräämis- ja rajausprosessille ja esittelen aineiston, jolle olen tehnyt retoriikan analyysin.

Luvussa neljä esittelen analyysini tulokset, jotka esittelen tutkimuskysymysten mukaan järjestyksessä. Sitten siirryn tulosten tarkasteluun, jossa kerron lisää siitä, miltä taideaktivismi näyttää tulkitsevan politiikka-analyysin lähtökohdista. Lopuksi käyn luvussa viisi läpi reflektion ja johtopäätökset, eli pohdin sitä, miten olen onnistunut tutkielman toteuttamisessa, mitkä ovat tutkielmani rajoitteet ja kerron mahdollisista jatkotutkimuskohteista.

2 ILMASTOAHDISTUKSEN TAAKKA

Kirjassa *Tulkinnan mahti: johdatus tulkitsevaan politiikka-analyysiin* (2014) Liisa Häikiö ja Helena Leino esittelevät *tulkitsevan politiikka-analyysin*. Tutkimustavan juuret löytyvät alun perin Yhdysvalloista. Häikiö ja Leino kirjoittavat tulkitsevan politiikka-analyysin auttavan ymmärtämään yhteiskunnallista muutosta eli sitä, miten hallinnan keinot ovat muuttuneet viime vuosikymmenten aikana. (Häikiö & Leino 2014, 9–10.)

Häikiön ja Leinon mukaan tilanteet, joissa jostain asiasta tulee yhteiskunnallinen kysymys tai ongelma ja siitä aletaan käydä merkityskamppailuja, ovat tutkimuksellisesti kiinnostavia. Muutosta tarkastellaan *politiikkaprosessien* kautta. Poliittikkaprosessi avautuu tilanteen politisoituessa ja päättyy epäpolitisoitumiseen eli sulkeumaan, toisin sanoen ratkaisuun. Tutkimuksen keskiössä ovat tilanteisiin liittyvät toimijat. (Emt., 18–19.)

Asia tai ilmiö *politisoituu*, kun sitä aletaan lähestyä uudella tavalla, tai siitä käytävä keskustelu muuttuu. Politisoitumista seuraa hämmennys. Miten asia tulisi käsittää, määritellä tai ratkaista? Käytävät keskustelut voivat koskea esimerkiksi sitä, onko kyseinen asia ollenkaan ongelma, kenelle se on ongelma ja kenelle asian mahdollinen ratkaisu kuuluu. Politisoitumisella tarkoitetaan siis sitä, että jonkin uuden yhteiskunnallisen näkökulman myötä tarkasteltava aihe muuttuu kiistanalaiseksi, jännitteiseksi ja ratkaisuja vaativaksi. (Emt., 20–21; ks. myös Haila 2001, 11; Haila & Jokinen 2001, 305.) Just Stop Oil -aktivistit kysyivät National Galleryssa pitämässään puheessaan heti avauslauseessa: ”*What is worth more, art or life?*” Tästä on havaittavissa, että myös taiteen ja elintärkeän ympäristön hyvinvoinnin välillä voidaan kokea olevan arvostiriitoja.

Just Stop Oil kertoo omilla sivuillaan, ettei kohta ole taidetta, jos ei oteta huomioon elämän tärkeyttä. Tämä tarkoittaa sitä, että taiteen edelle tulisi priorisoida planeetan ja ympäristön hyvinvointi. Voidaan siis päätellä, että ellei taiteen ja ympäristön suhde ole ollut aikaisemmin politisoitunut, ruuan heitto taululle toimii politisoivana tekona. Aktivistit ovat tuoneet uuden näkökulman ja merkityksen taiteen ja elämän arvoon ympäristötietoisuuden valossa. Siten näiden kahden suhde on jännitteinen ja ratkaisua vaativa. Tästä syystä aihe sopii tutkimuksellisesti tarkasteltavaksi. Lisäksi Just Stop Oil jatkaa aktivismillaan jo pitkään käytyä keskustelua fossiilisista polttoaineista ja siitä, mitä päätöksiä niiden käytön suhteen tulisi tehdä tulevaisuudessa.

Sulkeumalla tarkoitetaan tiedollista ja poliittista sulkeumaa. Tiedollisella sulkeumalla tarkoitetaan sitä, että asia kyetään ratkaisemaan ottamalla huomioon kaikki tärkeät tekijät. Poliittinen sulkeuma puolestaan tarkoittaa sitä, että ratkaisuprosessissa on käytössä yleisesti hyväksytyjä vakiintuneita toimintatapoja tukeva säätelyjärjestelmä. Kun on saavutettu sekä tiedollinen että poliittinen sulkeuma, asiantila on epäpoliittisempi ja selvempi kun kaikki toimijat näkevät asian luonteen ja ratkaisut samoin. Heillä on yhteinen tulkintakehys, josta käsin ratkaisu koetaan legitimiiksi. (Häikiö & Leino 2014, 21–22.)

Sulkeuma ei kuitenkaan tarkoita, että asiasta on saavutettu lopullinen ja muuttumaton yhteisymmärrys. Yhteiskunnalliset asiat avautuvat aina kun joku alkaa tarkastella asiaa uuden tiedon, näkemyksen tai tulkinnan valossa. Yhteiskunnallisia asioita koskien avautuu aina yhä uusia politiikkaprosesseja, jotka vaativat yhä uusia ratkaisuja. (Emt., 22. ks. myös Haila 2001, 12.)

Tulkitseva politiikka-analyysi auttaa siis ymmärtämään ja käsitteellistämään muutosta, jossa hallintakäytännöt ovat muuttuneet yhä enemmän siihen suuntaan, että yhteiskuntaa ei johdeta yksittäisten instituutioiden hallinnan alla. Erilaiset toimijatahot ovat yhä enemmän vuorovaikutuksessa keskenään. Hallintoinstituutiot omaksuvat uusia käytäntöjä, jotka ovat piirteiltään verkosto- ja markkinamaisempia ja korostavat yhteistyötä. Tämä muutos ei kuvaa yksin ympäristöpolitiikan alaa, vaan se on havaittavissa eri yhteiskunnan ja politiikan aloilla. Tätä muutosta kuvaillaan siirtymänä hallinnosta hallintaan. (Häikiö & Leino 2014, 9;12.)

Yhteiskunnan hallintaan osallistuvat lukuisat eri toimijat, joista ainakaan kansalaiset eivät aina toimi vain annettujen sääntöjen ja viranomaisten esittämien tarjoumien puitteissa. Lisäksi erityisesti sähköisen median lisääntynyt asema on lisännyt vaatimuksia läpinäkyvyydestä, ja uskottavaa politiikkaa on yhä vaikeampi harjoittaa julkista mielipidettä kartoittamatta. (Emt., 13.)

Just Stop Oil -aktivistien toiminta on osoitus tästä muutoksesta, sillä he toimivat huomattavalla tavalla viranomaisten antamien vaikutusmahdollisuuksien ja asettamien sääntöjen ulkopuolella. Just Stop Oil pyrkii toiminnallaan kyseenalaistamaan hallinnon asettamat säännöt ja virallisten poliittisten tahojen antamat tavat vaikuttaa. Se pyrkii saamaan toimillaan huomiota ja aiheuttamaan säröjä perinteisten poliittisten hallintoelinten tekemän politiikan uskottavuuteen. Ruuan heitto taululle ei ole perinteinen tapa pyrkiä saamaan ääntään kuuluviin verrattuna esimerkiksi kunnan tai kaupungin järjestämään palautetilaisuuteen.

Tulkitseva politiikka-analyysi on kritiikki politiikka-analyysille. Poliittika-analyysissa poliittikkaprosessit käsitetään vain politiikan muotoiluksi, toimeenpanemiseksi ja arvioinniksi. Tämä näkökulma on tulkitsevan politiikka-analyysin käsityksen mukaan liian kapea tapa tarkastella päätöksentekoprosesseja, jotka ovat luonteeltaan monimutkaisia. (Emt., 10.)

Tulkitsevan politiikka-analyysin ote on siis siten kriittinen, että esimerkiksi demokratian ja oikeudenmukaisuuden toteutumisen käsittely pyrkii ”*vahvistamaan kansalaisten toimijuutta sekä heidän mahdollisuuksiaan osallistua yhteiskunnan hallintaan.*” Häikiö ja Leino kuvailevat, että toimijuuden merkityksen korostaminen tarkoittaa sitä, että tutkimus ei sitoudu yksin siihen mitä demokratia on hallinnon näkökulmasta. Poliittikkatavoitteiden, niiden toteuttamisen ja muiden edustuksellisen demokratian prosessien lisäksi huomioon otetaan myös osallistuvan demokratian ja demokraattisen toimijuuden ihanne. (Emt., 18–19.)

Tämä puolestaan tarkoittaa sitä, että kansalaiset mielletään politiikan lukijoiksi ja tulkitsijoiksi, vaikka he eivät olisikaan osallistuneet politiikan suunnitteluun tai toimeenpanoon. Kun erilaiset toimijaryhmät ja heidän vaikutusmahdollisuutensa huomioidaan mahdollisimman laajasti, mahdollistuu paremmin erilaisten toimija-asetelmien ja autonomian tasojen tunnistaminen. Näin kansalaisten toimijuutta pystytään parantamaan, kun tunnistetaan heidän toimijuutensa mahdollisuudet ja heikkoudet. (Emt., 19.)

Samassa kirjassa hallintaverkostojen tutkimustaan esittelevä Kanerva Kuokkanen kuitenkin huomauttaa, että huolimatta siitä, miten tulkitseva politiikka-analyysi sitoutuu demokratian ihanteisiin, todellisuudessa erilaiset toimijoiden väliset suhteet ovat paljon monimutkaisempia. Käytännössä erilaiset verkostot, ohjelmat ja hankkeet muodostavat moniulotteisen ja ristiriitaisen ympäristön, jossa demokraattisia vaikutuksia on vaikea arvioida, ja tällöin demokratia saattaa jäädä lähinnä paperilla toteutuvaksi ihannemalliksi. (Kuokkanen 2014, 242–243.) Kuten Häikiö ja Leino kuvaavat: ”*Tiedon tuotantoon antavat tutkijoiden ohella yhä enenevässä määrin oman panoksensa aktiivisesti osallistuvat kansalaiset, kansalais- ja etujärjestöt sekä hyvin monista tahoista kootut ajatushautomot*” (Häikiö & Leino 2014, 28).

Häikiön ja Leinon mukaan poliittikkaprosesseihin osallistuvat ja niiden kohteena olevat toimijat pyritään näkemään tilanteet omista lähtökohdistaan määrittelevinä tahoina. Näin toimijoiden intressit, tavoitteet ja arvot toiminnan taustalla voidaan selvittää. Toimijat ovat keskiössä, jotta kyettäisiin ymmärtämään tilanteita sellaisina kuin ne ovat heidän näkökulmastaan. (Emt., 17.)

Merkityksellä ja sen muodostumisella Häikiö ja Leino tarkoittavat sitä, että osaksi erilaisia yhteisöjä on muodostunut erilaisia vakiintuneita käytäntöjä. Esimerkkinä he käyttävät tästä opetustilannetta, jossa tyypillisesti opettaja seisoo luokan edessä, ja oppilaille on rajattu oma tila pulpetteihinsa tätä vastapäätä. Tilanne sisältää ennakko-oletuksia. Opettajan oletetaan jakavan tietonsa ja oppilaat omaksuvat sen mitä opetetaan. Jatkamalla käytäntöä oppilaat ja opettaja vahvistavat opetukseen liittyviä vakiintuneita merkityksiä. Kirjoittajien kokemuksen mukaan toimijat lähes poikkeuksetta päätyvät toistamaan kulttuurisesti hyväksytyjä käytäntöjä, ja näin käytäntöjä samalla ylläpidetään ja vahvistetaan. Näin myös toimijat yksittäisessä tilanteessa tukevat laajemmassa kontekstissa toimivia instituutioita. (Emt., 24–25.)

Aktivistit ovat toiminnallaan muodostaneet uuden merkityksen ilmastoaktivismille. Jos joku olisi vuosi sitten kertonut, että on tapahtunut seuraava tapahtumasarja: joku on mennyt museoon, heittänyt ruokaa taululle ja liimannut itsensä museon seinään. Tuskin kukaan olisi ymmärtänyt, mikä idea tällaisen toiminnan taustalla on. Mutta nyt, kun aktivistit ovat toistaneet tätä toimintatapaa tarpeeksi ja se on saanut osakseen monia silmäpareja, yhä useampi ymmärtää ilman erillistä selitystä toiminnan ilmastoaktivistisen merkityksen.

Koska tulkitsevalle politiikka-analyysille ominaista on tarkastella eri julkisen keskustelun tilanteissa esiintyviä toimijoita ja heidän näkökulmiaan käsillä olevaan tilanteeseen, tarkastellaan juuri sitä, millaisia merkityksiä he antavat kyseessä olevalle asialle tai tilanteelle. Aktivistit ovat kyenneet muotoilemaan uuden merkityksen aktivismille – mutta on eri asia, ovatko he kyenneet perustelemaan taktiikkansa eli näkevätkö esimerkiksi yleisö ja hallintoinstituutiot toiminnan oikeutettuna. Kuten Häikiö ja Leino toteavat, todellisuus näyttäytyy eri näkökulmista erilaisena ja näiden keskenään erilaisten näkökulmien seurauksena todellisuuden tulkintojen välille syntyy merkityskamppailuja (emt., 28).

Tyypillisesti tulkitsevan politiikka-analyysin tutkimuskysymykset tarkastelevat sitä, mistä positiosta toimijat esittävät argumenttejaan, eli millaisia intressejä ja päämääriä heillä on mielipiteidensä takana ja, keiden muiden toimijoiden kanssa he ovat samaa mieltä. Eli kenen kanssa he liittoutuvat, keiden välille syntyy ristiriitoja ja, ketkä rajattaisiin mieluummin keskustelusta ulos. (Emt., 25.) Tähän pohjautuu myös tutkielmani ensimmäinen tutkimuskysymys: *Mitä argumentteja eri toimijatahot esittävät Auringonkukat-tilanteesta, ja millaisia merkityskamppailuita näkemysten välille muodostuu?* Tarkoitus ei ole kuitenkaan arvottaa erilaisia maailmankäsityksiä, vaan tarkastella mistä ne koostuvat sekä mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia niillä on.

2.1 Taiteeseen kohdistettu häiritsevä aktivismi

Just Stop Oil ei ole ensimmäinen ilmastoryhmä, joka hyödyntää aktivismissaan taidetta tai museoita. Ilmastoaktivistit eivät ole myöskään ainoita, jotka ovat käyttäneet taideteoksiin kohdistuneita tekoja osana asiansa edistämistä. Itse Just Stop Oil -aktivistit ovat inspiroituneet esimerkiksi suffragetti Mary Richardsonista, kuten tiedottaja Alex de Koning sanoi Euronewsin haastattelussa. Suffragetit kannattivat naisten oikeuksien parantamista. Vuonna 1914 Richardson protestoi suffragettijohtaja Emmeline Pankhurstin vangitsemista hakkaamalla lihakirveellä Diego Velázquezin *Rokeby Venus* -maalaukseen useita viiltojälkiä kohtaan, johon on maalattu alaston nainen. (Euronews 2022b.)

Erilaiset kuuluisat demonstraatiot eivät ole myöskään välttämättä liittyneet mihinkään liikkeeseen tai poliittiseen agendaan. Kuuluisa tapaus historiasta on Vatikaanin Pietarinkirkossa sijaitsevaan Pietàn kohdistunut vasarahyökkäys. Vuonna 1972 mielenterveyshäiriöistä kärsinyt geologi Lazlo Toth alkoi vasaroida Michelangelon Neitsyt Mariaa ja Jeesusta kuvaavaa noin viisisataa vuotta vanhaa marmoripatsasta huutaen samalla olevansa itse uudelleensyntynyt Jeesus. Palasia irtosi esimerkiksi Marian kasvoista ja kädestä. Toth päätyi tekonsa seurauksena kahdeksi vuodeksi hoitolaitokseen, josta vapauduttuaan hänet karkotettiin Italiasta. (Hoffmann 1972; Püllella 2013.)

Vuonna 1997 Marcus Harveyn teos *Myra* sai runsaasti huomiota Britanniassa. Teos on maalausjäljennös sarjamurhaaja Myra Hindleyn pidätyskuvasta. Maalaus on toteutettu siten, että kun sitä katsoo lähemmin, näkee että maalari on maalannut kuvan käyttäen pieniä lapsenomaisia kädenjälkiä muistuttavia väripilkkuja. Kauempaa katsottuna näkee, että kädenjäljet muodostavat Hindleyn muotokuvan. Hindley tuomittiin yhdessä Ian Bradyn kanssa 1963–1965 tehdyistä viiden lapsen murhista ja hyväksikäytöistä, joista hän sai elinikäisen vankilatuomion (whole-life order) (Siddique 2021).

Maalaus aiheutti niin ison kohun, että sen näyttelyn järjestäneen Royal Academyn lautakunnasta erosi protestina neljä jäsentä. Kaksi erillistä tekijää sabotoivat näyttelyn rikkomalla näyttelytilan ikkunat ja heittämällä maalausta punaisella ja sinisellä musteella ja kananmunilla. Yksi uhrien äideistä protestoi näyttelyn ulkopuolella muiden kylttien kanssa paikalle tulleiden kanssa, ja itse Hindley pyysi poistamaan teoksen näyttelystä. Maalaus kuitenkin pysyi näyttelyssä loppuun saakka. Sabotoinnin jälkeen se restauroitiin ja tuotiin takaisin peitettyinä suojaavaan pleksilasiin ja sitä päivysti vartioimassa kaksi vartijaa. (Hattenstone 2009; Royal Academy 2023.)

Harvey on kertonut tarkoittaneensa maalauksen kritiikiksi sille, miten aktiivisesti ja eksotisoiden media kaupallisti murhatarinaa. Hän ei kuitenkaan ollut etukäteen osannut odottaa, että kuvasta aiheutuisi minkäänlaista kohua. Maalaus oli ennen näyttelyä ehtinyt pölyyntyä nurkassa muutaman vuoden, kunnes näyttelyn järjestäjät olivat penkoneet hänen ateljeensa varastoja. Hän kertoo olleensa järkyttynyt reaktiosta, mutta silti pitäneensä aina kiinni ajatuksesta, että taiteen tuleekin järkyttää. (Emt.)

Edellä on esitetty vain muutama esimerkki osoittamaan, että taiteen kautta ja sen avulla voidaan osoittaa voimakkaita viestejä ja taide itsessään on kykenevä aiheuttamaan hyvin voimakkaita tunnereaktiota. Tämän seurauksena myös museot, galleriat ja muut erilaiset taiteen esityspaikat ovat todella potentiaalisia tiloja erilaisille demonstraatioille ja mielipiteenilmauksille, joita osoitetusti on tapahtunut.

Britannian museoissa on aikaisemmin järjestetty myös ilmasto- ja ympäristöasiaan liittyen erilaisia mielenilmauksia. Eri museoihin on viime vuosina tehty erilaisia protesteja, joissa on joko tultu paikalle kylttien kanssa tai sitten museoiden tiloissa on järjestetty erilaisia performansseja. Museoissa näytteillä oleviin teoksiin ei ole kuitenkaan koskettu. Aktivistit ovat vastustaneet esimerkiksi fossiilisten polttoaineyritysten sponsorisuhteita brittiläisiin museoihin. Esimerkiksi British Museumissa on aktiivisesti protestoitu museon pitkäikäistä sponsoria BP:tä. Loppuvuodesta 2022 British Museumin johtaja kommentoi, ettei museo halua olla enää areena fossiilisten polttoaineiden protesteille – ”*no longer a destination for climate protest but instead an example of climate solution*”. (Addley 2022; British Museum 2023.)

Myös Extinction Rebellion järjesti BP:tä vastustavan demonstraation National Portrait Galleryssa Lokakuussa 2019. Aktivistit makasivat lattialla pressun päällä ja heidän päälleen oli symbolisesti kaadettu öljyltä näyttävää ainetta. Vuoden 2022 lopussa National Portrait Gallery tiedotti, että se lopettaa kolmekymmentävuotisen sponsorisuhteensa eikä uusi enää sopimustaan BP:n kanssa. Myös esimerkiksi Royal Shakespeare Company ja Royal Opera House ovat merkittäviä brittiläisiä taideorganisaatioita, jotka ovat vastikään jättäneet öljy-yhtiöiden sponsorirahat aktivistien julkisen kritiikin seurauksena. (Addley 2023; Busby 2019; Khomami 2022.)

Vuonna 2022 taidemuseoaktivismi nousi jälleen otsikoihin, kun toukokuussa sosiaalisessa mediassa levisi videolle tallentunut tapahtumasarja, jossa henkilö oli ujuttautunut Louvreen vanhukseksi pukeutuneena pyörätuolissa. Kun tuli hänen vuoronsa katsoa Leonardo da Vincin *Mona Lisaa*, hän olikin noussut pyörätuolista, repinyt valeasunsa pois, heittänyt maalauksen turvalasiin kermakakun

ja jakanut ruusuja paikalla olleille. Pyörätuoliasiakkaat pääsevät muita vierailijoita lähemmäs taulua jotta näkisivät sen, ja tekijä hyödynsi tätä toimintatavassaan. Samalla tuntemattomaksi jäänyt tekijä piti puheen, jossa kertoi motiivikseen ilmastokriisin. Hän oli vedonnut paikalla ollutta yleisöä miettimään maapalloa, jonka ihmiset tuhoavat. (Hoffman 2022; MTV Uutiset 2022; Palumbo 2022.)

Kuva 2. *Mona Lisa* kakutuksen jälkeen (Reuters 2022a).

Pariisin syyttäjänviraston mukaan poliisi vei tekijän tapahtumien jälkeen psykiatriseen hoitolaitokseen. *Mona Lisa* -maalaukseen itseensä liittyy myös pitkä historia erilaisia pahamaineisia tapahtumia, jotka ovat nostaneet sen kansainvälistä profiilia. Kuuluisia tapahtumia ovat esimerkiksi vuoden 1911 varkaus ja 1950-luvulla tapahtunut happohyökkäys, jonka seurauksena maalauksen turvatoimia lisättiin esimerkiksi asettamalla maalauksen suojaksi luodinkestävä lasi. Lisäksi *Mona Lisaa* on yritetty heittää mm. ruukulla ja kivellä. (Emt.) Just Stop Oilin tiedottaja Mel Carringtonin mukaan Just Stop Oil inspiroitui taideaktivismiinsa juuri tästä *Mona Lisaan* kohdistetusta kakutuksesta, joka oli ensimmäinen taiteeseen kohdistunut aktivismitapaus vuonna 2022 (Buckley 2022).

Just Stop Oilin tekemiä tauluaktivismitapauksia oli tiedettävästi yhteensä kuusi Van Goghin *Auringonkukat* -tapauksen lisäksi vuoden 2022 aikana. 30.6.2022 Just Stop Oil-aktivisti liimasi itsensä Glasgowissa Horatio McCullochin teokseen *My Heart's In The Highlands* samalla, kun kolme

muuta aktivistia spraymaalasi tolppaan ja lattiaan sanat *JUST STOP OIL*. (The Independent 2022a.) Samana päivänä Lontoossa kaksi Just Stop Oil -aktivistia liimasi itsensä Van Goghin *Peach Trees in Blossom* -maalauksen raameihin (Terry 2022).

Heinäkuussa 1.7.2022 kaksi aktivistia spraymaalasi pääkallon ja sanat *NO NEW OIL* Manchester Art Galleryn lattiaan, jonka jälkeen he liimasivat itsensä J.M.W. Turnerin teoksen *Thomson's Aeolian Harp* kehyksiin. Aktivistit yrittivät alkaa pitää puhetta, mutta tilanteesta kuvatulla videolla museon työntekijä tulee paikalle ja käskee aktivistien olla hiljaa. ”Call 999 Emergency.” ”I’m not interested, no no no. You’ve defaced our property and you’re not worthy of saying anything.” ”Silent protest please.” (The Mirror 2022.)

4.7.2022 23-vuotias Hannah Hunt ja 22-vuotias Eben Lazarus teippasivat ensin John Costablen *Hay Wain* -maalauksen päälle julisteen, jossa maalauksen kuvaamaan maalaismaisemaan on lisätty ilmansaasteita ja lentokoneita. Sitten he liimasivat itsensä kiinni pikaliimalla maalauksen kullattuihin kehyksiin. (Daily Mail 2022a.) 5.7.2022 Just Stop Oil -aktivistit liimasivat itsensä kiinni Royal Academy of Arts:in tiloihin sijoitetun Leonardo Da Vincin *Viimeinen ehtoollinen* -taulun jäljennöksen raameihin ja spraymaalasivat maalauksen alapuolella olevaan seinätilaan sanat *NO NEW OIL*. (Daily Mail 2022b.)

Auringonkukat -tilanteen jälkeen Just Stop Oil Belgium teki Hollannissa taideaktivismitoimen 27.10.2022. Yksi aktivisti yritti liimata itsensä kaljustaan kiinni Vermeerin *Tyttö ja helmikorvakoru* -maalaukseen samalla, kun toinen aktivisti kaatoi tomaattisosetta tämän päälle ja alkoi pitää puhetta ilmaston puolesta. (Bakker 2022.) Tilanteesta kuvattua somevideota on katsottu Twitterissä 11,7 miljoonaa kertaa (30.3.2023 mennessä) (emt.). Kaksikko sai teosta kahden kuukauden vankeusrangaistuksen, josta puolet oli ehdollista vankeutta. Syyttäjä perusteli, etteivät tekijöiden tarkoitukset pyhitä keinoja, ja toiminta ylitti sallitun mielenilmauksen rajat. Syyttäjän mukaan teos ei ole myöskään näytteillä ”aktivistien tarpeita varten”. Se on esillä, jotta kansalaiset pääsisivät nauttimaan yhteisestä taidearteesta. (Henley 2022; Lehtonen 2022.)

Osa aktivisteista on siis saanut tuomiota teoistaan, ja tiedettävästi suuressa osassa tapauksia teot ovat johtaneet syytteisiin, kun niiden on katsottu tuottaneen vahinkoa. Phoebe Plummer ja Anna Holland kuitenkin vielä odottavat oikeudenkäyntiä heinäkuuhun 2024 saakka. Joulukuussa 2022 Hannah Hunt ja Eben Lazarus vastasivat oikeudessa taideaktivismistaan. He olivat saaneet syytteet rikollisesta tunkeilusta (criminal trespassing) ja rikollisesta vahingonteosta (criminal damage). Hunt ja Lazarus esittivät puolustukseensa oikeudessa, että Iso-Britanniassa käytössä olevan Human Rights Act:in

(1998) kymmenes ja yhdestoista artikla takaavat heille kokoontumisvapauden ja ilmaisunvapauden. (BBC 2022c; Gayle 2022d; Ng 2022.)

Tuomari Daniel Sternbergin totesi, että kaksikko on tehnyt merkittävää vahinkoa teokselle (significant not trivial), sillä sen vernissapintaa ja raameja täytyi restauroida. Hän määräsi heidät maksamaan noin tuhannen punnan sakot, jotta restaurointikulut pystytään korvaamaan. Tuomarin mukaan teko oli tuottamuksellinen (reckless) eikä sille ollut esitettävissä mitään lakiperustaista syytä (without lawful excuse). Kummatkin pääsivät ehdonalaisesti vapauteen (conditional discharge) kahdeksantoista kuukauden tarkkailuajalla. (Emt.)

Myös aktivisti Louis McKennie on ollut oikeuden edessä kaksi kertaa. Hän liimasi itsensä ensin Van Goghin *Peach Trees in Blossom* -maalauksen raameihin 30.6 ja sitten 5.7 Leonardo Da Vincin *Viimeinen ehtoollinen* -taulun jäljennöksen kehyksiin. Van Goghin tapauksessa McKennie ja tämän kanssa syytettynä ollut Emily Brocklebank esittivät myös, että artiklojen nojalla heidän tekonsa oli oikeutettu. (Dunne & Hennessey 2022; Lawson-Tancred 2022c; Lawton 2022; Quinn 2022.)

Tuomari Neeta Minhas totesi, että teosta oli taululle merkittävä seuraus, teko oli harkitsematon eikä sille ole lakiperustaista selitystä. ”*I find you both guilty of criminal damage.*” Tuomari totesi aktivistien aiheuttaneen noin kahden tuhannen punnan vahingon taululle. ”*It is not in a state where it can return to its original state.*” Kumpikin sai teosta kolmen viikon vankilatuumion. McKennie joutui suorittamaan tämän ehdottomana, koska hänellä on aikaisempia tuomioita. Brocklebank päästettiin vapaaksi mutta hän joutui kuuden viikon elektroniseen valvontaan. Lisäksi kolmantena syytetyn Xavier Trimmer-Gonzalesin syytteet liittyen vartioiden harhautukseen hylättiin mutta hän sai sakot. (Emt.) Trimmer-Gonzales löydettiin kuolleena luonnonpuistosta Lontoossa helmikuussa 2023 tämän oltua viikon kadonneena. Poliisi ei epäile tapauksessa rikosta. (Gayle & Laville 2023.)

Syyttäjä Jonathan Bryanin mukaan artikkelit 10 ja 11 eivät oikeuta tekoihin, sillä ne eivät ole ehdottomia (absolute right) vaan ehdollisia (qualified rights) oikeuksia (Dunne & Hennessey 2022; Lawton 2022, Quinn 2022). Tämä tarkoittaa sitä, että oikeuksiin voidaan tehdä tiettyjä varauksia tai niitä voidaan rajoittaa, toisin kuin ehdottomia oikeuksia. Ehdottomia oikeuksia ovat esimerkiksi oikeus elämään tai orjuuden kieltö. Artikloissa on määrätty, että niiden takaamia oikeuksia saa rajoittaa esimerkiksi julkisen turvallisuuden, rikosten ja salassa pidettävän tiedon nojalla. (ks. esim. EU:n perusoikeuskirja 2023a; EU:n perusoikeuskirja 2023b; Human Rights Act 1998a; Human Rights Act 1998b; Ihmisoikeuskeskus 2013.) Artiklat on tuotu Britannian oikeusjärjestelmään Euroopan ihmisoikeussopimuksesta ja ne on kirjattu Human Rights Act -lakiin (1998).

McKenzie ja viisi muuta saivat *Viimeisen ehtoollisen* tapauksessa noin viidensadan punnan sakot. Tuomari William Nelson kuvaili tapausta eriskummalliseksi (unusual). Tuomarin mukaan tekijöiden ei ollut tarkoitus vahingoittaa teosta mutta vahinko oli silti merkittäväksi luokiteltava, koska se vaati kunnostustöitä ja museon sulkemisen. Rikosoikeudellisesti merkityksetön vahinko olisi verrattavissa esimerkiksi mielenosoituksessa vahingossa talon ulkosivuun tai ajoneuvoon tulleeeseen naarmuun. Simon Bramwell joka oli yksi vastaajista, totesi medioille oikeussalin ulkopuolella: *“I am confident in the fact that if Leonardo da Vinci was looking down on us, he would 100 % agree with what we’ve done. He was quoted as saying that Nature never breaks her own laws.”* (Quinn 2023.)

Tomaattikeiton heitto Van Gohin päälle inspiroi Letzte Generation -järjestön (viimeinen sukupolvi) heittämään ruokaa taulujen päälle. Kaksi Letzte Generation -aktivistia heittivät perunamuusia 23.10.2022 Claude Monetin heinäpaalimaalauksen päälle Saksassa Potsdamissa (Jones 2022). Tästä kuvattua somevideota on katsottu 20,8 miljoonaa kertaa (Letzte Generation 2022b). Kolme Ultima Generazione -aktivistia heitti 5.11.2022 hernekeittoa Van Goghin *The Sower* (kylväjä) maalauksen päälle Roomassa (AFP 2022).

12.11.2022 Kaksi Stop Fracking Around -aktivistia heitti vaahterasiirappia taiteilija Emily Carrin maalauksen päälle Kanadassa Vancouverissa (Lawson-Tancred 2022b). 15.11.2022 Last Generation Austrian aktivistit heittivät mustaa mustetta Gustav Klimtin *Kuolema ja elämä* – maalausta suojanneen lasin päälle. Tilanteesta kuvatussa videossa on nähtävissä, kuinka museovirkailija kamppailee toisen aktivistin kanssa ja yrittää viedä venkoilevaa aktivistia pois museosalista. (Letzte Generation Österreich 2022; Associated Press 2022b.) 18.11.2022 neljä Ultima Generationen aktivistia heitti jauhoa Andy Warholin maalaaman auton päälle Milanossa (Aton 2022).

Lisäksi muita Just Stop Oilin inspiroimia tapauksia on sattunut Euroopassa ja Australiassa. Näissä aktivistit liimasivat itsensä esimerkiksi seinään tai taideteosten kehyksiin. Elokuussa 2022 kaksi aktivistia liimasi itsensä Saksassa Rafaelin *Sikstuksen Madonna*-teoksen kultakehyksiin. Maalauksessa on kuvattuna kaksi kuuluisaa enkeliä. (Letzte Generation 2022a.) Teoksen omistava museo on vaatinut vahingonkorvauksina noin 5000 euroa raamien restauraatiota varten ja 7000 euroa tulonmenetyksistä, koska sen täytyi pitää oviaan kiinni kaksi kuukautta, jotta teosten turvatoimia voitaisiin parantaa (Lawson-Tancred 2022a).

Espanjassa kaksi aktivistia liimasi itsensä Francisco de Goyan maalauksien raameihin marraskuussa 2022. He maalasivat museon seinään merkinnän +1,5 °C. (Euronews & AFP 2022.) Vatikaanissa kaksi Ultima Generationen aktivistia liimasi itsensä kiinni Laokoonia kuvaavaan antiikkipatsaaseen

elokuussa 2022. Laokoon on antiikin Kreikan hahmo, jonka sanotaan varoittaneen kreikkalaisia ottamasta vastaan Troijan lahjahevosta. Ultima Generazioneen mukaan syyttäjät vaatii parilta 15 000 euron vahingonkorvauksia. (Associated Press 2022a; Italy 24 News 2023; Ultima Generazione 2023.)

Lisäksi aktivistit liimasivat itsensä kiinni Sandro Botticellin *Kevät*-maalauksen suojalasiin Firenzessä heinäkuussa 2022 (Euronews 2022a). Marraskuussa 2022 australialaiset aktivistit liimasivat itsensä Andy Warholin keittopurkki-maalauksen suojalaseihin, jotka he olivat ennen sutanneet tussilla. Tilanteesta kuvatulla videolla turvamiehet tulevat nopeasti kameran eteen levitetyn käsin ja sanovat: ”Please stop, stop. Stop. Thank you, no more, no more thank you”. Taustalla aktivistit yrittävät pitää puhetta ilmastohätätilasta ja hallituksesta. (The Independent 2022b.)

Pariisilainen Musée d’Orsay ilmoitti estäneensä Just Stop Oil -aktivistia heittämästä keittoa ensin Van Goghin ja sitten Paul Gauguinin tauluille. Turvamies oli ehtinyt väliin ja saanut otteen pullosta, jossa keitto oli ollut. Vartija oli laittanut pullon haltijan kaatamaan sisällön lattialle. (Escalante-De Mattei 2022.) Myös Norjassa taideaktivistien toimet keskeytettiin, kun museovirkailija juoksi väliin ja repi Stop Oil Exploration -aktivistit irti Edvard Munchin *Huuto*-maalauksesta ennen kuin he ehtivät liimata itsensä kiinni siihen (Inside Edition 2022).

International Council of Museums julkaisi marraskuussa vetoamuksen. Se vetosi kaikkiin, jotka vuoden 2022 aikana tekivät taideaktivismia. Vetoamuksessaan se kirjoitti, että aktivistit aliarvioivat teosten kestävyyttä merkittävästi (severely), sillä vanhat taideteokset ovat hauraita. Ne ovat korvaamattomia ja osa maailman kulttuurista perintöä. Vetoamuksen on allekirjoittanut 96 museojohtajaa eri puolilta maailmaa. (International Council of Museums 2022.)

Taideaktivismi on jatkunut myös vuoden 2023 puolella. Tammikuussa kaksi taiteilijaa spraymaalasi Perthissä Woodside-energiayhtiön logon Frederick McCubbinin *Down on His Luck*-maalauksen suojalasiin tarkoituksenaan vastustaa yhtiön uutta maakaasuprojektia. Toinen liimasi kätensä museon seinään. Taiteilijat pitivät yhdessä puheen, jossa he vetosivat säilyttämään alkuperäiskansan Murujuga-kalliotaitteen alueella, jonne projektia suunnitellaan. (Disrupt Burrub Hub 2022.)

Extinction Rebellionin Alankomaiden nuorisosiipi protestoi Rijksmuseumissa Rembrandtin *Yöpartio*-maalauksen edessä pidellen julistetta 6.3.2023. Julisteessa *Yöpartio* on peittynyt vedellä viitaten merenpinnan nousuun. (Ho 2023.) Letzte Generation yritti 19.3.2023 liimata Hampurissa romantikko Caspar David Friedrichin *Vaeltaja sumumeren yläpuolella* -maalauksen päälle julisteen. Juliste on versio taulusta, johon on lisätty maastopaloja. Tämä on järjestön Twitter-päivityksen

mukaan realistinen versio maalauksesta. Aktivistit keskeytettiin, jolloin he asettivat julisteen lattialle, heittivät sen ympärille tuhkaa, ja pitivät ilmastopuheen. (Letzte Generation 2023.)

Rajaan tutkimuskohteekseni 2022 tapahtuneen tilanteen, jossa Just Stop Oil -aktivistiryhmän jäsenet kohdistivat aktivismia Van Goghin *Auringonkukat*-tauluun. Kuten kerron johdannossa, tomaattikeiton heitosta kuvattu video on saanut yli 50 miljoonaa katsomiskertaa. Muut tapaukset perunamuussitapausta (n. 20 milj. katsomiskertaa), *Tyttö ja helmikorvakoru* -tilannetta (n. 11 milj. katsomiskertaa) ja Klimtin *Kuolema ja elämä* -tapausta (n. miljoona katsomiskertaa) lukuun ottamatta ovat saaneet somevideoihin tuhansia tai muutamia kymmeniä tuhansia katsomiskertoja. Van Goghin tapaus on siis ylivoimaisesti kaikista eniten huomiota saanut aktivismitapaus. Tämä rajaus on tehtävä myös yksinkertaisesti siksi, jotta tarkasteltavan aineiston määrä mahtuu pro gradu -tutkielman mittaan. Käsittelen aineiston rajausta tarkemmin vielä luvussa kolme.

Ainut aiheesta löytämäni akateeminen tutkimus on yhdysvaltalaisen Pennsylvanian yliopiston Annenberg Public Policy Centerin tekemä kyselytutkimus, jossa kysyttiin juuri syksyn 2022 taideaktivismista. Kyselyitä tehtiin tutkimuksessa kaksi, joista toiseen osallistui 1025 ja toiseen 1031 vastaajaa. (Patterson & Mann 2022.) Kuvatun kaltaiset aktivismin taktiikat vähensivät vastaajista 46 %:n mukaan heidän kannatustaan ilmastotoimille, 40 %:n mukaan niillä ei ole minkäänlaista vaikutusta ja 13 %:n mukaan niillä oli kannatusta lisäävä vaikutus. Suurimmalle osalle ei myöskään ollut väliä sillä, oliko kyseessä teko, joka oikeasti vahingoittaa teosta vai näyttääkö se vain siltä. (Emt.)

Just Stop Oil teki myös itse *Auringonkukkiin* liittyvän kyselyn Twitterissä. Se kysyi, kumman vastaajat valitsisivat: ”*art but everyone is dead*” vai ”*bit of soup on some glass*”? Tuloksissa ”*art but everyone is dead*” sai 14 595 vastaajalta 76 %:a äänistä eli noin 11 100 ääntä. ”*Bit of soup on some glass*” sai 24 %:a äänistä eli noin 3500 ääntä. (Just Stop Oil 2022j.) Tässä omassa mittauksessaankaan Just Stop Oil ei lunastanut yleisönsä kannatusta, mutta kokonaisvaltaisia johtopäätöksiä tuloksesta ei voida tehdä. Täytyy muistaa, että videoita tapahtuneesta on katsottu miljoonia kertoja.

Tuloksista voidaan kuitenkin päätellä se, että vastanneet eivät legitimoineet Just Stop Oilin tarjoamia mielipidevaihtoehtoja. Just Stop Oilin omat taktiikat eivät noudata perinteisiä hallintoelinten asettamia tarjoumien puitteita, ja samaan tapaan vastaajat eivät noudata kyselyn tarjoamia vaihtoehtoja. Vastaajat tekevät niistä ennemmin pilaa valitsemalla vaihtoehdon ”kaikki kuolevat”. Kovin moni on tuskin vastannut näin aivan tosissaan.

Kuva 3. Just Stop Oilin tekemä Twitter-kysely (Just Stop Oil 2022j).

2.2 Auringonkukkien herättämä mediakohu

Keittoaktivismista seurasi paljon uutisointia ja medianäkyvyyttä ja olen pyrkinyt seuraamaan tätä. Olen tarkastellut eri medioihin kirjoitettuja mielipidetekstejä ja muita artikkeleita. Monet kansainväliset, kansalliset, paikalliset ja erilaiset kulttuurilehdet kirjoittivat aiheesta. Lisäksi seurasi paljon somekirjoittelua. Tämä voidaan päätellä jo pelkästään siitä, että Twitterissä Gaylen videota on kommentoitu kymmenin tuhansin kommentein. Myös erilaisia meemi- eli huumorikuvia julkaistiin aiheeseen liittyen (ks. Hill 2022a; Hill 2022).

Avaan tässä luvussa tunnetuissa kansainvälisissä medioissa ja Suomen kansallisissa medioissa esitettyjä mielipiteitä. Analyysissäni keskityn brittiläisiin media-artikkeleihin tarkemmin. Kuitenkin on huomattava, että osa brittimedioista toimii myös maailmanlaajuisesti sen lisäksi, että ne ovat kansallisesti merkittäviä toimijoita.

Esimerkiksi Yahoo, New York Times, The Guardian, Daily Mail, BBC, Fox News ja CNN julkaisivat juttuja liittyen Van Goghiin ja tomaattikeittoon. Osa näistä oli reportaaseja ja osa mielipidekirjoituksia kuten kolumneja tai muita mielipiteitä sisältäviä kirjoituksia kuten haastatteluita. (ks. esim. Buckley 2022; Catenacci 2022; Davis 2022; Ismail 2022; Kennedy 2022; Malm 2022; Shaw 2022; Wootton 2022.) Nämä kaikki mediat kuuluvat maailman kymmeneen suosituimpaan uutissivustoon (Majid 2023).

Tohtori Julia Shaw kysyi BBC:lle kirjoittamassaan artikkelissa ”*How far is too far to save the planet?*” Dan Wootton kirjoitti Daily Mailin kolumnissaan Just Stop Oilin olevan kultti. (Shaw 2022; Wootton 2022.) Brigid Kennedy pohti Yagoon mielipidekirjoituksessaan, oliko kyseessä fiksu (clever) protesti vai jääkö koko jutun pointti ”stuntin” varjoon (Kennedy 2022).

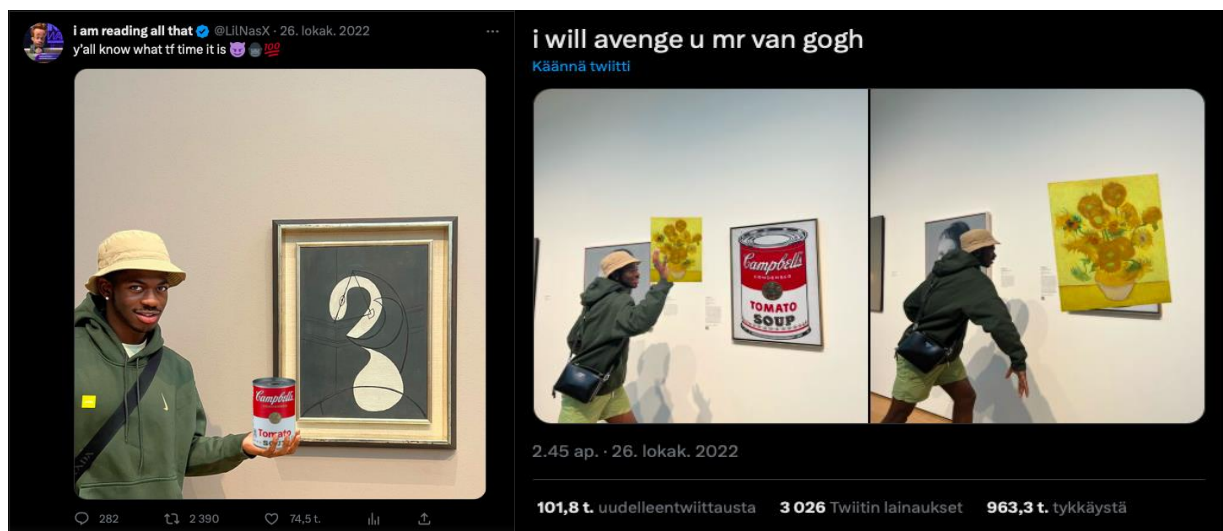
How to blow up a pipeline -kirjan kirjoittanut Andreas Malm mietti The New York Timesille kirjoittamassaan esseessä, miten historian kirjat tulevat kirjoittamaan aktivisteista. Saavatko aktivistit synninpäästön, koska tulevaisuudessa tekojen päämäärä saa teot näyttäytymään positiivisessa valossa? Fox News kirjoitti viitaten *Auringonkukat*-tapaukseen, että Just Stop Oilin toiminta avaa oven tulevaisuudessa yhä liiallisemmille (extreme) protesteille. (Catenacci 2022; Malm 2022.)

Myös muissa kansainvälisesti tunnistetuissa medioissa uutisoitiin ja kommentoitiin tapahtunutta. Tällaisia olivat esimerkiksi Washington Post, Al Jazeera, LA Times, Bloomberg, Boston Globe, Politico, The Atlantic, Forbes ja MSNBC. (ks. esim. Aleem 2022; Al Jazeera 2022; Dolsak & Prakash 2022; Loth 2022; Meyer 2022; Osaka 2022; Prang 2022; Rathi & Boyd 2022; Vankin 2022.) Juttuja julkaistiin aihetta eri näkökulmista pohtien. Monet kirjoittajat keskittyivät siihen, kuinka keittoaktivismia tulisi kuvailla tekona, miten vakuuttavana ja tehokkaana tekoa voidaan pitää ja, kuinka hyvin aktivistit ovat kyenneet perustelemaan valitsemansa keinon.

Shannon Osaka kirjoitti mielipidepalstalla Washington Postissa ilmastoprottestien ”muuttuneen oudoksi”, ja LA Times haastatteli restauroijaa, joka pohti, mitä maalaukselle olisi tapahtunut ilman lasia. Hän analysoi esimerkiksi tomaattikeiton hapokkuutta. Renée Loth kirjoitti Boston Globessa mielipidekirjoituksessa, ettei keiton heittäminen taululle pelasta maailmaa. Bloombergin jutussa kirjoittajat Rathi ja Boyd kuulevat Andreas Malmia, jonka mielestä ilmastoaktivistit ”eivät ole tehneet läheskään tarpeeksi” fossiilisten polttoaineiden lopettamisen eteen. Hän kehottaa heitä ”eskaloimaan taktiikoitaan”. (Osaka 2022; Rathi & Boyd 2022; Vankin 2022.)

Robinson Meyer kirjoittaa The Atlanticin artikkelissaan ”*The Climate Art Vandals Are Embarrassing*” ettei shokeeraaminen motiivina oikeuta tekoa. Aktivismi uusi muoto eroaa liian paljon aikaisemmista ilmastoaktivismi taktiikoista. On vaikea tunnistaa, miten se liittyy enää ilmastoasian ajamiseen. Meyer viittaa tutkimuksiin (Simpson, Miller & Feinberg 2022; Schuman ym. 2021), joissa haastatelluilta oli kysytty erilaisten aktivistien radikaalimpana *pidetystä* toiminnasta verrattuna esimerkiksi mielenosoitusmarssiin. (Meyer 2022.)

Tutkimuksissa esimerkkejä olivat eläinaktivistit, jotka pysäyttivät lihatuotteita kuljettaneita autoja ja aktivistit, jotka jättivät sakkoja maksamatta. He kokivat poliisin harjoittaman etnisen profiloinnin johtaneen sakkoihin. Näissä tapauksissa haastatellut olivat joko kokeneet toiminnan oikeutetuksi ja kannattivat aktivisteja tai kertoivat kannattavansa nyt kohtuullisempia aktivismin muotoja enemmän kuin aiemmin. Meyer esittää, että näissä tapauksissa aktivismin muoto liittyy protestoituun tahoon tai asiaan. Lihankuljetusautot liittyvät eläinten oikeuksiin ja sakot etniseen profilointiin. Van Goghin taulun, tomaattikeiton ja ilmastonmuutoksen välille ei voida vetää samaan tapaan loogista punaista lankaa. ”*Humanity is already doing enough to tarnish its precious inheritance.*” (Emt.)

Kuva 4. Musiikkiartisti Lil Nas X (Montero Lamar Hill) julkaisi meemejä, joissa esitti ”kostavansa herra Van Goghin” puolesta. Kuvat saivat yhteensä yli miljoona tykkäystä. (Hill 2022a; Hill 2022.)

Myös professorit Nivesh Dolsak ja Aseem Prakash kirjoittivat Forbesin mielipidejutussaan, että protestin tulee jotenkin kuvastaa aihetta, josta siinä on kyse. He myös muistuttavat, että Kansainvälinen rikostuomioistuin on määritellyt kulttuuristen artefaktien tuhoamisen olevan sotarikos (Kansainvälinen rikostuomioistuin 2021). Allison Prang kirjoittaa Politicolle otsikolla: ”*Soup slinging doesn’t aid climate activism*”. Hän viittaa kirjoituksessaan Pattersonin ja Mannin kyselytutkimukseen. (Dolsak & Prakash 2022; Prang 2022.)

Mann kirjoitti myös itse tutkimuksestaan. Mann kertoo Time-lehdessä omistaneensa uransa mielekkään ilmastoaktivismin tutkimiseen ja olleensa kauhuissaan nähdessään kuvat tomaattikeitolla heitetystä taulusta. Hän kertoo olevansa huolissaan ilmastoaktivismin laajemmasta imagosta ja siitä, mitä suuri yleisö ajattelee. Hän tietää itse, että kyse on hyvää tarkoittavista aktivisteista. Kuvista ja

videoista ei kuitenkaan erota, että taulun päällä on lasi. Mannin mukaan mielikuva teosta voi jäädä paljon radikaalimmaksi. (Mann 2022.)

Myös hänen mukaansa teolle ei ole loogista selitystä. ”*Anti-war protests took place on college campuses among young people who were being drafted. Lunch counter sit-ins were protesting white-only policies. The painting protest, by contrast, seemed bizarre and pointless, with no obvious message about the climate crisis. Who was the target? Van Gogh? Oil paintings (get it)?*” Hänen mukaansa aktivismia olisi parempi kohdentaa esimerkiksi öljy-yhtiöihin ja -miljardööreihin. Mannin mukaan tutkimukset osoittavat, että kansalaiset hyväksyvät tällaisiin ympäristön tuhoajiin kohdennetut teot. (Emt.)

Zeeshan Aleen kirjoitti MSNBC:n mielipidejutussaan protestin olevan vaikutusvaltainen (powerful), sillä sen aiheuttamat voimakkaat tunnereaktiot saavat länsimaiset katsojat pohtimaan ilmastonmuutoksen vakavuutta. Toiseksi se on ”briljantia performanssitaideita”, jossa ”harjoitellaan valmiiksi kauhuja, jotka meitä odottavat”. Hän tarkoittaa vaalitun (cherished) ja tärkeän kulttuuriperinnön tuhoa, jonka ”nousevat meret, supermyrskyt ja maastopalot lopulta tuhoavat”. Aleen kehottaa yleisöä lähestymään tekoa liikuttavana tunnekokemuksena. (Aleem 2022.)

Suomessa tapahtunut sai huomiota kaikissa valtamedioissa. Esimerkiksi Helsingin Sanomat kirjoitti taideaktivismista pääkirjoituksessa ”*Taidemuseoiskut ovat ääliöiden aktivismia*” (Helsingin Sanomat 2022). Helsingin sanomien kulttuuritoimittaja Eleonoora Riihinen raportoi aiheesta otsikolla: ”*Aktivistit iskivät tomaattikeitolla vanhaan arvotaiteeseen – mitä siitä pitäisi ajatella?*” (Riihinen 2022).

Van Gogh -tapauksesta kysyttiin myös kevään 2023 eduskuntavaalien alla kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orvolta vaaliohjelmassa *Luokan edessä*. Orpo tuomitsi teon ja sanoi, että mieltä ”voi osoittaa ihan rauhallisestikin”. Sääntöjä on noudatettava. Hän kertoi kuitenkin ymmärtävänsä nuoria, jotka ovat huolissaan ilmastosta. Orpo pitää sanojensa mukaan myös itse ilmastonmuutosta ”valtavana uhkana”. Huomattavaa on, että kysyjä muotoili tekijöiden yrittäneen tuhota taideteoksen, mikä viittaa siihen ettei hän tiennyt suojalasista. (Nelonen Media 2023.)

Myös Yleisradion keskusteluohjelmassa *A-Studio* käsiteltiin taideaktivismia jaksossa ”*Aktivismin rajat*” (Yleisradio 2022). Paikalle studioon oli kutsuttu Elokapinan aktivisti Iris Laisi, Kokoomuksen vapupuheenjohtaja ja entinen oikeusministeri Antti Häkkänen ja Vasemmistoliiton kansanedustaja

Mai Kivelä. Aihe pohjustetaan sanoin: ”Mitä kaikkea saa tehdä vauhdittaakseen ilmastotoimia?” ”Ilmastoaktivistit ovat viime viikkoina tehtailleet performansseja, joissa he sotkevat taidetta, ja liimaavat itsensä sitten kiinni johonkin.” (Emt.)

Juontaja Marja Sannikka kysyy heti ohjelman alussa keskustelijoilta kannattavatko he sitä, että Van Goghin taulun päälle heitettiin tomaattikeittoa. Häkkänen on ainut, joka ei hyväksy kyseisenlaista taktiikkaa, mutta kertoo jakavansa huolen ilmastonmuutoksesta. Laisin mukaan perspektiivi on käydyssä keskustelussa hukassa - on naurettavaa keskustella esimerkiksi siitä, että taulun kehykset saattavat vahingoittua, kun mietitään, miten painava asia ilmastonmuutos on. (Emt.)

Häkkänen mukaan keskustelussa ”on kyse todellisuudessa siitä”, millä keinoilla demokraattisessa oikeusvaltiossa saa edistää tärkeäksi kokemiaan asioita. Häkkänen muistuttaa, että viime vuosikymmenien aikana on tehty esimerkiksi eläinoikeuksien nimissä tuhopolttoiskuja ja viittaa esimerkiksi Pohjolan matkat -bussiyhtiön tuhopolttoiskuun. Hän sanoo keinojen olevan kuitenkin pieniä taideaktivismissa, vaikkei hyväksykään sitä, että lakia rikotaan jonkin asian nimissä. Häkkänen kuitenkin korostaa, että mittakaavat ovat erilaisia, kun puhutaan sähkölinjojen katkomisesta tai tuhopoltoista. (Emt.)

Yhtenä rajumpana esimerkkinä Häkkänen esittää myös Edinburghin 2018 yritetyn naulapommi-iskun, jossa tekijä asetti pommin puistoon. Laisi pyrkii väliin ja esittää: ”Puhutaan väkivallattomasta ilmastoaktivismista, se on aivan eri asia.” Häkkänen vastaa: ”Kyllä kyllä, mutta pointti on juuri siinä, pyhittääkö tarkoitus keinot. Kovimpienkin keinojen käyttäjät sanoo aina, että tarkoitus pyhittää keinot.” (Emt.)

Mai Kivelä puolestaan tulkitsee, että tärkeintä on tehdä tilannekuva, jossa pyritään suhteuttamaan, ovatko teot sopusuhtaisia suhteessa esitettyyn uhkaan, tässä tapauksessa ilmastonmuutokseen. Hän kokee, että tässä tilanteessa teko oli sopusuhtainen. Tarkoitus ei kuitenkaan aina pyhitä tekoja, ja esimerkiksi olisi liikaa, jos taulu olisi vahingossa tuhoutunut, kun kyseessä on ainutlaatuinen taidehistoriallinen teos. ”On punnittava meneekö huomio keinoihin vai itse siihen asiaan”. Laisi puolestaan kertoo, että hyväksyisi jos taulu olisi tuhoutunut. Hän muistuttaa myös, että jos samanlainen teko olisi toteutettu jossain muussa kontekstissa, sitä tulkittaisiin täysin eri tavoin. ”Mä itse nään nämä tehdyt mielenosoitukset myös niinku, ne on ollut performatiivisia aktioita.” ”Jos nää ihmiset olisi olleet taiteilijoita niin sithän tää olis ollut hieno speaktaakkelimainen, ehkä hieman liian julistava taideperformanssi.” (Emt.)

Kiihtyneempi osio keskustelussa on, kun Laisi ja Häkkänen pohtivat demokratian määritelmää ja laittomuutta. Häkkänen kysyy Laisilta: ”*Mehän ei voida myöskään päättää sitä, että teille mieluisat asiat saa tehdä laittomia – no saako vaikkapa maahanmuuttokriitikot tai trumpilaiset USA:ssa tehdä laittomuuksia edistääkseen heidän asioita? Demokratia ja lainsäädäntö kulkee lopulta käsi kädessä.*” ”*Jos lakeja rikkoo, niin rikkoo tavallaan samaan aikaan demokratiaa.*” Laisi hämmentyy silminnähden Häkkäsen kysymyksestä eikä pysty muotoilemaan vastausta. ”*Maaham, en tietenkään, tai siis, mut nyt, täs on hämmentävää...*” (Emt.)

Laisin mukaan se, että kansalaiset ottavat ”omat velvollisuudet ja oikeudet käyttöönsä” on demokratian ydinaluetta. ”*Mun mielestä asioiden ajaminen just siten, kun nyt tehdään täällä, se on osa sitä, mitä demokratia tarkoittaa.*” Laisi kertoo, että Elokapinan yksi tavoite on kansalaisfoorumien perustaminen, minkä tarkoitus on laajentaa demokratiaa. Häkkänen laittaa vielä vastaan: ”*Demokratiahan on sitä, että kansan enemmistö päättää, eikä huutamalla joku pienempi porukka.*” ”*Nää kaikki liittyy siihen, kuka on lain yläpuolella.*” (Emt.)

Erityistä kiinnostusta kirjoittelussa on saanut siis aktivistien valitsema taktiikka ja sen legitimiys, ja olen artikkeleita esittelemällä tehnyt nostoja tyypillisistä argumenteista, jotka ovat yhteisiä monissa lukemissani jutuissa ja mielipidekirjoituksissa. Joko teon katsotaan olevan oikeutettu ja se ymmärretään mukaillen Just Stop Oilin esittämää tunteellisen menetyksen ja tulevaisuuden uhkien ajatusta, tai sitten sen katsotaan olevan epälegitiimi ilmastoaktivismin muoto, joka toimii tarkoitustaan vastaan. Koska keskustelu on ollut monenkirjavaa ja aktivismin legitimiydestä on esitetty toisistaan monin tavoin erilaisia perusteluita, toinen tutkimuskysymykseni on: *Millaisia retorisia keinoja toimijat käyttävät perustellessaan näkökulmiaan?*

2.3 Rikollisuutta ympäristön nimissä

Häkkänen on oikeassa siinä, että erilaisia rikoksia ja väkivaltatekoja on esitetty tehdyn ympäristöasian nimessä. Edinburghin pommin (ks. esim. BBC 2022a; Carrell 2022) lisäksi myös vuonna 2018 23-vuotiaat Elizabeth Lecron ja Vincent Stephen Armstrong pidätettiin suunnitelluista öljyputken räjäytysiskusta ja joukkosurmasta. Yhdysvaltain oikeusministeriön mukaan Lecron oli kertonut kuulusteluissa olleensa valmis tuhoamaan mitä vain mikä on vaaraksi ympäristölle. Motiivin liittyi myös se, että suunniteltu kohde oli hänen työpaikkansa, jonka hän uskoi saastuttavan läheistä jokea. Lecronin uutisoitiin ihailevan erilaisia joukkoampujia kuten Columbinen koulusurmaajia ja

hänen kerrottiin pitäneen kirjein yhteyttä Charlestonin rasistisesti motivoituneeseen joukkoampujaan. (Keneally 2018; Luperton 2019; United States Attorney's Office 2019.)

Myös erilaiset joukkoampujat ovat viime vuosina esittäneet olleensa teoissaan ympäristön asialla. Esimerkiksi vuonna 2019 Christchurchin moskeija-ampuja ja El Pason Walmart-ampuja esittivät kummatkin manifesteissaan, että huoli ympäristöstä motivoi heidät tekoonsa. Samoin toukokuussa 2022 Buffalossa Tops Friendly Markets -kaupassa joukkoampumisen tehnyt nuori mies kertoi mittavassa manifestissaan motiiviksi huolen ympäristöstä. Näihin motiiveihin liittyy myös erilaisia maahanmuutto- ja etnisesti motivoituneita perusteluita, ja mitä ilmeisimmin kaksi jälkimmäistä on inspiroitunut ensimmäisestä. (Abbas ym. 2022; Farrell-Molloy & Macklin 2022; Macklin 2022.)

Näiden tekojen lisäksi ympäristö on ollut teema esimerkiksi 1970–90 luvuilla toimineen pommittaja Unabomberin eli Theodore Kaczynskin manifestissa, jonka on katsottu inspiroineen erilaisia tekoja, myös edellä mainittuja (emt.). Kaczynski on itse tuominnut teot ja ilmoittanut ettei hänen asiansa liity etnisyyteen vaan teollisuuden ja teknologian vaaraan (Kaczynski 2020). Myös Anders Breivikin on todettu plagioineensa manifestinsa Kaczynskilta (esim. Farrell-Molloy & Macklin 2022).

Lisäksi erilaisten aikaisempien ympäristöryhmien kuten Earth First!:in ja Earth Liberation Frontin on katsottu jakavan joitain syväekologisia ideologisia piirteitä Kaczynskin kanssa. Ryhmät tekivät erityisesti 90-luvulla kymmenien miljoonien edestä tuhopolttoja ja jättivät jälkeensä uhkauskirjeitä. (ks. esim. Long 2004; U.S. Department of Homeland Security 2013.) Näihin liikkeisiin liittyy myös mittava keskustelu siitä, kuka tai mikä lasketaan esimerkiksi terroristiksi, väkivallaksi tai ääriliikkeeksi. Keskustelu avaa myös oven siihen, millaisia erotteluita eri tekijöiden välille tulisi tehdä. (ks. esim. Loadenthal 2013; Loadenthal 2014; Long 2004, 15–56; Olson 2017; Olson 2018; Hirsch-Hoefler, & Mudde 2014; Sumner & Weidman 2013; Taylor 1998; Wagner 2018.)

En mene tämän syvällisemmin näihin tekoihin tässä tutkielmassa, sillä näistä henkilöistä ja ryhmistä saisi aikaan omat tutkielmansa. Lasken itse, että tomaattikeiton heitto on niin rikosoikeudellisesti kuin materiaalisin seurauksin olematon verratessa näihin tekoihin. Ei ole siis mielekäästä tehdä keskinäistä vertailua, vaikka kaikissa rikosoikeudellinen syyteraja ylittyikin.

Tauluaktivismissa nimikkeet liittyvät erilaisiin pienimuotoisiin rikollisiin vahingontekoihin, kun taas rankemmissa teoissa puhutaan nimikkeenä murhista, tuhopoltoista ja terrorismista. Plummerin ja Hollandin tapauksessa on arvioitu, että *Auringonkukkien* kehyksille aiheutettu vahinko alittaa

syytteeseen kuuluvan viidentuhannen punnan korvauskaton (BBC 2022b).

Tarkoitukseni on kuitenkin tunnistaa, että kun keskustellaan rikollisuudesta ja ympäristöstä, aiheeseen liittyy laajempi konteksti, jolla on historia ja nykyisyys. Erilaisia tekoja on yritetty selittää ympäristömotiivilla. On myös huomioitava, että tässä tutkielmassa on mahdollista mainita vain muutamia laajaa huomiota herättäneitä tapauksia.

2.4 Just Stop Oil

“About us:

Just Stop Oil is a nonviolent civil resistance group demanding the UK Government stop licensing all new oil, gas and coal projects.”

(Just Stop Oil 2022a.)

Just Stop Oil on vuonna 2022 perustettu aktivistijärjestö. Järjestöstä on jonkin verran hankala löytää tietoa. Se ei kerro omilla kotisivuillaan, kuka järjestön on perustanut tai kuka vastaa sen johtamisesta. Olen pyrkinyt erilaisia haastatteluita ja Just Stop Oilin sosiaalisen median kanavia seuraamalla selvittämään järjestön toimintaa.

Järjestö kertoo sivuillaan, että sen toimintaan voi liittyä joko tulemalla koulutustilaisuuteen (action training) tai osallistumalla tervetulopuheeseen (welcome talk), joita järjestetään sekä Zoom-keskustelutilaisuuksina että osoitetuissa tapahtumapaikoissa paikan päällä. Osassa Zoom-tilaisuuksista on tietty tema, ja esimerkiksi *Auringonkukat*-tapaukseen liittyen järjestettiin oma Zoom-keskustelutilaisuus otsikolla *Soup and Sunflowers: Art & Climate Activism*. Lisäksi Just Stop Oilin kotisivuilla voi täyttää lomakkeen, jossa ilmoittaa olevansa kiinnostunut osallistumaan johonkin Just Stop Oilin tulevista protesteista. Just Stop Oil ilmoittaa sivuillaan, että vastaanottaa lahjoituksia. Tämän voidaan katsoa olevan myös yksi järjestön tukemismuoto. (Emt.)

Just Stop Oililla on kotisivuillaan pressijulkaisuosio, jossa se julkaisee runsaasti tiedotteita toiminnastaan. Ensimmäiset pressijulkaisut alkavat ystävänpäivältä 2022. Tällöin Louis McKennie ja Hannah Hunt, jotka ovat osallistuneet myös taideaktivismiin, toimittivat uhkavaatimuksen (ultimatum) Britannian pääministerinä tuolloin toimineelle Boris Johnsonille. Aktivistit lukivat kirjeen kameralle Downing Streetillä ja jättivät sen postilaatikkoon. ”*Just Stop Oil is demanding that:*

The UK government makes a statement that it will immediately halt all future licensing and consents for the exploration, development and production of fossil fuels in the UK.” Kirjeessä siis kerrottiin, että mikäli pääministeri ei kiellä uusia fossiilisten polttoaineiden toimilupia (licence), järjestö alkaa tehdä häiritseviä (disruptive) aktivismitoimia. (Just Stop Oil 2022f.)

Department for Business, Energy & Industrial Strategy -ministeriön mukaan vuonna 2021 tehdyssä arviossa todettiin, että valtion öljy- ja kaasutuotanto ei ole itsessään ristiriidassa (inherently incompatible) valtion ilmastotavoitteiden kanssa. Yhdistyneiden Kuningaskuntien ilmastotavoite on olla nettohiilineutraali vuonna 2050. Tässä tilannearviossa siis jätettiin tulevaisuuden mahdollisuus Yhdistyneiden Kuningaskuntien maaperällä tapahtuvalle kotimaan öljy- ja kaasutuotannolle. (Department for Business, Energy & Industrial Strategy 2022a.)

Öljy- ja kaasuviranomaisena toimiva North Sea Transition Authority (NSTA) myöntää erissä (round) yrityksille toimilupia (licence suomennettu toimiluvaksi sillä sille ei ole täsmällistä suomennosta) blokkeihin jaetuilta maa- ja merialueilta. Kierroksen alussa luvista järjestetään ennen myöntämistä tarjouskilpailu. NSTA on yksityinen valtionyhtiö (private company limited by shares), joka toimii energiapolitiikasta vastaavan ministerin (Secretary of State for Business, Energy and Industrial Strategy) alaisuudessa. (North Sea Transition Authority 2023.) Toimiluvilla Just Stop Oil viittaa tähän Yhdistyneiden Kuningaskuntien toimilupajärjestelmään, jonka kautta tuotanto tapahtuu. Jos lupia ei enää myönnetä, fossiilisten polttoaineiden kotimaan tuotantoa ei käytännössä ole enää tulevaisuudessa.

Viimeksi toimilupaerä on myönnetty vuonna 2019. Syyskuussa 2022 hallitus julkisti tiedotteen, jossa kertoi tuestaan uudelle lupaerälle. Secretary of State for Business, Energy and Industrial Strategy -ministerinä toimineen Jacob Rees-Moggin antaman tiedotteen mukaan kotimaisen energiantuotannon lisäämisen on tarkoitus tukea myös erkaantumista ulkomailta tuodusta energiasta viitaten Vladimir Putinin laittomaan Ukrainan valtaukseseen. Lisäksi linjaukseen liittyy päätös energian hinnalle asetetusta hintakatosta, jolla on tarkoitus rajoittaa keskimääräisen brittitalouden vuosittainen energialasku 2500:n puntaan. Tämän on tarkoitus olla taloudellinen helpotus vähävaraisemmille talouksille ja perheille energian hintakriisissä. (Department for Business, Energy & Industrial Strategy 2022b; Rees-Mogg 2022.)

Lokakuussa 2022 NSTA julkisti uuden toimilupaerän, jossa on tarjolla noin sata lupaa 258:n blokkiin Pohjanmeren alueelle. NSTA:n mukaan 7.10.2022-13.1.2023 järjestetyssä tarjouskilpailussa se sai 115 tarjousta 76:lta eri yritykseltä. (North Sea Transition Authority 2023.)

Just Stop Oil on jakanut kotisivuillaan visionsa öljyttömästä tulevaisuudesta kirjoituksessa *Life after oil*. Kirjoituksessa kuvaillaan tulevaisuutta, jossa talojen energiankulutusta on ensiksikin vähennetty lisäämällä taloihin eristeet ja uusitut lämpöpumput, ja uusien asuntojen koko on neliömäärältään pienempi. Kaikki valtion energia tuotetaan tuuli-, aalto- ja aurinkovoimalla. Ihmiset eivät enää lennä ulkomaille lomille. Erilaiset kodin työvälineet kuten työkalut ja imurit ovat yhteiskäyttöisiä naapurustoissa. Kukaan enää harvemmin ostaa mitään uutta, sillä kierrossa on jo paljon vaatteita, kirjoja ja kodin elektroniikkaa. Julkinen liikenne on ilmaista ja vuorot kulkevat tiheästi, enää ei tarvita ”pienien tankkien” kokoisia henkilöautoja, jotka tukkivat tiet. ”*The air is clean, both inside and outdoors. Streets are so quiet you can hear the sound of bike wheels whirring, and children laughing as they walk to school.*” (Just Stop Oil 2023g.)

Just Stop Oilin vaatimus toimilupien kiellosta voidaan katsoa olevan oikeastaan vasta lähtökohta, josta lähdetään rakentamaan visioitua öljytöntä tulevaisuutta. Esimerkiksi Alex De Koning lupasi Euronewsin haastattelussa järjestön lopettavan protestoinnin heti, kun hallitus lupaa ettei tulevaisuudessa myönnetä enää toimilupia öljyyn tai kaasuun. On kuitenkin kyseenalaistettavissa, johtaako yksin tämä lupaus vielä öljyttömään tulevaisuuteen, vai onko edessä kuitenkin vielä useita käytännön askeleita vision saavuttamiseksi. Siten heidän vaatimuksensa ei ole täysin tarkkarajainen eikä ole selvää, tyydyttäisikö lupaus aktivistit.

Just Stop Oilin Zoom-tilaisuuksia löytyy tallennettuna YouTubeen. Jo ennen virallista kampanjan julistusta ystävänpäivänä löytyy ensimmäisiä tallenteita tammikuulta ja helmikuulta 2022. Zoom-tilaisuudet ovat tervetulo- tai rekrytointipuheita tuleville ryhmän jäsenille. Näissä tallenteissa puhuvat Gabby Ditton, Lach Maxey ja Roger Hallam. Hallam on yksi Extinction Rebellionin perustajajäsenistä, ja kaikilla on pidempi aktivistitausta. (Just Stop Oil 2022c; Just Stop Oil 2022 d; Just Stop Oil 2022e.)

Tilaisuuksissa avataan Just Stop Oilin toimintaperiaatteita. Ditton ja Maxey kertovat, että järjestö ottaa inspiraatiota aikaisemmilta siviilioikeuksien ajajilta kuten Martin Luther Kingiltä. Idea on, että Just Stop Oililla on yksi helppo ja konkreettinen vaatimus (just stop oil), mutta taustalla on myös suurempi tarkoitus inspiroida kansalaisia laajemmin kansalaistottelemattomuuteen tai

kansalaisvastarintaan. Strategia on tehdä häiritseviä (disruptive) aktivismitoimia ja saavuttaa siten se, että aktivisteja pidätetään. (Just Stop Oil 2022c; Just Stop Oil 2022d.)

Ditton kertoo olleensa aikaisemmin mukana aktivistiryhmä Insulate Britainin toiminnassa. Insulate Britain -aktivistit istuivat valtateilla ja saivat Dittonin mukaan valtavasti epäsuosiota teostaan. Monet kysyivät, että eikö ole tarkoitus tavoittaa enemmistön suosio. Tarkoitus onkin, että häiritsevät protestin muodot ovat provosoivia ja sen on tarkoitus saada Britannian hallitus reagoimaan kovemmin ottein aktivistien toimiin. Tämä saa ”tavallisen kansan” katsomaan aktivisteja sympaattisesti ja toteamaan, että vaikka he eivät välttämättä pitäisikään aktivisteista, ainakaan näin heitä ei saisi kohdella. Tällöin julkinen mielipide kääntyy, ja aktivisteja aletaan katsoa positiivisessa valossa. Samaa on tarkoitus hyödyntää Just Stop Oilissa. (Emt.)

Esimerkkinä historiasta Ditton antaa lasten marssin, jossa alaikäiset lapset marssivat Alabaman Birminghamissa 60-luvulla ”mustien” ja ”valkoisten” segregaaation lopettamisen puolesta. Poliiseilla oli mukana poliisikoiria ja he suihkuttivat lapsia paloletkuilla. Poliisin kovat otteet tallentuivat mediaan, yleinen mielipide kääntyi vahvasti mielenosoittajien puolelle, ja päättäjät alkoivat tehdä toimia segregaaation lopettamiseksi. (Emt.)

Hallam täsmentää pitämässään tervetulo puheessa, että britannialainen oikeusjärjestelmä ei kykene käsittelemään tarpeeksi suuria määriä protestoijia, jotka rikkovat lakia. Hallamin mukaan korkeatasoinen lakimies on kertonut hänelle näin Insulate Britainista, jonka aktivisteja pidätettiin valtateilla istumisesta. *”If sufficient numbers of people put themselves in a position to defy the government’s rulings, then the government and the judiciary have no power to actually enforce their rule.”* Hallam on tehnyt laskelman, jonka mukaan on tarpeeksi, kun kolmetuhatta ihmistä on pidätetty ja kolmesataa on vankilassa. (Just Stop Oil 2022e.)

Hallamin mukaan enää on vain kolme vuotta aikaa pelastaa maailma ilmastonmuutoksen tuhoilta. Tästä syystä Just Stop Oil on ryhmä, jonka taktikat eivät vain vaikuta siltä, että on ilmastohätätila. Osaa aikaisemmista ilmastoryhmistä on arvosteltu siitä, että niiden toimet eivät vaikuta siltä kuin olisi hätätila. (Emt.)

Hallamin mukaan Just Stop Oilissa on neljä innovatiivista piirrettä, miksi se toimii. Ensiksi Just Stop Oililla on keskitetty johto, toisin kuin monilla muilla ilmastoryhmillä. Jonkun täytyy olla vastuussa ja tehdä tiukat päätökset. Lisäksi se auttaa siinä, että ryhmällä on koherentti strategia, jonka johtajat

pystyvät toimeenpanemaan virtaviivaisesti, kun organisaatiokulttuuri ei ole kaoottinen. Toisekseen tarkoitus tehdä häiriötä sen strategisen tarpeellisuuden vuoksi. Tavoite on mobilisoida suuri määrä ihmisiä mukaan häiriköivän aktivismin avulla, kuten Ditton ja Maxeykin kertovat. Kolmanneksi Just Stop Oilin erityispiirre on, että se on kohdennettu nuorille, ja yliopistoissa on käyty pitämässä rekrytointitilaisuuksia. Lopuksi Hallam kertoo, että kampanjalle on lahjoitettu paljon rahaa, mikä mahdollistaa entisiä kampanjoita paremmat resurssit. (Emt.)

Just Stop Oil on julkaissut lisäksi erilaista materiaalia, jossa avataan toiminnan oikeutusta. Näissä luennoissa ja tiedotteissa perustellaan tarkemmin häiriköivää aktivismia ja sitä, miksi järjestö katsoo ilmaston olevan hätätilassa.

Hallam on tehnyt Just Stop Oilille esimerkiksi kahden tunnin luennon *Why Disrupt the Public as we face the Final Death Project*. Tässä luennossa Hallam kertoo syitä sen taustalla, miksi Just Stop Oil on valinnut häiritsevän aktivismin. Hän kertoo omasta taustastaan, että on laajasti kiinnostunut kansalaistottelemattomuudesta. Hallam on tuottanut aikaisemmin Extinction Rebellionin ja Insulate Britainin kampanjarakenteet. Vuoden 2022 Hallam kertoo käyttäneensä Just Stop Oilin suunnitteluun ja liikekannallepanoon (designing and mobilizing). (Just Stop Oil 2022o.)

Hallam kertoo, että fundamentaalisesti häiriköinti ei ole rikollista tai paha, jos sille on hyvä syy. Jos häiriö on tarpeellista jonkin suuremman harmin tai laittomuuden estämiseksi, siihen on oikeus. Jos on esimerkiksi tulipalo, sen saa pysäyttää aiheuttamalla tuhoa rakennuksille. Tai jos joku yrittää puukottaa tämän saa esimerkiksi kaataa saadakseen puukottajan lopettamaan. Sama ajattelu pätee Hallamin mukaan yksilöiden lisäksi myös ryhmiin. Hallam lainaa John Lockeä ja sanojensa mukaan perinteistä vasemmistolaisista ajattelua (*”the whole of the western liberal radical socialist left tradition for the sake of argument”*), ja sanoo, että jos valtaa pitävät tai jokin muu ryhmä tai luokka mielivaltaisesti aiheuttaa harmia muille – tämän pohjalta on oikeus vallankumoukseen. Jos esimerkiksi diktaattori murhaa ihmisiä, jokaisen länsimaisen mielestä on oikein kaataa diktaattori ja tämän hallinto. (Emt.)

Hallamin mukaan tärkeä kysymys onkin mikä on sopusuhtaista (proportionate) häiriköintiä – *”there is disruption - and then there is disruption.”* Hallamin mukaan länsimaissa on demokraattinen perusoikeus protesteihin ja siitä aiheutuu viivästyksiä ja häiriöitä liikenteessä. Tämä on myös perustellusti oikeutettua. Hallam antaa esimerkin, että on itsekin myöhästynyt junasta protestin takia. Hän kertoo huomanneensa olleensa hieman tekopyhä turhautuessaan protestista, mutta

muistuttaneensa itseään siitä, että tämä on hinta demokraattisessa valtiossa elämisestä. Hallam toteaa kuitenkin: ”*Lets not delude ourselves.*” Mielenosoittaminen saattaa aiheuttaa hyvin seuraamuksellisia viivästyksiä, kuten ambulanssin viivästymisen tai sen, että jokin ”kerran elämässä” tapahtuma kuten hautajaiset menevät ohi. Kukaan ei Hallamin mukaan väittele siitä, etteivätkö tämänlaiset toimet ole massiivisesti häiritseviä, vaan kyse on siitä, mikä on oikeutettua eli, ovatko toimet sopusuhtaisia. (Emt.)

Hallamin mukaan kaikilla on fundamentaalinen oikeus itsepuolustukseen. Hallam kuvailee, että globaali eliitti ottaa käytännössä tietoisesti osaa murhiin tehdessään tehotonta ilmastopolitiikkaa (*engagin in the act of murder and war of sovereign estates*), ja parhaillaan esimerkiksi saarivaltiot ovat jäämässä veden alle. Käytännössä se on Hallamin mukaan sama kuin valtiot käytäisiin pommittamassa. Tästä syystä hän kutsuukin ilmastonmuutosta omien sanojensa mukaan *Final Death Project*:iksi. (Emt.)

Tätä tietoisuutta Just Stop Oil täsmentää julkaisemassaan tiedotteessa *Two words that change everything*. Tiedotteessa argumentoidaan, että Kansainvälisen rikostuomioistuimen (International Criminal Court) Rooman perussäännön (Rome Statute) 30:n artiklan nojalla voidaan tulkita hallituksen toimivan syyksiluettavasti (*oblique intent*). Artiklan mukaan kuoleman tai muun haitan (*harm*) tuottamisen ei tarvitse olla ensisijainen tarkoitus (*intention*) rikosta tehtäessä. Riittää että tekijä on tietoinen näiden olevan seuraus hänen teoistaan. ”*By issuing licences for new oil and gas, politicians know that they will breach agreed targets, contributing to millions and ultimately billions of deaths.*” Just Stop Oil kirjoittaa, että tästä syystä se kutsuu hallitusta rikolliseksi, kansanmurhaajiksi ja massamurhaajiksi (*criminal, genocidal, guilty of mass murder*). (Just Stop Oil 2023f. Artiklan suomentamiseen käytetty Ulkoasianministeriö 2017.)

Lisäksi järjestö on jakanut kanavissaan tietoa ilmaston tilasta. Esimerkiksi Zoom-keskusteluissa *It's worse than we are told: Why science communication is conservative* ja *Three years left!* paikalle kutsutut tutkijat David Spratt, Jason Box, Charles Fletcher ja David King kertovat, että lämpötilan nousu ja sen nopeus ovat todellisuudessa pahempia kuin aikaisemmin on kuviteltu. Esimerkiksi Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) raportit eivät kerro, kuinka vakava ilmaston tila oikeasti on. (Just Stop Oil 2022g; Just Stop Oil 2022h.)

Raporttien mallinukset siitä kuinka monta celsiusastetta lämpötila saattaa nousta hiilidioksidipäästöjen seurauksena eivät ole riittäviä. Jason Boxin mukaan esimerkiksi jäätiköt

sulavat ennustettua nopeammin. Raportit ovat kaikkien jäsenvaltioiden allekirjoittamia, mikä tarkoittaa, että esimerkiksi suuret fossiilisten polttoaineiden tuotantomaat Intia, Venäjä, Kiina, Yhdysvallat, Brasilia, Saudi-Arabia ja Australia pääsevät vaikuttamaan raporttien sisältöön ja hillitsemään sitä, kuinka vakavana uhkana ilmastonmuutos kuvataan. Tästä syystä järjestö kuvailee perinteisen (conventional) ilmastotieteen olevan konservatiivista (conservative). (Emt.)

Tämä tieto toistuu myös esimerkiksi Hallamin pitämällä luennolla *Why Disrupt the Public as we face the Final Death Project*. Hallamin mukaan ilmastonmuutoksen vakavampia vaikutuksia tullaan kokemaan noin seuraavan kymmenen tai viidentoista vuoden sisällä, kun kahden celsiusasteen lämmön nousu saavutetaan. Tämä tarkoittaa sitä, että osa maailman pinta-alasta tulee olemaan elinkelvotonta ja tiedossa on nälänhätä ja noin miljardi ilmastopakolaista. Tästä seuraa yhteiskunnallinen romahdus (societal collapse), kun sivuvaikutuksina seuraa erilaisia taloudellisia ja sosiaalisia levottomuuksia. (Just Stop Oil 2022o.) Hallam siteeraa tämän esityksen taustalla olevan Kohlerin ym. (2020) artikkeli *Future of the human climate niche*.

Lisäksi useissa Just Stop Oilin julkisissa esiintymisissä ja kotisivuilla on lainattu näkyvästi Cambridgen yliopiston fyysikaalisen kemian emeritusprofessorin ja hallituksen entisen ilmastoneuvojan David Kingin sitaattia vuodelta 2021. *“What we do over the next three to four years, I believe, is going to determine the future of humanity. We are in a very, very desperate situation.”* (ks. esim. Just Stop Oil 2022a.) *Why Disrupt the Public as we face the Final Death Project* -luennossa Hallam toteaa sitaattiin perustuen, että järjestöllä on siis muutama vuosi aikaa pelastaa maailma (Just Stop Oil 2022o). Nämä samat argumentit esiintyvät myös monissa aikaisemmissa luennoissa, joita Hallam on pitänyt esimerkiksi toimiessaan aiemmin Extinction Rebellionissa (ks. esim. Extinction Rebellion 2021a; Extinction Rebellion 2021b).

Näiden laskelmien mukaan siis valtion tavoite nettohiilineutraaliudesta vuonna 2050 ei ole riittävä. Hallamin villeimmissä ennustuksissa vuoteen 2100 mennessä kuusi miljardia ihmistä tulee kuolemaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Hallamia on grillattu haastatteluissa näistä ennustuksista (ks. esim. GBNews 2021a; LBC 2021; Novara media 2023) ja hänen on ollut hieman vaikea vahvistaa esitystään akateemisiin lähtein. Hän on kuitenkin kommentoinut, että mediassa hänen näkökulmiaan usein esitetään väärin väittämällä hänen esittävän maailmanlopun olevan tulossa (Novara media 2023). Pääasiassa kuitenkin sekä Hallamin pitämässä esityksessä että Just Stop Oilin julkisissa tiedonannoissa toistuu se, että ilmastonmuutokset vaarat tarkoittavat yhteiskunnan romahdusta ja miljoonien ja miljardien henkien uhkaa.

Just Stop Oil kertoo pressijulkaisuissaan, että Just Stop Oil on osa A22 kansalaisvastarinnan projektien verkostoa (A22 Network of civil resistance projects) ja sen pääasiallinen rahoittaja on Climate Emergency Fund. Rahoitusta käytetään rekrytointiin, koulutukseen ja valmiuksien kehittämiseen (recruitment, training, and capacity building). (ks. esim. Just Stop Oil 2023b.) Climate Emergency Fund kertoo sivuillaan, että A22-verkosto on sen rahoittama aktivistiverkosto, joka koostuu yhdestätoista eri valtioissa toimivasta aktivistijärjestöstä. Näihin järjestöihin kuuluvat esimerkiksi Ultima Generazione ja Leztee Generation. (Climate Emergency Fund 2023a.)

Climate Emergency Fund kertoo sivuillaan, että nämä järjestöt on mainittu yli 23 000:ssa media-artikkelia vuonna 2022. Kaikkia yhdistää Climate Emergency Fundin mukaan viisi asiaa. Niillä on selkeä ja yksinkertainen tavoite ja ne harjoittavat häiritsevää aktivismia ja massarekrytointia (mass recruit). Lisäksi kaikilla on keskeinen organisointitiimi, joka koostuu kahdeksasta henkilöstä. Toimintaa koordinoidaan globaalin tiimin kanssa. (Emt.)

Climate Emergency Fund kertoo lahjoittaneensa rahoittamilleen järjestöille 5,3 miljoonaa dollaria pelkästään vuonna 2022 (Climate Emergency Fund 2023b). Se kertoo sille tehtävien lahjoitusten olevan verovähennyskelpoisia (Climate Emergency Fund 2023c). Climate Emergency Fundin johtokuntaan kuuluu erilaisia merkittäviä henkilöitä, kuten Rory Kennedy, Aileen Getty, Abigail Disney ja elokuvaohjaaja Adam McKay, joka on ohjannut ilmastonmuutoksesta kertovan elokuvan *Don't look up* (Climate Emergency Fund 2023b).

Climate Emergency Fund kirjoittaa sivuillaan, että sillä on teoria (Theory of Change) sille, miksi se rahoittaa juuri kuvailemanlaistaan aktivismia. ”*We support disruptive climate activism, because we believe it is the fastest way to create transformative change.*” Climate Emergency Fundin mukaan jo nyt maailmassa koetaan katastrofisia ilmastonmuutoksen vaikutuksia, ja silti valtioiden hallinnot eivät kohtele ilmastonmuutosta hätätilana. Myöskään media ei kuvaa ilmastonmuutosta hätätilana. Lisäksi historia osoittaa, että häiritsevä aktivismi toimii. (Climate Emergency Fund 2023d.)

Just Stop Oil on koonnut ensimmäisen vuotensa aikana tekemästään aktivismista videomuotoisen vuosikertomuksen, jolla se esittelee runsasta toimintaansa. Videolla järjestö esittää runsaista toimistaan erilaisia kohokohtia, joihin kuuluu erilaisten julkisten tapahtumien ja toiminnan häiriköintiä. Se on esimerkiksi pysäyttänyt jalkapallo-ottelun siten, että aktivistit lukitsivat itsensä nippusiteillä maalitolppaan ja istumalla F1 formulakilpailujen radalla. Aktivistit istuivat myös elokuva-alan BAFTA-palkintogaalan punaisella matolla ja osa aktivisteista oli kiivennyt lähitalojen

katoille huutamaan ”Look up”, viitaten ilmastonmuutoselokuvaan *Don't look up*. (Just Stop Oil 2023a.)

Lisäksi alkukeväästä 2022 Just Stop Oil esti fossiilisten polttoaineiden kuljetuksia terminaaleista ja jalostuspaikoista istumalla kuljetusrekkojen ja niiden kulkureittien edessä. Aktivistit tyhjänsivät rekkojen renkaita ja linnoittautuivat alueille kaivettuihin kuoppiin ja tunneleihin. Aktivistit rikkoivat myös huoltoasemien tankkauspaikkojen mittareita. (Emt.)

Lokakuu oli erityisen aktiivinen kuukausi järjestölle. Just Stop Oil teki kampanjan, jossa kuun jokaisena päivänä tehtiin häiritsevää aktivismia Lontoossa. Tällöin toimintaan kuuluivat erilaiset tahrimiset. Konservatiivisten ajatushautomoiden, New Scotland Yardin, Harrodsin, Rolexin, valtiovarainministeriön, sisäministeriön, MI5:den, News Corpin, merkkiautoliikkeiden ja pankkien julkisivut tahrattiin oranssilla maalilla. Aktivistit kakuttivat myös kuningas Charlesin patsaan Madame Tussaudin vahakabinetissa. Myös *Auringonkukat*-tilanne tapahtui osana tätä protestien sarjaa 14.10.2022. (Emt.)

Kuva 5. Ulkoministeri James Cleverlyn twiitti *Auringonkukista* (Cleverly 2022).

Tekojen oli tarkoitus ilmaista myös tyytymättömyyttä tulevaan COP27-kokoukseen, sillä aikaisempien COP-kokousten päätöksenteko liittyen ilmastonmuutoksen lieventämiseen ei ole ollut järjestön mielestä riittävää. COP27 järjestettiin Egyptissä marraskuussa 2022, ja sinne kokoontuivat YK:n ilmastonsuojelun puitesopimuksen (United Nations Framework Convention on Climate Change) allekirjoittaneiden maiden edustajat. (Just Stop Oil 2023a; ks. myös BBC Newsnight 2022.)

Lokakuussa 2022 sisäministeri (Secretary of state) Suella Braveman esitteli uuden version lakialoitteesta nimeltä Public Order Bill (2023). Aloite on tehty lisäämään poliisien oikeuksia protestitilanteissa. Se ei ole kuitenkaan mennyt läpi sekä ala- että ylähuoneessa. Lakialoite

käsiteltiin jo kolmannen kerran. Helmikuussa 2023 laki ei mennyt kolmannen kerran läpi ylähuoneessa. Huoneilla on erimielisyyksiä siitä, ovatko lakialoitteessa esitetyt poliisin uudet valtuudet ja uudet vankilatuomiot liian rankkoja. (Emt.; Parliament TV 2022a.)

Lain esittelypuheenvuorossaan Braveman sanoi lain olevan tarkoitus säästää tavalliset työssäkäyvät lainkuuliaiset ihmiset itsekkäiden aktivistien (selfish minority) häirinnältä. Braveman kuvaili aktivisteja ja heidän kanssaan yhtä mieltä olevia termein: ”*The Guardian reading, tofu eating wokerati*”. Tilaisuudessa oppositiopuolue työväenpuolueen kansanedustaja (Member of Parliament) Yvette Cooper kommentoi taideteosten tuhrimisen olevan täysin hyväksymätöntä toimintaa (total disgrace), mutta että laittomat protestit ovat jo rikoksia, joiden käsittelyyn on jo olemassa tarpeeksi kovat keinot. Täten työväenpuolue ei osoittanut tukeaan Public Order Billille. (Parliament TV 2022a.)

Myös työväenpuoleen johtaja Keir Starmer otti lokakuussa 2022 kantaa Just Stop Oilin aktivismiin ja sen vaatimukseen LBC-kanavan radiohaastattelussa. Starmerin mukaan työväenpuolue suostuu järjestön vaatimukseen toimilupien lopettamisesta ja toimeenpanee sen, jos heidät valitaan seuraavaan hallitukseen. Tämä on kirjattu puolueohjelmaan. Starmer kertoo kuitenkin, että myös hänen hallituksensa saattaisi kiristää joitain rikosoikeudellisia seurauksia mutta ei yhtä voimakkaasti kuin Public Ordell Bill. Esimerkiksi teiden sulkeminen on Starmerin mukaan saatava loppumaan. (Ferrari 2022.)

Aktivistit ovatkin pysäyttäneet useasti yksityisen autoliikenteen eri puolilla Britanniaa esimerkiksi istumalla tiellä. Tiet ovat vaihdelleet pienemmistä kulkureiteistä suuriin moottoriteihin. Erityistä huomiota vuosivideolla saavat Westminsterin alueen, Abbey Roadin ja M25-moottoritien liikenteen pysäytys marraskuussa 2022 sekä aktivistien kiipeäminen roikkumaan kuningatar Elisabet toisen (QE2) -sillan vaijerirakenteisiin lokakuussa 2022. (Just Stop Oil 2023a.) Lisäksi vuosivideolla huomiota saa tauluihin kohdistettu aktivismi, jota olen esitellyt tarkemmin edellisessä luvussa.

Joulukuussa 2022 pääministeri Rishi Sunak lupasi, että on valmis antamaan poliisille ”Kaiken mitä he tarvitsevat” Just Stop Oilin käsittelyä varten. Hän kommentoi ITV newsille: ”*It is completely unacceptable that ordinary members of the public are having their lives disrupted by a selfish minority. My view is that those who break the law should feel the full force of it.*” (Hefer 2022; Itv News 2022b.)

Metropolitan Policen eli Suur-Lontoon poliisipäällikön Mark Rowleyn mukaan poliisilla on vaikeuksia tehdä harkintaa siitä, miten Just Stop Oil -aktiviteiden kanssa tulisi toimia. Joulukuussa 2022 Rowley kertoi Home Affairs Committeeen kuulemisessa vaikeuden johtuvan siitä, että lainsäädännössä ja laintulkinnassa on ristiriita. Aktivistien toimista aiheutuu Rowleyn mukaan merkittävää kuormitusta poliisivoimille, sillä yksin lokakuussa ja marraskuussa 2022 12 000:tta poliisin henkilötyövuoroa käytettiin Just Stop Oil -aktivisteihin. Rowley sanoo, että kokisi näiden työtuntien menevän parempaan käyttöön, jos ne pystyttäisiin laittamaan esimerkiksi Lontoon väkivaltarikosten valvontaan. (Parliament TV 2022b.)

Laki antaa Rowleyn mukaan poliisille jo nyt enemmän valtuuksia esimerkiksi pidättää aktivisti, jos se tulkitsee toiminnan olevan lainsäädännöllisesti merkittävällä tavalla häiritsevää (serious disruption). Tuomioistuinten tekemissä ennakkotapauksissa tulkinta asettaa kuitenkin rajan puuttua paljon korkeammalle. Tästä syystä poliisiin täytyy koko ajan pohtia, missä menee raja toimintaan puuttumiselle. Rowley kommentoi Just Stop Oilin olevan tästä myös tietoinen ja kertoo järjestöllä olevan lakiasiantuntemusta etsiä aktiivisesti näitä harmaita alueita ja hyödyntää niitä. Hän sanoo, että voi esitellä tarkemmin poliisin tuntemusta Just Stop Oilin strategiasta suljetuin ovin. (Emt.)

Tästä syystä poliisikin toivoo parlamentilta tarkennuksia lakiin siitä mitä häiritsevän toiminnan tulkitaan olevan. (Emt.) Tammikuussa 2023 pääministeri Sunakin konttori julkaisi tiedotteen, jossa se kertoo tukevansa poliisia lain tarkentamisessa Public Order Billin avulla (Government Digital Service 2023a).

Järjestöstä on tehty muutamia media-artikkeleita, joissa journalistit ovat pyrkineet saamaan kuvan siitä, miten Just Stop Oilin toiminta järjestyy sisältä käsin. Esimerkiksi The Guardianin ympäristökirjeenvaihtaja Damien Gayle on aktiivisesti seurannut alusta alkaen Just Stop Oilin toimintaa ja hänestä on muodostunut jonkinlainen luottotoimittaja. Hän kertoo, että hänet monesti soitetaan henkilökohtaisesti paikalle seuraamaan aktivismia. (The Guardian 2022.)

Gayle on tehnyt The Guardianille Just Stop Oilista uutisartikkelien lisäksi muutaman yleisemmin kuvaavan reportaasin. Toukokuussa 2022 julkaistussa videoreportaasissa Gayle seuraa järjestön alkuhetkiä keväällä 2022, kun aktivistit murtautuivat huhtikuussa 2022 öljyterminaaleihin ja pysäyttivät kuljetusrekkoja. Reportaasissa sekä rekkakuskit että kadunkulkijat turhautuvat aktivistien toimintaan, ja yhden rekkakuskin kanssa tulee sanaharkka. Öljyprotestiin osallistuvat kertovat Gaylelle istuessaan rekan päällä, ettei heillä ole muita vaihtoehtoja. Heille ei tuo mitään mielihyvää

se, että he tietävät aiheuttavansa häiriötä. Myös kadunkulkijat jäävät ihmettelemään mitä tapahtuu, ja joku ohikulkijoista kysyy, pitäisikö vuonna 2022 vielä siirtyä takaisin hevosiin ja pyöriin. ”*These timewasters, they’re idiots!*” ”*Complete rubbish!*” ”*F*ucking w*nkers!*” (Emt.)

Gayle kutsutaan myös Just Stop Oilin perehdytys- ja rekrytointitilaisuuteen, jonka seurauksena hänessä herää epäilyjä. Gayle sanoo, että kaikki ei vaikuta oikein vastaavan hänelle mainostettua. Hänelle on kerrottu Just Stop Oilin olevan nuorisolähtöisesti vedetty organisaatio. Rekrytointitilaisuuden vetäjä ja järjestön avainorganisoijaksi kuvailtu harmaantuva Larch Maxey ei vakuuta tätä siitä, että asia olisi näin. Gayle kertoo, että on tavannut Maxeyn ensi kerran jo vuonna 2019, kun tämä toimi vielä Extinction Rebellion -ryhmässä. Gayle haastattelee Maxeyta koulutustilaisuuden jälkeen ja Maxey myöntää olevan totta, että erityisesti 25–35 vuotiaista on pulaa, sillä tämän ikäluokan edustajilla ei ole yleensä aikaa perheen perustamisen tai vakiintuvan työelämän takia. (Emt.)

Gayle on huomannut, että näkyvyyttä saavia protesteja ovat tehneet ryhmän nuoremmat jäsenet viitaten jalkapallo-ottelun keskeyttäneisiin kaksikymppisiin. Hän kysyy Maxeylta, onko tällaisessa nuorten mobilisoinnissa jotain eettisiä kysymyksiä, joita tulisi punnita ensin. Maxey vastaa, että kaikista suurin eettinen kysymys tulisi tällä hetkellä koskea sitä, etteivät nuoret sukupolvet pääse elämään Maxeyn ikään saakka. Gayle kysyy Maxeylta lisäksi, mistä Just Stop Oil saa rahoituksensa. Hieman vastahakoisesti tämä kertoo, että rahoitus tulee kannattajilta lahjoitusten muodossa. Esimerkiksi erilaisia joukkorahoitussivustoja (crowdfunding) on käytetty rahoituksen hankkimiseen. Gayle ilmaisee reportaasissaan, että on myöhemmin saanut tietää rahoitusta tulleen satojen tuhansien edestä hyväntekijöiltä Yhdysvalloista viitaten Climate Emergency Fundiin. (Emt.)

Myös The Guardianin toimittaja Dorian Lynskey on kutsuttu tekemään reportaasi Just Stop Oilista. Keväällä 2022 Lynskey haastatteli artikkeliinsa nimellä esimerkiksi Hannah Huntia ja Indigo Rumbelowia. Hunt kertoo Lynskeylle liittyneensä toimintaan mukaan kuultuaan Roger Hallamin pitämän puheen. Hän oli tullut itkien kotiin puheen jälkeen ja lopulta päätti jättää yliopisto-opinnot kesken ryhtyäkseen täyspäiväiseksi aktivistiksi. Hunt kertoo, ettei itse pidä yhtä synkkiä (doom-and-gloom) rekrytointipuheita kuin Hallam. Huntilla on kotinsa seinälle ripustettuna päiväkalenteri, joka laskee päiviä siihen kunnes David Kingin antama kolmen vuoden aikaraja saavutetaan. (Lynskey 2022.)

Osana raportointiaan Lysnkey osallistui Just Stop Oilin koulutustilaisuuteen. Tilaisuudessa käytiin läpi erilaisia häiritsevän aktivismin muotoja ja simuloitiin sitä, miten jotkut kansalaiset saattavat reagoida esimerkiksi tiellä istuvaan aktivistiin. Lysnkey kertoo, että kun pääsi seuraamaan ensimmäistä oikeaa protestia, hän yllättyi, kun ihmisten reaktiot olivat aggressiivisempia kuin harjoitelluissa tilanteissa. (Emt.)

”We call on the media to tell the truth about the consequences of climate collapse and to join us in civil resistance against new oil and gas. It’s time to pick a side.”

(Just Stop Oil 2022b.)

Just Stop Oililla on kiistaisat suhteet hallituksen lisäksi lehdistöön. Just Stop Oil on antanut ahkerasti tv-haastatteluja aktivisminsa liittyen erilaisissa uutis- ja ajankohtaisohjelmissä kuten Good Morning Britainissa, GB News-kanavalla ja talkTV:ssä (ks esim. 5 News 2022; GBNews 2022a; GBNews 2022b; GBNews 2022c; GBNews 2022d; GBNews 2022e; GBNews 2023; Good Morning Britain 2022c; Good Morning Britain 2022d; Good Morning Britain 2022e; Good Morning Britain 2023; Sky News 2022; Sky News Australia 2023; talkTv 2022a; talkTv 2022b; talkTv 2022c; talkTv 2022d; talkTv 2022e; talkTv 2022f; talkTv 2022g; talkTv 2022h; talkTv 2022i; talkTv 2022j; talkTv 2022k; talkTv 2022l; talkTv 2022m).

Erityisen ahkerasti Just Stop Oilia on haastatellut vuonna 2022 perustettu uusi tv-kanava talkTV. TalkTV on mediamiljardööri Rupert Murdochin omistama ja toimii tämän News UK -lehtitalon alaisuudessa. News UK tunnetaan paremmin nimellä News Corp. Just Stop Oil tahri oranssilla maalilla juuri News UK:n julkisivun lokakuussa 2022. The Guardianin mukaan talkTV on monia media-alan liiketoimia johtaneen Murdochin ”paluu tv:hen” ja sitä tähdittämään on palkattu juontaja Piers Morgan. (Waterson 2022.) Financial Times kuvaili Murdochin perustaneen talkTV:n, koska tv-tarjonta ei ollut hänen mieleensä koronapandemian aikaan ja hän halusi ”jotain katsottavaa” tv:stä (Gray & Barker 2022).

Esimerkiksi Esa Väliverronen ja Janne Seppänen kuvailevat Murdochin kaltaisia mediatoimijoita Manuel Castellsia lainaten ohjelmoijiksi (Castells 2009, 81). News Corp on kokonaisuudessaan yksi maailman suurimmista mediaorganisaatioista. Tällaisilla toimijoilla on niin paljon valtaa median kentällä, että ne pystyvät ohjailemaan keskusteluita toivomallaan tavalla. Näin Murdoch yksin käyttää merkittävää poliittista valtaa median avulla. (Seppänen & Väliverronen 2012, 189–190.) Murdoch on omin sanoin kuvannut, että ilmastonmuutokseen tulee suhtautua suurella varauksella

(scepticism), sillä ilmasto on maailman historian aikana muuttunut suuntaan jos toiseenkin (The Australian 2014). Viime vuosina Murdochin omistamissa mediajulkaisuissa on tapahtunut mielipidevaihdosta hiilidioksidipäästöjen vähentämisestä ja niissä on alettu puhua myönteisemmin siitä, että päästöjä tulisi vähentää vuoteen 2050 mennessä (Mocatta 2021).

Just Stop Oilin tv-haastattelut toistavat usein samaa kaavaa. Studioon on kutsuttu haastateltavaksi joku Just Stop Oilin tiedottaja (spokesperson) ja joku järjestön taktiikoita tai sen mielipiteitä ilmastonmuutoksen lieventämisen tavoista vastustava henkilö. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaiset poliittiset kommentaattorit, kansanedustajat ja erilaiset poliisin ja muiden viranomaisinstituutioiden edustajat. Vastaavasti itse juontaja saattaa haastattelemisen lisäksi toimia eräänlaisena opponijana, joka haastaa tiedottajan argumentteja.

Keskustelut päättyvät lähes aina eskaloitumiseen ja huutamiseen, kun vastapuolet eivät pääse minkäänlaiseen yhteisymmärrykseen keskusteltavasta asiasta. Keskusteluissa Just Stop Oilin tiedottajat usein korostavat, että ovat kokeilleet jo kaikkea muuta, kun heitä grillataan taktiikoistaan. He ilmoittavat, että protestointi loppuu heti, kun hallitus ilmoittaa tekevänsä järjestöjen ilmastotoimiehdotusten kanssa linjassa olevia lievennystoimia. Kun tiedottajilta kysytään, miten he suhtautuvat siihen, etteivät aktivistien toimet saa suuren yleisön kannatusta, tiedottajat yleensä toteavat, etteivät esimerkiksi Martin Luther King, Nelson Mandela ja suffragetitkaan olleet aikanaan kansan suosiossa. Heidän aikaansaamiaan muutoksia arvostetaan nyt jälkeen päin.

Tämä toistuu myös Britanniassa aiemmin mediahuomiota saaneiden Extinction Rebellionin ja Insulate Britainin tv-haastatteluissa. Esimerkiksi Good Morning Britain -ohjelman juontaja Richard Madeley kommentoi Insulate Britainin edustajalle järjestön käyttäytyvän ”kuin fasistit”, kun Insulate Britainin järjestämässä tiesulussa autossaan kuusi tuntia istunut nainen sai aivoinfarktin ja halvaantui, kun ei päässyt sairaalaan. Keskustelu kiihtyi niin, että Insulate Britainin edustaja lähti kesken lähetyksen pois studiosta. Hän kertoi saaneensa tarpeeksi, kun kukaan ei kuuntele heitä siitä mikä on oikeasti vialla viitaten ilmastouhkaan ja tulevaisuuden epävarmuuteen. (ks esim. GBNews 2021b; Good Morning Britain 2019; Good Morning Britain 2020; Good Morning Britain 2021a; Good Morning Britain 2021b; Good Morning Britain 2022a; Good Morning Britain 2022b.)

Just Stop Oil on tiedotteissaan ja Zoom-keskustelutilaisuuksissaan peräänkuuluttanut journalisteilta enemmän vastuuta raportoinnistaan ja kritisoinut erityisesti iltapäivälehtiä ja oikeistolaisista lehdistöä tavasta, jolla se uutisoi Just Stop Oilista. Esimerkiksi *Journalists' Responsibilities at this Time* -

keskustelutilaisuudessa puhuneet aktivistit esittivät, että toimittajien tulisi kertoa julkaisuissaan enemmän ilmastonmuutoksen vaaroista eikä keskittyä heidän toimintatapoihinsa. (Just Stop Oil 2023e.) Lisäksi Roger Hallam on kritisoinut myös Just Stop Oilista positiivisempaan sävyyn kirjoittaneita lehtijulkaisuja. Hän on todennut esimerkiksi The Guardianin olevan osa ongelmaa, sillä se ei ymmärrä kansalaistottelemattomuuden tärkeyttä osana protestia. Hän kertoo tavanneensa The Guardianin päätoimittajan, joka ei ollut kovin innoissaan Hallamin ajatuksesta, että sen toimitus alkaisi nälkälakkoon (ks esim. Extinction Rebellion UK 2019).

14 helmikuuta 2023 Just Stop Oil toimitti Downing Streetille uuden uhkavaatimuksen. Tällä kertaa he lupasivat Phoebe Plummerin kameralle lukemassa kirjeessä, että taktiikoita tullaan taas kiristämään, mikäli hallitus ei suostu vaatimukseen. Kirjeessä kerrottiin, että aikaa on huhtikuun loppuun, ja sitten aktivistit aloittavat uudet toimet. (Just Stop Oil 2023d.)

2.5 Eskaloituva ympäristöhuoli

Ilmastonmuutokseen liittyvä aktivismi on lisääntynyt Pariisin ilmastopöytäkirjan (ks. Ympäristöministeriö 2023) ja IPCC:n vuonna 2018 julkaiseman raportin jälkeen (Intergovernmental Panel on Climate Change 2018). Raportissa varoitettiin lämpötilan yli 1,5 celsiusasteen ja sen ylittävän nousun vaaroista (emt.). Nämä käännekoikat ovat nostaneet ilmastokeskustelun uudelle tasolle ja lisänneet ilmastonmuutokseen liittyvää ahdistusta. Tämä näkyy myös aktivismin määrän kasvussa.

Esimerkiksi nuorisobarometrissa 2018 67 % nuorista ilmoitti kokevansa ilmastoahdistusta, ja ilmiön on yleensäkin huomattu kasvaneen ympäri maailmaa (Valtion nuorisoneuvosto 2018; ks. myös Hickman 2021). Huoli ilmastosta onkin synnyttänyt uusia liikkeitä kuten aikaisemminkin tässä tutkielmassa mainitut Extinction Rebellionin ja Insulate Britainin sekä Greta Thunbergin johtaman Fridays For Futuren.

Viimeaikaisissa mittauksissa ilmastonmuutoksen vastaiset toimet ovat saaneet kansalaisilta laajaa kannatusta kansainvälisesti. Esimerkiksi Yalen Climate Change Communication -ohjelman tuottaman maailmanlaajuisen tutkimuksen mukaan noin 76–96 % kaikkien valtioiden kansalaisista kannattaa Pariisin ilmastopöytäkirjaa. Alimmat prosentit tulevat Yhdysvalloista ja korkeimmat kannatusprosentit Costa Ricasta. (Leiserowitz ym. 2021.) Yalen mukaan erityisesti nuoret ovat valmiita ilmastotoimiin (Ballew ym. 2020).

Myös Yhdistyneiden Kansakuntien tuottamassa laajassa The People's Climate Vote -tutkimukseen osallistuneet kannattivat maailmanlaajuisesti kattavampia ilmastotoimia (United Nations Development Programme 2021). Myös Ortizin ym. (2021) maailmanlaajuinen tutkimus protesteista vuosien 2006–2020 välillä osoittaa, että erilaiset taloudelliset, poliittiset ja sosiaaliset protestit ovat olleet vuosien kuluessa nousussa, näistä yhtenä ympäristöön liittyvät protestit.

Kuten aikaisemmissa luvuissa olen esitellyt, uudenlaiset ilmastotoimet ja aktivismin muodot eivät ole kuitenkaan saaneet osakseen yksin kannattavia puheenvuoroja. Julkisessa keskustelussa erilaiset poliittiset toimijat, yhteiskunnalliset kommentaattorit ja myös tieteentekijät ovat pohtineet, onko aktivistien toiminta legitiimiä. Aktivistit itse näkevät toimintansa oikeutettuna, mutta joissain tapauksissa toiminta on aiheuttanut suoranaista pahennusta ja huolta. On huomattavissa, että eri toimijatahot tulkitsevat tilannetta kuin täysin eri maailmoista käsin.

Todellisuuden erilaiset maailmat ovat yleisesti todella ajankohtainen aihepiiri, jos tarkastellaan sitä, millaista keskustelua eri yhteiskunnallisista aiheista käydään (ilmaston lisäksi esimerkiksi Covid-19, sukupuoli ja Ukrainan sota). Myös ympäristö- ja ilmastoaktivismin piirissä on havaittavissa tämä ilmapiiri paljon Iso-Britanniaa tai Just Stop Oilia laajemmassa kontekstissa.

Myös Suomessa hallinto-organisaatioiden ja ympäristöaktivistien väliset kohtaamiset ovat aiheuttaneet keskustelua. Seitsemän poliisia sai syytteet toiminnastaan Elokapinan mielenosoituksessa, jossa tiellä istuneita aktivisteja sumutettiin pippurisumutteella. Poliisit saivat syyteitä virkavelvollisuuden rikkomisesta ja väkivallasta. Tilanteessa päätöksenteosta vastanneet saivat lisäksi yllytys-syytteet. (Kuokkanen 2022.)

Perussuomalaisen kansanedustaja Sebastian Tynkkynen on aktiivisesti seurannut Elokapinan toimintaa ja tehnyt sosiaalisen median kanaviin live-lähetyksiä aktivistien tienvaltauksista. Tynkkynen ja Elokapinan kohtaamiset ovat toisinaan eskaloituneet sanaharkkaan ja nimittelyyn. Tynkkynen kävi esimerkiksi vuonna 2021 pitämässä Eduskuntatalon edessä Mannerheimintien vallanneille aktivisteille koväänisen kanssa puheen kello neljä aamulla. *”Herätys! Te ootte rikkomassa lakia parhaillaan!”* *”Oikeusvaltiossa noudatetaan lakia eikä sitä rikota!”* *”Tästä on täysi mahdottomuus minkään hälytysajoneuvon kulkea läpi!”* Elokapinan aktivistit ovat puolestaan nimitelleet (esim. homotelleet) Tynkkystä ja tönineet tätä. (Tynkkynen 2021a; Tynkkynen 2021b; Tynkkynen 2021c; Tynkkynen 2022a; Tynkkynen 2022b.)

Kohua on aiheuttanut viime vuosina myös muun muassa, kun ilmastoaktivisti Wynn Alan Bruce syytti itsensä tuleen USA:n korkeimman oikeuden edessä Maan päivänä 2022 ja lopulta kuoli vammoihinsa. Brucen teko herätti puheita sekä sitä vastaan että sen puolesta. Osa tapahtumaa kommentoineista koki, ettei kyseessä ole itsemurha vaan näki teon ultimaattisena uhrauksena oman aatteen puolesta. Toiset olivat taas sitä mieltä, että tällaiset keinot ovat esimerkiksi tekijän läheisille niin traumaattisia, että parempiakin aktivismin keinoja on. Teko sai myös täyttä vastustusta. Republikaaniselle ajatushautomo Claremont Institutelle kirjoittava Neera Deshpande esittää, että tapahtuman perusteella voidaan päätellä ilmastoaktivismin muotoutuneen ”kuoleman kultiksi”. (ks. esim. Cummins 2022; Deshpande 2022; Kang 2022; Kanko 2022; Milman 2022a.)

Tammikuussa 2023 kymmeniä mielenosoittajia ja poliiseja loukkaantui hiilikaivosprotesteissa Lützerathin kylässä Saksassa (Nurminen & Osipova 2023). The Guardian raportoi aktivistien kommentoineen olevansa valmiita uhraamaan henkensä asian puolesta (Connolly 2023). Mielenosoitukseen osallistunut Greta Thunberg kannettiin paikalta pois poliisivoimin (Powell 2023). Esimerkiksi vielä lokakuussa 2019 Thunberg oli pyytänyt anteeksi puhettaan, jonka oli tulkittu kannustavan kohdistamaan väkivaltaa valtaa pitäviin (Australian Associated Press 2019; Thunberg 2019). Greta kirjoitti itse Twitteriin Lützerathin tapahtumista seuraavasti: ”*Yesterday I was part of a group that peacefully protested the expansion of a coal mine in Germany. We were kettled by police and then detained but were let go later that evening. Climate protection is not a crime*” (Thunberg 2023).

Greta kuvattiin Lützerathissa kuitenkin poseeraamassa hymyillen videolla ja yhteiskuvissa poliisien kanssa juuri ennen pidätystä. Tämä herätti keskustelua siitä mitä yhteenotto poliisien kanssa tarkoitti, kun ulostulot Lützerathista vaihtelivat niin jyrkästi keskenään (Luyken 2023; Powell 2023). Myös toisessa Lützerathissa kuvatussa somevideossa keskiaikaiseen velhokaapuun pukeutunut henkilö heittelee poliisia mudalla. Tätä videota on katsottu 12,3 miljoonaa kertaa (30.3.2023 mennessä). (Granger 2023.)

Greta on itsekin miettinyt sitä, missä tehokkaan ja mielekkään aktivismin, vaikuttamisen ja itse merkityksellisyyden rajat menevät. Vuonna 2019 Thunbergin perhe julkaisi kirjan, jossa käsiteltiin Gretan synkimpiä hetkiä. Hän kertoi keskusteluohjelma Skavlanissa lopettaneensa nuorempana syömisen, koulussa käymisen ja puhumisen. Hän oli niin masentunut ilmastonmuutoksesta ja ympäristön tilasta, ettei kokenut elämällä olevan enää mitään merkitystä. Lisäksi tilanteen vakavuuteen vaikuttivat kiusaaminen ja autismediagnoosi. Gretan mukaan kukaan ei välittänyt, koska

yhteiskuntamme on niin pinnallinen - kaikki menee niin lujaa ja oravanpyörä pyörii, ja Greta koki pudonneensa tästä kelkasta. Koululakon perustaminen ja aloittaminen sai Gretan kuitenkin ymmärtämään, että on paljon asioita, joiden puolesta elää ja, joita voi yrittää parantaa itsensä näivettämisen sijasta. (Skavlan 2019; Thunbergit 2019.)

Kuva 6. Greta Lützerathissa (Powell 2023).

Tammikuussa 2023 ympäristöaktivisti Manuel Teran kuoli Atlantassa poliisin laukauksiin metsän valtauksessa. Yksi poliisi loukkaantui ammuskelussa. Parhailaan on käynnissä kiista siitä, ampuiko Teran poliisia ja, kumpi osapuolista ampui ensin. Teran on tiedettävästi ensimmäinen Yhdysvalloissa ympäristöaktivismin yhteydessä poliisin luoteihin kuollut. (Georgia Bureau of Investigations 2023; Pratt 2023; Yang 2023; Yousif 2023.) Myös Etelä-Amerikassa vuosi 2020 oli valitettavalla tavalla ennätysvuosi, kun ihmisoikeusvahti Global Witness ilmoitti, että vuonna murhattiin 227 ympäristöaktivistia (Marshall 2021).

Tutkielmassani ei voida syventyä jokaiseen esimerkkitapaukseen ja esittämättä jää varmasti myös muita tilanteita, jotka osoittavat eskaloitumista kaduilla aktivistien ja viranomaisten välillä. Tilanteet kuitenkin osoittavat, että ympäristöahdistus on lisääntynyt viime vuosien aikana ja ympäristöaktivismin tila on parhailaan politisoituneempi useissa eri valtioissa.

Tätä kautta voidaan ymmärtää Just Stop Oilin toiminta osana laajempaa aktivismin ja viranomaisten välisen suhteen jatkuvan muutoksen kontekstia. Käynnissä on laajempi keskustelu mielekkästä tai tehokkaasta protestoinnista, ja tästäkin syystä aihetta on relevanttia tutkia. Häikiö ja Leino kirjoittavat, että tulkitsevan politiikka-analyysin haasteena on nostaa analyysia käsitteellisesti abstraktimmalle tasolle sen jälkeen, kun käytännön taso, keskeiset argumentit ja toimijoiden suhteet on tunnistettu (Häikiö & Leino 2014, 26). Ilmastoaktivismi, sen politisoituminen sekä

ilmastoahdistus ovat tällä hetkellä relevantteja laajempia ilmiöitä, joiden osana Just Stop Oil toimii.

Häikiö ja Leino nimeävät poliittisen *legitimaation* rakentumisen tarkastelun tavaksi nostaa tutkimusta abstraktimmalle tasolle. Tämä liittyy vahvasti myös demokratian ihanteeseen, kun pohditaan legitimoivatko esimerkiksi kansalaiset virallisia politiikkalinjoja. Legitimaation tarkastelulla kirjoittajat tarkoittavat toimijoiden tulkintaa hyväksyttävistä ja uskottavista käytännöistä, asioista ja muista toimijoista. (Emt., 26.)

Hallintoinstituutioiden tulee pystyä säilyttämään yhteiskunnallinen järjestys ja sosiaalinen tasapaino siten, että heillä on julkinen hyväksyntä. Tämä ei ole kuitenkaan ainut tapa, miten poliittinen legitimaatio määrittyy, vaan kaikki prosessin toimijat osallistuvat sen määrittelyyn mikä on legitiimiä diskurssia, toimijuutta ja legitiimi instituutio. Tämä tarkoittaa sitä, ettei legitimaatiosta ole yhtä universaalista käsitystä. Myös kaikkien muidenkin toimijoiden tulee kyetä legitimoimaan oma asemansa ja toimijuutensa suhteessa käsillä olevaan yhteiskunnalliseen kysymykseen, asiantuntijainstituutioihin, kansalaisiin ja muihin yleisöihin. (Emt.)

Kun tavoitellaan käytännön tason traditioita ja vakiintuneita käytäntöjä syvempää ymmärrystä, analyysissä päästään syvemmälle tasolle. Tämä tarkoittaa Häikiön ja Leinon mukaan sitä, että tarkastellaan poliittiseen käytäntöön liittyviä hienovaraisia päätöksenteon ulosrajaamisen ja sisään kutsumisen paikkoja. Lisäksi tutkitaan oikeuttamisen symboleita sekä materiaalisia artefakteja. Kun käsitellään sosiaalisia, kulttuurisia, materiaalisia ja poliittisia tulkintoja ja niiden ylläpitämiä merkityksistä, ymmärretään paremmin toimijoiden välisiä eroja sekä valtasuhteita. Toisilla on enemmän tosiasiallista valtaa vaikuttaa päätöksentekoon kuin muilla toimijoilla. (Emt., 26–27. ks. myös Laine & Jokinen 2001, 57.) Kolmantena ja viimeisenä tutkimuskysymyksenäni on siksi: *Mitä näkökulmia pidetään julkisessa keskustelussa legitiimeimpinä?*

Tästä syystä käsittelen tutkielmassani myös tilanteen *performatiivisuutta*. *Tulkinnan mahti* -kirjassa performatiivisuuden merkitystä medioituneella aikakaudella avaa Helena Leino (2014). Leinon mukaan politiikkaprosesseista on tullut yhä performatiivisempia. Performatiivisuuden voi ymmärtää myös näyttämöllisyytenä. Yhteiskunnallisten kysymysten käsittely mediassa tarkoittaa, että niitä käsitellään median muodostamalla näyttämöillä. Yhä enemmän perinteisten medioiden rinnalla korostuu myös sosiaalinen media. Kuvien ja sanojen esittäjät pyrkivät ohjaamaan yleisöä tunnistamaan toivomanlaisensa viestin, joka esitetään omasta näkökulmasta edullisin sanoin ja kuvin. Mediassa kilpaillaan siitä, kenen sanoma pääsee esiin. (Emt., 84;90.)

Osana näyttämöllisyyttä eri toimijat rakentavat uskottavuuttaan ja esitystään erilaisin käsikirjoituksin ja ”rekvisiitoin”. Käsikirjoitukseen kuuluu, että toimijat roolittavat itsensä toivotunlaiseen rooliin ja pyrkivät esittämään myös vastapuolen halutunlaisessa roolissa. Esityksiä tuetaan erilaisin odotetuin käytösmallein ja symbolisin elementein. ”Esiintyjien pukeutuminen, mielipidekyselyjen jakaminen tai powerpoint esitysten sisältö” ovat esitystä tukevia artefakteja, joita Leino käyttää esimerkkeinä siitä, miten kaupunkipoliitikot rakentavat omaa uskottavuuttaan. (Emt., 87–88.)

Näyttämöllä esiintyvien uskottavuus määräytyy sen mukaan, millaisissa rooleissa he esiintyvät. Historia ja erilaiset käytännöt vaikuttavat siihen, miten eri toimijoille luontevaksi mielletyt roolit ovat rakentuneet. Esimerkiksi viranhaltioilla, ministereillä, kansalaisaktiiveilla ja kulttuurivaikuttajilla on rooli, joka sisältää sekä historian tuomaa arvovaltaa että rajoittaa sitä. Hyvin roolinsa tuntevalla on tilannetajua, ja hän osaa suhtautua uusiin tilanteisiin roolinsa mukaan odotetulla tavalla retorisia keinoja ja draaman tajua hyödyntäen, mikä vahvistaa hänen uskottavuuttaan. (Emt., 88–89.) Uskottavuus on keskeistä sen kannalta, kuka vakuuttaa yleisöt ja pääsee ohjaamaan yhteiskunnallisten ongelmien määrittelyä ja ratkaisuja (emt., 84).

Taho, joka pystyy vakiinnuttamaan näkemyksensä yhteiskunnalliseksi tosiasiaksi eikä mielipiteeksi, kykenee edistämään tavoitteitaan paremmin ongelman määrittelyprosessissa. Huomioitavaa on myös se, että ennalta asemansa vakiinnuttaneet vallitsevat näkemykset vaikuttavat käsityksiin uusista yhteiskunnallisista kysymyksistä. (Häikiö & Leino 2014, 29–30. ks. myös Seppänen & Väliaverron 2012, 177–179.) Olennaista siis on tietää, kenen näkemykset pääsevät osaksi päätösprosesseja, ja kuka jää syrjään politiikkaprosessissa. Näin voidaan arvioida prosessin yhteiskunnallisia seurauksia. (Häikiö & Leino 2014, 20.)

3 ANALYYSIN MUOTOUTUMINEN TOIMIJOIDEN KONTEKSTISSA

Tässä luvussa kerron ensin työni metodologisista ja ontologisista lähtökohdista. Perustelen, miten olen päätenyt valitsemani analyysitapaan, joka on Arja Jokisen (1999) esittämä retoriikan analyysi. Sitten esittelen retoriikan analyysin, eli retoriset työkalut, joiden avulla analysoin aineistoni. Lopuksi esittelen rajaamisperusteet aineistolleni ja aineiston.

3.1 Metodologiaa ja ontologiaa

Häikiö ja Leino kirjoittavat: ”*Tulkitseva politiikka-analyysi on hyödyntänyt laajasti post-strukturalismin, post-modernismin, diskurssiteorian, feministisen perinteen, kriittisen teorian ja uus-institutionalismin tarjoamia näkökulmia*”. Yhteinen piirre näille teoreettisille lähtökohdille on, että ne ymmärtävät todellisuuden ”*kontekstisidonnaisena sosiaalisena, kulttuurisena, materiaalisena ja poliittisena konstruktiona*.” Nämä kaikki näkökulmat korostavat todellisuuden sosiaalisesti rakentunutta luonnetta ja kokemuksellisuutta, tulkinnallisuutta ja vuorovaikutteisuutta, kun puhutaan yhteiskunnasta ja siitä tietämisestä. (Häikiö & Leino 2014, 15.)

Lähestymistapa on herättänyt kritiikkiä siitä, miten tulkinnallisista menetelmin tuotettu tieto on hyödyllistä yhteiskunnan jäsenille, sillä tiedon merkitys ja kriittinen potentiaali voidaan katsoa vähäisiksi (emt., 15). Esimerkiksi Häkli (2004) avaa tätä kritiikkiä kirjoittamalla, että postmoderneja metodologioita on kritisoitu ”kaikki käy”-ajattelusta, kun miltei kaikki menetelmät ovat sallittuja. Näin väistetään sen määrittely, mikä on oikea totuus. Postmodernista katsantokannasta maailma ja tutkimus jakaantuu alati uusiin fragmentteihin korostaessaan kokeellisuutta, ja muodostuu yhä pienempiä erikoistumisen kuplia. Tästä seuraten on vaikeampi arvioida tutkimuksen laadukkuutta, ja maailman selittäminen ja ymmärtäminen rakentavasti käy mahdottomaksi. Yhteiskunnan ilmiöitä on vaikeampi kommentoida ja epäkohtiin on vaikeampaa puuttua. (Häkli 2004, 172–173.)

Tulkitseva politiikka-analyysi yhdistelee erilaisia käsitteitä ja teoreettisia ajatuksia. Sopivuus tutkimukselliseksi lähtökohdaksi määrittäytyy ennemmin sen kautta, onko kyseessä erilaisia tulkintoja sisältävä yhteiskunnallinen kiista- tai ongelmaprosessi. Se ole siis yksittäinen universaalisti sovellettavissa oleva menetelmä. Koska tutkimustapa sopii erilaisten tutkittavien aiheiden käytäntö-, empiria- ja toimijalähtöiseen tarkasteluun, suhtautuminen erilaisiin tieteellisiin perinteisiin on epäortodoksisista ja inspiraatiota hakevaa, eikä se edellytä sitoutumista yksittäiseen teoriasuuntaukseen

tai oppialaan. Tutkimusperinteiden tarkoitus on tarjota näkökulmia, työkaluja ja käsitteitä politiikkaprosessien tarkasteluun. (Häikiö & Leino 2014, 7;16.)

Katson, että tutkielmassa on myös piirteitä positivismista. Positivismi on väljästi ja moninaisesti käytetty termi, mutta sillä voidaan varsin yleisesti viitata yhteiskuntatieteissä käytettävään luonnontieteellisempään tutkimusotteeseen, jossa pyritään tiedon objektiivisuuteen. Positivismin juurien voidaan katsoa ulottuvan 1500-luvulle, jossa luonnontieteiden läpimurron seurauksena havainnointi ja kokeet nousivat tiedon perustaksi. (Häkli 2004, 36–37;40.)

Yhteiskuntatieteissä positivismilla on jossain määrin kiistanalainen maine (esim. emt. 36–38; Kauppinen, Pyykkönen & Moisio 2019, 10.). Positivismin metodisääntöihin kuuluu, että metodologia tarkastelee sitä, mikä on tosiasiasa olemassa ja tarkasti mitattavissa. Ilmiöitä tulee kuvata vain siltä osin, kun niiden perusteella pystytään osoittamaan lainalaisuuksia. Nämä lainalaisuudet tulee voida tarkistaa ja niistä tulee voida tehdä teknisesti hyödyllisiä ennustuksia. Spekulaatio pyritään sulkemaan pois. Positivismin tiedonintressiä (millaisesta tiedosta ollaan kiinnostuneita) kuvataan tekniseksi siinä missä aiemmin kuvatut suuntaukset ovat kiinnostuneita merkityksestä ja kokemuksesta. (Häkli 2004, 31; 38–39.)

Positivismiin liittyen on kritisoitu juuri sitä, että se ei ota huomioon todellisuuden havaittajoiden näkökulmaa. Tutkittavien ihmisten eteen voidaan asettaa esimerkiksi punainen pallo, mutta on eri asia, mieltävätkö ihmiset edessään olevan pallon samoin. Ihmisillä voi olla palloa koskien käytössään erilaisia käsitteitä, tietoa, luokituksia, mielikuvia ja ennakkoajatuksia. Ne asiat, jotka he mieltävät totuuksiksi pallosta, voivat siis vaihdella huomattavasti keskenään. Positivistinen näkökulma ei ota huomioon esimerkiksi arvoja ja moraalialia. (Emt., 42;44.)

Samoin *Auringonkukat*-videon kohdalla voidaan todeta, että sitä on katsottu 50 miljoonaa kertaa, mutta ei tiedetä miten katsojat ja eri osapuolet ovat mieltäneet tilanteen. Tästä syystä tarvitaan myös lisäksi muita lähestymistapoja, jotka korostavat kokemuksen merkitystä, erilaisia ihmisryhmiä ja ihmistä aktiivisena toimijana (emt., 69;173–174). Tulkitseva politiikka-analyysi on tällainen uudenlainen lähestymistapa.

Myös Häikiö ja Leino esittävät, että todellisuudesta tehdyt tulkinnat ovat merkityksellisiä, sillä niillä on vaikutus siihen, millaiset asiat käsitetään tosiasioiksi. Tulkitsevan politiikka-analyysin kohteena ovat politiikkaprosessiin osallistuvat yhteiskunnalliset toimijat, jolla tarkoitetaan ihmisiä.

Kiinnostavia ovat heidän arvomaailmansa, intressinsä, tunteensa ja maailmankuvansa- toisin sanoen heidän tulkintansa todellisuudesta. Se millaiset tulkinnat ymmärretään legitimeiksi, on tärkeää, sillä tällaisilla tulkinnoilla on valtaa esimerkiksi juuri poliittisessa päätöksenteossa ja politisoituneissa tilanteissa. Häikiö ja Leino lainaavat Clarence Stonea kirjoittaessaan: ”*Tosiasioista tehdyt tulkinnat ovat itse tosiasioita väkevämpiä.*”, ja toteavat: ”*Tosiasioita ei ole olemassa ilman, että ne tulkintaan ja tunnistetaan tosiasioiksi.*” (ks. Häikiö & Leino 2014, 17;28–29. ks myös Haila 2001, 13.)

Häikiö ja Leino toteavat, että on ymmärrettävää, ettei tulkitsevan politiikka-analyysin tutkimussuuntaukseen nojatussa löydy ”*yhtä totuutta*”, *saati ratkaisua sen suhteen, kuka on ollut ”oikeassa”*”. Tavoite on löytää politiikkaprosessiin liittyviä merkityskamppailuja ja tulkintoja sen suhteen, miten ja miksi politiikkaprosessit ovat menneet tavallaan. ”*Näin ollen tutkija ei saa tulokseksi ”objektiivisia faktoja”, vaan ”yhteiskunnallisia tulkintoja.”*” Myös objektiivisiksi miellettyjen numeroiden ja tilastojen kohdalla tulee muistaa, että niiden avulla voidaan muodostaa mielikuvia erilaisin rajauksin tutkitusta aiheesta. (Häikiö & Leino 2014, 29.)

Työn ontologinen käsitys tukeutuu kuitenkin siinä määrin positivistiseen ajatteluun, että käsitän lähtökohtaisesti olemassa olevan erilaisin verifioitavin objektiivisin määrein mitattavissa oleva yhteinen metafyyminen todellisuus. Jos ajateltaisiin vain, että olemassa on erilaisia kokemuksellisia todellisuuksia, jotka ovat yhtä totia riippumatta siitä, mihin perustuen todellisuuden kokija todellisuutensa perustaa, voitaisiin kyseenalaistaa vaikka koko kasvihuoneilmion ja erilaisten ympäristöongelmien materiaallinen todenmukaisuus. Esimerkiksi Yrjö Haila kirjoittaa, ettei yhteiskunnallisessa tietoisuudessa rakentuvaan tietoon keskittyminen tarkoita sitä, etteivätkö ympäristön ongelmat ovat aineellisia ja todellisia (Haila 2001, 13).

Positivismilla on myös tärkeä merkitys siinä mielessä, että sekä Just Stop Oil että hallitus puhuvat ilmastonmuutokseen liittyvissä kommunikaatioissaan tulevaisuuteen sijoittuvasta asiantilasta. Just Stop Oilin näkökulmasta on kolme vuotta aikaa vähentää päästöjä tai maapallon kantokyky ei kestä enää. Valtion mukaan riittävää on, kun nettohiilineutraalius saavutetaan vuonna 2050. Tulevaisuus ei ole fyysisesti mitattava tai olosuhteiltaan sellainen, että se voitaisiin tietää etukäteen, vaikka tutkimuksellisen tiedon avulla onkin pyritty ennustamaan ja mallintamaan sitä, miltä ilmastotulevaisuus näyttää. Kumpikaan kiistan osapuoli ei pysty osoittamaan käsitystään kiistatta todeksi.

Kummankaan kokemus siitä, mitä tulevaisuudessa tapahtuu ei ole sen todempi kuin toisen, vaikka tarkoitus ei olekaan arvioida kummankaan käyttämien mallinnusten todenmukaisuutta. Tässä tutkielmassa ei ole mahdollisuuksia lähteä arvioimaan kummankaan esittämiä ennustuksia, vaikka joku pätevä ilmastotieteilijä kykenisikin niitä jollain todennäköisyyksillä varmasti arvioimaan. Selvää kuitenkin on, että kumpikaan kiistan osapuoli ei omista kristallipalloa.

3.2 Aineiston keruu ja analyysitapojen muotoutuminen

Kuten Häikiö ja Leino kirjoittavat, tulkitseva politiikka-analyysi on empiricalähtöistä, ja sen suhtautuminen erilaisiin tutkimusperinteisiin on epäortodoksista. Tulkitsevassa politiikka-analyysissä ei ole yksiselitteistä periaatetta, joka ohjaa lineaarisesti sen miten tutkimusasetelma suunnitellaan, ja analyysi toteutetaan. Tulkitseva politiikka-analyysi antaa mahdollisuuden valita tutkittavan politiikkaprosessin ymmärtämiseen ja selittämiseen parhaiten sopivan tutkimusmenetelmän. (Häikiö & Leino 2014, 23.)

Koska valinnat ovat empiricalähtöisiä, se tarkoittaa, että ne perustuvat empiiriseen tarkasteluun. Empiirisen tarkastelun myötä valikoituvat parhaat käyttökelpoiset käsitteet ja menetelmällinen lähestyminen. Poliitiikkaprosessin luonteeseen orientoituessa kerätään siihen liittyvää aineistoa eri tavoin eri lähteistä. Nämä tavat voivat olla havainnointia eri tilanteista ja tilaisuuksista, sosiaalisesta mediasta, sanomalehdistä ja asiakirjoista tai esimerkiksi suoraan haastatteluja tekemällä. Tavoite on saada laaja ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. (Emt., 23–24.)

Olen siis tarkkaillut *Auringonkukat*-tilanteen muotoutumista eri kanavissa. Olen käynyt läpi Just Stop Oilin kotisivut ja sosiaalisen median kanavat kuten YouTuben ja Twitterin. Hallituksen omien internet-sivujen ja virallisten asiakirjojen kautta olen pyrkinyt saamaan mahdollisimman paljon tietoa siitä, miten se suhtautuu Just Stop Oiliin. Lisäksi olen pyrkinyt eri mediatalojen ja lehtien kirjoittelun kautta ymmärtämään, miten tilanteesta keskustellaan ja täydentänyt kuvaani siitä, millaiset suhteet tilanteen eri toimijoilla on esimerkiksi heidän antamiensa lausuntojen perusteella. Luvussa kaksi olen avannut havaintojani siitä, miten aiheesta on keskusteltu.

Pro gradu -tutkielman rajoissa ei ole kuitenkaan ollut mahdollista tehdä perinpohjaista mediakatsausta julkisesta keskustelusta. Kaiken mediassa julkaistun materiaalin havainnoiminen ja käsittäminen saattaisi olla muutenkin yksinkertaisesti täysin mahdotonta, sillä juttujen ja mediahuomion määrä on niin suuri. Tarkoitukseni on kuitenkin ollut avata tilanteessa havaittavissa

olevia yleisiä piirteitä ja keskustelua. Lisäksi olen pyrkinyt osoittamaan, että aihe on saanut todella paljon huomiota osakseen kansainvälisellä tasolla ja aktivistit ovat saavuttaneet maailmanlaajuisia tunnistettavuutta.

Kun tutkimusaihe on kohdentunut, voidaan keskittyä näkökulman kannalta keskeisten toimijoiden hahmottamiseen. Häikiö ja Leino käyttävät esimerkkinä Talvivaaran kaivoksen tilannetta, jossa voidaan kartoittaa eri politisoitumisen vaiheita, kun julkisessa keskustelussa eri toimijaryhmät ovat tuoneet esiin huolensa kaivoksesta. (Emt., 25–26.) Samoin Just Stop Oilin tapauksessa voidaan julkisen keskustelun kautta hahmottaa merkittävät toimijaryhmät, joita tunnistan tilanteessa olevan kolme. Just Stop Oil on itse keskeisin toimijaryhmä, jonka vaatimukset on kohdistettu pääasiassa toiseen toimijaryhmään eli hallitukseen. Lisäksi Just Stop Oil on osoittanut kommunikaatioissaan median olevan tärkeä toimijaryhmä. Just Stop Oil vetoaa mediaan pyytämällä sitä käsittelemään ilmastonmuutosta enemmän ja arvostelee tapaa, jolla se kuvaa järjestöä.

Yksin politisoitumisen ja politiikkaprosessin toimijaryhmien tunnistaminen on liian yleinen lähtökohta tilanteen analysoimiseksi, kuten Häikiö ja Leino kirjoittavat. Kun tilannetta, sen toimijoita ja toimijoiden välisiä suhteita sekä keskeisiä argumentteja on tarkasteltu, on haaste nostaa analyysi käsitteellisesti abstraktimmalle tasolle. Jotta pystyttäisiin arvioimaan toimijoiden tavoitteita, näkemyksiä ja arvoja kriittisesti, tarvitaan analyttisempi lähtökohta politiikkaprosessin sisältämän kamppailun tutkimiselle. (Emt., 23;26.)

Tästä syystä käytän analyysimenetelmänäni Arja Jokisen *retoriikan analyysia*, jonka Jokinen on esitellyt teoksessa *Diskurssianalyysi liikkeessä* (1999). Retoriikan analyysi on diskurssianalyysin osa, jonka tarkoituksena on tutkia merkitysten tuottamisen kielellisiä prosesseja (emt., 126). *Diskursseilla* tarkoitetaan laajempaa yhteiskunnallista käsityksen tapaa, jonka avulla erilaiset ryhmät ilmentävät yhteistä maailmankäsitystään kielellisin keinoin. Esimerkiksi lakimiehillä tai pörssimeklareilla on omat keskinäiset diskurssit, joilla jäsennetään vakiintuneita ajattelutapoja maailmasta. (Seppänen & Väliverronen 2012, 90; 103–106. ks. myös Laine & Jokinen 2001, 61.)

Myös ympäristöpuheessa voidaan käyttää useita eri diskursseja riippuen siitä, millaisesta maailmankatsomuksesta lähtöisin ympäristöä tarkastellaan. Puhutaankin siis ympäristöpuheista tai äänistä myös monikossa. Hallintoinstituutiot lähestyvät ympäristöä omasta diskurssistaan käsin samoin kuin erilaiset ympäristöliikkeet omistaan. Hallinnolliset instituutiot lähestyvät esimerkiksi ympäristöä enemmän teknisenä ongelmana, jota pyritään hallitsemaan. Myös ympäristöliikkeiden

sisällä puhutaan eri diskursseista, sillä esimerkiksi konservatiivisemmat liikkeet ja jopa ympäristöliikkeiden vastustajat ovat omaksuneet oman ympäristökäsitteistön. (Laine & Jokinen 2001, 60–61.)

Täten myös erilaiset vaatimukset tai argumentit siitä, mitä ympäristöä koskeville asioille tulisi tehdä, vaihtelevat laajuudessaan. Voidaan kysyä: *Mistä* ympäristöstä nyt puhutaan? Puhutaanko esimerkiksi yhdestä yksittäisestä konkreettisesta asiasta kuten hiilivoimalan rakentamisesta? Tällöin kyse on ympäristöasioiden hallinnasta enemmän teknisessä mielessä. Vaatimukset voivat kuitenkin sisältää helposti symbolisia ja ideologisia ulottuvuuksia, jolloin puhe laajenee käsittelemään paljon perusteellisempia aihealueita. Kun yksittäinen vaatimus tehostuu moraaliseksi protestiksi, ei enää puhuta vain yksittäisestä poliittisesta päätöksestä. Tällöin kyseenalaistetaan yhteiskunnan suurempia linjoja kuten modernisaatiota, kulutusyhteiskuntaa ja kapitalismia eli koko poliittinen järjestelmä, sen toimivuus ja legitimiys. (Laine & Jokinen 2001, 56–57.)

Retoriikan analyysi keskittyy siihen, kuinka jotkin todellisuuden versiot pyritään esittämään kuulijalleen vakuuttavasti ja kannatettavasti (Jokinen 1999, 126). Häikiö ja Leino esittävät, että analyysissa voidaan tukeutua lukuisiin eri tulkinnallisiin analyysitapoihin. Tutkimusmenetelmän kehittäjät ovat listanneet 34 erilaista analyysitapaa, jotka soveltuvat tulkitsevaan politiikka-analyysiin. Diskurssianalyysi on yksi heidän luettelemistaan analyysitavoista. (Häikiö & Leino 2014, 23.)

Tästä syystä Jokisen retoriikan analyysi sopii *Auringonkukat*-tilanteen analysoimiseen, kun keskustelussa on juuri pyritty oikeuttamaan käsityksiä siitä, miten kannatettavaksi keskustelijat käsittävät taideaktivismiin. Retoriikan analyysi voidaan tehdä monenlaisille aineistoille, joista yhdeksi keskeisimmäksi Jokinen nimeää sanomalehtikirjoitukset, asiakirjat, komiteamietinnöt ja erilaiset haastattelutilanteet kuten tallenteet esimerkiksi tv-ohjelmista (Jokinen 1999, 126). Tällaista aineistoa *Auringonkukat*-tilanteeseen liittyen on runsaasti.

Jokinen muistuttaa, että retoriikan analyysi korostaa todellisuuden tulkinnallista luonnetta, eikä kielenkäyttö kerro yksiselitteisellä tavalla faktoista tai kirjoittajan asenteista. Analyysissa ei tulkita asioiden olemusta, vaan niiden ympärillä tehtävää argumentaatiota. Olennaista on tarkastella, mihin päämääriin argumenteilla pyritään. (Emt., 127.) Kuten luvussa 3.1 kirjoitan, tämä on myös se lähestymistapa, josta tulkitseva politiikka-analyysi lähestyy tietoa.

Myös esimerkiksi Väliverroksen mukaan diskurssianalyttisen tekstitutkimuksen voidaan katsoa olevan osa kulttuurintutkimuksellista mediatutkimusta, joka korostaa viestinnän tulkinnallisuutta. (Väliverronen 1998, 13). Kirjoitukset ovat tuotettua todellisuutta ja lehtijutut kertovat siitä, mitä pidetään uutisarvoisena (Väliverronen 1996, 90–91). Medialla katsotaan olevan vaikutusvaltainen rooli yhteiskunnassa (Kantola ym. 1998, 5; Väliverronen 2012, 83; 90–92), ja Häikiö ja Leino esittävät, että julkisen keskustelun luonne voi ohjata vahvasti poliittista päätöksentekoa (Häikiö & Leino 2014, 24). Tästäkin syystä on hyvä ottaa media kolmanneksi tarkasteltavaksi toimijaryhmäksi.

3.3 Retoriikan analyysi

Jokisen mukaan retorinen argumentaatio voi olla joko strategista tai ei-tietoista. Se on kaiken kielenkäytön ominaisuus, sillä puhe on aina osoitettu jollekin. Puhuja-yleisösuhte on Jokisen mukaan retoriikan tärkeä ominaisuus. Yleisö on se, joka pyritään saamaan kannattamaan esitettyä argumenttia. Yleisön reaktio kertoo, kuinka vakuuttava esitetty argumentti on. (Jokinen 1999, 128.)

Jokisen mukaan hyvän ulottuvuuden analyysiin tuo myös argumentin saaman vastaanoton tarkastelu, mikäli se on mahdollista (emt., 129). Kun tarkastellaan eri toimijaryhmien välistä keskustelua, käsitellään sitä, miten he vakuuttavat toinen toisensa argumenteillaan. Suostutteleva retoriikka perustuu oman argumentin vahvistamiseen, ja vastapuolen argumentin heikentäminen taas on hyökkäävää argumentaatiota. (Emt., 130.)

Suostuttelua tehdään erilaisin retoriikan keinoin, joita Jokinen esittelee kirjassa. Näistä olen tunnistanut aineistostani yksitoista. Nämä ovat kategorisointi, puhujakategorioiden käyttö, metaforat, ääri-ilmaisut, konsensus ja asiantuntijan lausunto, etäännyttäminen, liittoutumisasteen säätely, määrällistäminen, yksityiskohdat ja narratiivit sekä kontrastiparit ja toisto. (Emt., 132–155.) Seuraavaksi esittelen nämä keinot, joiden avulla myös tulen analysoimaan aineistoni.

Kategorisoivalla retoriikalla joko perustellaan ja oikeutetaan jonkin asian tapahtuminen tai sitten sitä pyritään kategorisoinnin avulla vähättelemään (emt., 142–143). Jokisen mukaan kategorioiden käyttö eli kategorisoiminen on minkä tahansa kuvauksen keskeinen osa. Kategorisoiva kuvaus luokittelee jonkin tapahtuman, ilmiön, henkilön tai esineen tietynlaiseksi, ja siten kategorisointi määrittelee kuvaillulle asialle toimintoja ja ominaisuuksia. Näin kategorisointi määrittelee myös sen, mitkä asiat nähdään hyväksyttävänä ja mitkä tuomittavina. Jokinen myös huomauttaa, että todellisuus ei voi kategorisoida itseään, vaan sen tekevät ihmiset viestiessään toistensa kanssa. Kategorisointi jäsentää

todellisuutta erilaisiin versioihin, joista ihmiset yrittävät vakuuttaa toisensa. Kategorioita luodaan puheessa koko ajan, kun asioita kuvaillaan. (Emt., 130; 142.)

Jokisen mukaan *puhujakategorioilla* oikeutetaan joillakin tietyillä ryhmillä olevan oikeus johonkin tiettyyn tietoon. Arvostetusta kategoriasta esitetty puhe näyttyy uskottavampana kuin vähemmän arvostetun ja luotettavan kategorian edustajan esittämä argumentti. Puhujakategoriat ovat kuitenkin tilannesidonnaisia ja kontekstista riippuen puhujakategorioiden arvostettavuus vaihtelee. Yksi henkilö voi esiintyä useiden eri kategorioiden edustajana, eivätkä kaikkien kategorioiden määritelmät ole yksiselitteisiä. Kategoriaan sijoittaminen vaatii, että sijoitettava henkilö täyttää jotkin kategorialle asetetut vaatimukset esimerkiksi ulkonäköön tai hänen toimintaansa liittyen. Tilanteesta riippuen puhujat saattavat sijoittaa itsensä vakuuttavuutensa kannalla optimaalisimpaan kategoriaan. (Emt., 135–136.)

Metafora on vertaus. Ne eivät kuvasta asioiden kirjaimellista määritelmää vaan liittävät erilaisia merkityksiä kuvailtuun asiaan. (Emt., 148.) *Ääri-ilmaisuuilla* kuvataan puolestaan ehdottomuutta ja ääripäitä. Jokisen mukaan ääri-ilmaisuuilla pyritään korostamaan tiettyjä piirteitä, joita johonkin asiaan halutaan liittää. Jokisen mukaan ääripäitä voidaan käyttää jonkin toiminnan perustelemiseen ja oikeuttamiseen. Ääri-ilmaisuuilla voidaan luoda kuva jostakin tilanteesta sellaiseksi, että siinä ei oikeastaan ole vaihtoehtoa toimia toisin. (Emt., 151–152.)

Konsensuksella ja asiantuntijan lausunnolla pyritään vahvistamaan Jokisen mukaan argumenttia siten, että argumentilla esitetään olevan muitakin kannattajia kuin vain sen esittäjä. Toisin sanoen pyritään rakentamaan konsensusta. (Emt., 138). Vahvistamista voidaan tavoitella esimerkiksi suoran lainauksen kautta pyrkien osoittamaan, että myös joku muu on esittänyt samanlaisia näkemyksiä. Erityisen tehokasta vetoamisen nähdään olevan silloin, kun taho, johon vedotaan, on arvovaltainen. Tällaisia tahoja ovat esimerkiksi riippumattomat asiantuntijat ja erilaiset tutkimustulokset. (Emt., 138–139.) Jokisen mukaan toinen tapa rakentaa konsensusta on me-retoriikka. Me-retoriikalla pyritään myös luomaan mielikuvaa siitä, että argumentoija ei ole asiansa kanssa yksin, vaan häntä tukee asiassa laajempi joukko. Me-retoriikalla luodaan mielikuva yhtenäisestä joukosta ihmisiä, joilla on yhteiset intressit ja päämäärät. (Emt., 139.)

Etäännyttämisellä ja liittoutumisasteen säätelyllä Jokinen tarkoittaa prosessia, jossa puhuja pyrkii etäännyttämään omat intressinsä tai vastavuoroisesti sitoutuu vahvasti esitettyyn väitteeseen. Näin puhuja pyrkii esittämään, että kyse on hänestä riippumattomista faktoista, tai että esitykseen ei liity

hänen omia intressejään. Puhuja voi esimerkiksi osoittaa etäännyttämistä siten, että sanoo ettei yleensä kannata jotain asiaa, mutta nyt on kyseessä niin kannattava asia, että hänkin kannattaa sitä. Tästä esimerkkinä voidaan pitää vaikkapa poliittista puoluetta, josta puhuja esittää ettei olisi äänestänyt sitä ennen uutta ja parempaa poliittista agendaa. Liittoutumisastetta voidaan säädellä esimerkiksi siten, että keskustelija joko kertoo jonkun toisen sanoneen jotain, tai sitten hän esittää sen kuin raportoisi yleisen faktan. Puhuja voi sanoa esimerkiksi joko jonkun olevan kipeä tai sitten vastaavasti jonkun kolmannen osapuolen sanovan olevansa kipeä. Ensimmäisessä tapauksessa hän esittää asian faktuaalisena asiantilana ja toisessa hän ei liittoudu yhtä vahvasti väitökseen, vaan esittää sen olevan jonkun kertomaa. (Emt., 133–134;136–137.)

Määrällistäminen voi Jokisen mukaan olla joko numeerista tai ei-numeerista. Määrällistämällä tarkoitetaan sitä, että jostain asiasta luodaan joko merkittävällä tavalla suuri tai pieni kuva. Ei-numeerinen tapa voi olla juuri sellaisten sanojen kuin suuri tai pieni käyttöä. Numeroilla ja niiden tulkinnalla voidaan puolestaan luoda erilaisia mielikuvia, kuten esimerkiksi sanomalla, että sata prosenttia tietyistä syöivistä on hoidettu. Kertoja voi kuitenkin esimerkiksi jättää kertomatta paljonko kaikkia syöpiä on vuodessa, tai että kyseistä syöpätyyppiä on esiintynyt kolmella henkilöllä. *Yksityiskohdilla ja narratiiveilla* vaikutetaan siten, että keskusteluun tuodaan yksityiskohtaisia kuvauksia tai tapahtumakulkuja eli narratiiveja, millä pyritään tuottamaan autenttinen vaikutelma jostain tapahtumasta. (Emt., 144–148.)

Erilaiset *kontrastiparit* toimivat Jokisen mukaan siten, että kontrasteja voidaan rakentaa erilaisten asioiden välille. Suomen voidaan kuvailla olevan Unionia vastustavien silmissä EU:hun liittymisen seurauksena ”itsenäisyyden menettävä Suomi”, tai sitten ”vapaa Suomi, joka jättäytyy EU:n ulkopuolelle”. *Toisto* on puolestaan juuri nimensä mukaisesti toistoa. Sitä hyödynnetään usein esimerkiksi mainoksissa. (Emt., 153–154.)

Vastaväitteen heikentäminen tapahtuu siten, että vastapuoli pyritään näyttämään huonossa valossa. Tässä hyödynnetään samoja keinoja kuin puolustavassa retoriikassa, mutta päinvastaisin motiivein. Jos suostutteleva retoriikka käyttää ääri-ilmaisuita kertomaan kuinka erityisen hyvää jokin on, hyökkäävä retoriikka käyttää ääri-ilmaisuja päinvastoin sen ilmaisemiseen kuinka äärimmäisen huonoa jokin on. (Emt., 155–156.)

3.4 Aineiston rajaus ja esittely

A response to home secretary Suella Braverman

Press / October 16, 2022

We will not be intimidated by changes to the law, we will not be stopped by injunctions sought to silence nonviolent people. These are irrelevant when set against mass starvation, slaughter, the loss of our rights, freedoms and communities.

The Home Secretary is demonstrating that politics is broken. She claims that "this Government will not hesitate to act – and keep the law-abiding majority safe". Yet the greatest threat to law and order is the climate crisis and the government she is part of is seeking to extend UK fossil fuel extraction, planning to make the lives of ordinary people worse, planning the deaths of millions. This is a criminal act.

The Secretary General of the United Nations, Antonio Guterres has called it 'moral and economic madness. We have every right to disrupt, to disobey, to resist protecting the creativity and brilliance of humanity. The people protecting the rule of law, democracy, our freedoms and rights are those disrupting traffic, throwing soup, and blocking oil depots.

"What would life be if we had no courage to attempt anything?" – Van Gogh

The time to stand by has passed, stand with us on the streets, with our supporters in prison, with the 1700 murdered across the global south for protecting our futures. Demand the government stops new oil and gas to start ending the harm.

Kuva 7.
Just Stop Oilin kirjeenvaihtoa sisäministerin kanssa. (Just Stop Oil 2022m).

Koska Just Stop Oilia ja taideaktivismia koskeva medianäkyvyys on niin laajaa, analyysin kannalta oleelliseksi kysymykseksi nousee miten se tulisi rajata. Kuten olen luvussa 3.2 perustellut, merkittävimmät toimijaryhmät tilanteessa ovat Just Stop Oil itse, Britannian hallitus ja media. Tästä syystä aineiston tulisi olla näiden toimijoiden tuottamaa, ja sen tulisi liittyä *Auringonkukkiin*. Olen käyttänyt tätä perustetta rajatessani aineiston, jotta se on *Auringonkukat*-tilanteen kannalta relevanttia ja sen koko pysyy hallittavissa.

Just Stop Oil on julkaissut kolme tiedotetta, jossa se käsittelee Van Gohin teokseen kohdistettua taideaktivismia (Just Stop Oil 2022k; 2022l; 2022m). Yksi näistä tiedotteista on suoraan osoitettu sisäministeri Bravemanille (ks. kuva 7). Lisäksi Just Stop Oil on julkaissut tallenteen omalla YouTube-kanavallaan pitämästään 50-minuutin Zoom-keskustelusta otsikolla *Soup and Sunflowers: Art & Climate Activism*. Keskustelussa Van Gogh tilannetta käydään läpi. (Just Stop Oil 2022n.)

Plummerin ja Hollandin lisäksi keskusteluun osallistuvat taiteen tutkija Tim Morton, aktivisti ja taideopettaja Clare Farrell, 30-vuotisen taiteilijanuran tehnyt ja yliopistossa opettava Lucy Orta ja lakimiehenä taiteeseen liittyvien kysymysten kanssa työskennellyt Irwin Rappaport. Keskustelun fasilitaattorina toimii Central Saint Martinin taideyliopiston professori Jeremy Till. (Emt.)

Lisäksi Roger Hallam kertoo *Auringonkukat*-tilanteesta luennossaan *Why disrupt the public as we approach the final death project* (Just Stop Oil 2022o). Luennossa hän perustelee syitä Van Gogh -aktivismiin taustalla, ja sisällytän myös tämän osion videosta analyysiini. Nämä ovat oleellisia lähteitä, jotta voidaan ymmärtää Just Stop Oilin omin sanoin sen lähtökohtia ja päämääriä aktivismilleen sekä sitä, miten se argumentoi omia lähtökohtiaan. Luonnollisesti myös itse video keiton heitosta toimii aineistona. Se on julkaistu niin monessa aineiston eri media-artikkeleista, etten ole merkinnyt sitä erikseen aineiston kokoavaan taulukkoon (ks. Taulukko 1). Aineisto löytyy myös listattuna liitteistä.

Britannian hallitus on julkaissut kaksi tiedotetta koskien Public Order Bill:iä. Toinen näistä on *Public Order Bill factsheet* (Government Digital Service 2023b), jossa luetellaan perusteet sille, miksi lakialoitetta ollaan tekemässä. Toinen tiedote on poliisin ja pääministerin yhdessä antama tiedote, jossa ne antavat yhteisiä perusteita Public Order Billille (Government Digital Service 2023a). Myös itse Public Order Bill (2023) toimii osana aineistoa, mutta olen ottanut huomioon vain taideaktivismiin kannalta merkittävimmät kohdat, kuten itsensä kiinni liimaamista (locking-on) käsittelevät osiot. Tulee ottaa huomioon, että Public Order Bill ei ole astunut voimaan, mutta se on hallituksen virallinen mielipide siitä, miten aktivistijärjestön toimiin tulisi reagoida. (Emt.)

Olen sisällyttänyt aineistoon kirjeen, jonka Graham Stuart on lähettänyt vastauksena Just Stop Oilin kirjeitse esittämään vaatimukseen (Stuart 2023). Lisäksi otan huomioon haastattelun, jossa Jacob Rees-Mogg keskustelelee Phoebe Plummerin kanssa Just Stop Oilin vaatimuksista (GBNews 2023). Stuart ja Rees-Mogg ovat kummatkin konservatiivipuolueen edustajia ja siten Britannian hallituspuolueessa. He ovat täyttäneet nykyisellä hallituskaudella erilaisia energiaministerien positioita, ja siten heidän voidaan katsoa edustavan hallinnon virallisia tahoja, jotka käyvät keskustelua Just Stop Oilin kanssa. Rees-Mogg oli myös ministeri, joka vastasi siitä, että uudelle toimilupakierrokselle lähdettiin syksyllä 2022.

”Median” tarkastelu on liian yleinen lähestymistapa toimijanäkökulmana, sillä useat eri lehdet ja julkaisut ovat kommentoineet *Auringonkukkaa*. Siksi toimijaryhmää on tarkemmin määriteltävä ja rajattava. Parhaat lähteet medianäkökulman tutkimiseen ovat oletusarvoisesti brittilehtiä, koska tulkitsevassa politiikka-analyysissä korostuu paikallinen toimintakulttuuri. Käsitukset siitä, mitä tiedetään, ovat kiinteästi sidoksissa paikalliseen käytännön kontekstiin. (Häikiö & Leino 2014, 28–29).

Yhdistyneiden Kuningaskuntien suosituimmat uutismediat ovat BBC, Mail Online (Daily Mail) ja

The Guardian (Majid 2022; OfCom 2022). Rajaon tarkastelun näihin kolmeen lehteen, sillä ne ovat luetuimpia ja tarkasteltava aiheisto pysyy kohtuuden rajoissa. Lisäksi näissä kolmessa mediatoimijassa on nähtävissä dynamiikka, jota Just Stop Oil on julkisesti kommentoinut. Olen kerännyt media-artikkelit toimijoiden digitaalisesta mediasta, joka on Reuters-instituutin mukaan yhä useammin paperimediata suosivampaa Britanniassa (Newman ym. 2022).

Olen ottanut aineistossa huomioon jutut 14.10.2022 alkaen maaliskuun 2023 loppuun. Pidemmälle minun ei ole mahdollista ottaa aineistoa huomioon. Mediakirjoittelu on painottunut kahteen ensimmäiseen kuukauteen tilanteen jälkeen. Suurin mediahuomio, mitä tapahtuma saa, on siis jo mitä todennäköisimmin saavuttanut huippunsa.

Just Stop Oilin mukaan tabloid-lehdistö ja oikeistolainen media ovat kuvailleet järjestöä epäoikeudenmukaisesti. Britanniassa lehdistö on avoimesti poliittisesti vakaumuksellista, eikä ole epätavallista, että tuki puolueille osoitetaan avoimesti (McKee 2017; Pew Research Center 2018). Lehtijulkaisuista Daily Mail on avoimesti oikeistolainen iltapäivälehti ja se on vaaleissa tukenut konservatiivipuoluetta. The Guardian on taas osoittanut tukensa vasemmistolaiselle työväenpuolueelle. (Mayhew 2019; The Guardian 2019.)

BBC on puolestaan julkisrahoitteinen, joten siltä odotetaan tiettyä puolueettomuutta (BBC 2023). Lisäksi sillä ei ole samanlaista taloudellista intressiä kuin kaupallisilla medioilla, jotka tavoittelevat voittoa. Näin pystytään tarkastelemaan, onko vakaumuksilla vaikutusta tai seuraako havaittavissa olevia eroja sen kannalta, miten ne kirjoittavat Just Stop Oilista. Samalla selviää, mikä on iltapäivälehdissä toistettu mediarepresentaatio, jonka Just Stop Oil on ilmaissut olevan epämieluisa. Kaikilla lehdillä on oma osio Just Stop Oilia käsitteleville jutuille, joten ne on helppo löytää. Olen käynyt osiot läpi ja etsinyt jutut, joissa kerrotaan *Auringonkukista*.

Olen esittänyt aineistoa kuvaavassa taulukossa (taulukko 1) eri mediajulkaisuista kokoamani aineiston. BBC on julkaissut kaksi reportaasia koskien *Auringonkukat*-tilannetta (BBC 2022b; Youngs 2022). Lisäksi se kutsui Phoebe Plummerin BBC:n *Newsnight*-keskusteluohjelmaan. Ohjelmassa hänen keskusteluparinaan toimi Paricia Espinosa. Espinosa toimi vuosina 2016–2022 YK:n Ilmastosuojelun puitesopimuksesta (United Nations Framework Convention on Climate Change) vastaavana sihteerinä (Executive Secretary). (BBC Newsnight 2022.)

Taulukko 1. Aineisto

Toimija	Aineisto
Just Stop Oil	2 tiedotetta 1 blogikirjoitus/Q&A 1 Zoom keskustelutilaisuus 1 luento
Iso-Britannian Hallitus	1 lakialoite 2 tiedotetta 1 kirje 1 haastattelu
Lehdistö BBC	2 reportaasia 1 tv-haastattelu yht. 3 juttua
Daily Mail	8 reportaasia 1 lukijoilta-juttu 3 mielipidekirjoitusta yht. 12 juttua
The Guardian	3 reportaasia 1 podcast 2 lukijoilta-juttua 9 mielipidekirjoitusta yht. 15 juttua

Reportaasilla tarkoitan mediakirjoitusta, jossa Van Gogh-taideaktivismiin liittyviä tapahtumia tai asioita jotenkin kuvaillaan tai kerrotaan. Esimerkiksi Seppänen ja Väliverronen kirjoittavat, että

reportaasi on tyypillinen mediajuttu, jossa kuvat ja sanat muodostavat jotain tapahtumia tai asiaa kuvailevan kokonaisuuden. Nämä kuvaukset representoivat eli rakentavat tietynlaista kuvaa tapahtuneesta. On kuitenkin tunnistettava, että näiden esitysten taustalla on aina erilaisia toimituksen valintoja, joiden seurauksena tietty kuva todellisuudesta muodostuu. (Seppänen & Väliverronen 2012, 90–92.)

The Guardian on julkaissut kolme reportaasia (Gayle 2022c; Milman 2022b; Townsend 2022) ja Daily Mail kahdeksan (Anderson 2022; Bazaraa 2022; Blake 2022; Cotterill & Lockhart 2022; Daily Mail investigation team 2022; Lockhart 2022; Mount & Taylor 2022; Pyman & Philips 2022). Osana reportaaseja kuullaan erilaisia haastateltavia, jotka auttavat muodostamaan kuvan tapahtumista. Juttuihin on liitetty runsaasti kuvia ja monessa tapauksessa somevideo taulun tahriutumuksesta. Olen ottanut huomioon analyysissäni, keiden ääni tilanteen kuvailussa pääsee kuuluviin.

Lehdet ovat julkaisseet mielipidekirjoituksia, joista osa on kolumneja ja kommentteja. Muut ovat mielipidekirjoitus (opinion) osastolta. Daily Mail on julkaissut kirjoituksia kolme (Braveman 2022; Shapps 2022; Wootton 2022). Daily Mailiin ovat kirjoittaneet vakikolumnisti Dan Wootton, sisäministeri Suella Braveman ja tämä hetkinen puhtaan energian ministeri (Secretary of State for Energy Security and Net Zero) Grant Shapps (emt.).

The Guardian on julkaissut yhdeksän mielipidekirjoitusta. Sen omien toimittajien ja kolumnistien (Armistead 2022; Monbiot 2022; Sparrow 2022; Wiseman 2022) lisäksi mielipidekirjoituksia ovat kirjoittaneet Just Stop Oilin rahoittaja Aileen Getty (Getty 2022) ja suffragetti Emmeline Pankhurstin lapsenlapsenlapsi Helen Pankhurst (Pankhurst 2022). Just Stop Oilin aktivisti Indigo Rumbelow on kirjoittanut mielipidekirjoituksen yhdessä Extinction Rebellionissa toimineen Rupert Readin kanssa. Jutussa kummatkin kommentoivat omaa lähestymistään aktivismin keinoihin. (Read & Rumbelow 2022.) Taidehistorioitsija Lucy Whelan ja Goldsmiths yliopiston aktivismitutkija Feyzi Ismail ovat kirjoittaneet myös vierailijoina jutut *Auringonkukista* (Ismail 2022; Whelan 2022).

Lisäksi The Guardian on julkaissut podcastin, jossa Damien Gayle ja hänen juontoparinsa Hannah Moore keskustelevat Just Stop Oilista. He syventyvät keskustelussa *Auringonkukat*-tilanteeseen, koska Gayle kuvasi tilanteesta paljon katselukertoja saaneen somevideon. (Gayle & Moore 2022.) Podcastiin on myös haastateltu Just Stop Oil -aktivisti Miranda Whelehanian (emt.). Lisäksi lehdet ovat julkaisseet lukijoiden kommentteja tilanteeseen liittyen. The Guardian on julkaissut kaksi (Carr & Leay 2022; Skopeliti 2022) ja Daily Mail yhden lukijoilta-jutun (Daily Mail Comment 2022).

4 AURINGONKUKKIA JA MAAILMANLOPPUJA

Tässä luvussa esittelen analyysini tulokset. Esittelen ensimmäisessä alaluvussa tulokset tutkimuskysymys kerrallaan. Toisessa ja kolmannessa alaluvussa tarkastelen tuloksia tarkemmin tulkitsevan politiikka-analyysin näkökulmista ja nostan tuloksista yleisempiä havaintoja. Avaan, miten tilannetta voidaan tulkita, kun sitä tarkastellaan sulkeuman, politisoitumisen, legitimaation ja performatiivisuuden sekä demokratian ihanteiden näkökulmasta.

4.1 Meillä on vain yksi yksinkertainen vaatimus

Aineistossa käsiteltiin pääasiassa neljää argumenttia. Ensimmäkin käsiteltiin sitä, kumpi on tärkeämpää: taide vai elämä? Tästä asiasta kuitenkin oltiin samaa mieltä, eikä näkemysten välille syntynyt merkityskamppailua. Sekä taide että elämä ovat tärkeitä. Sen sijaan yhtenä keskeisimpänä merkityskamppailuna käsiteltiin sitä, mitä mieltä keskustelijat ovat *Auringonkukat*-taideaktivismista. Onko se heidän mielestään oikein vai väärin? Tässä syntyi merkityskamppailu kolmen näkemyksen välille. Joko teko oli heidän mielestään oikein tai väärin tai sitten puhujilla oli ristiriitaiset tunteet siitä, mitä he ajattelevat teosta.

Tilannetta lähestyttiin kolmanneksi siitä näkökulmasta, pitäisikö Just Stop Oilin vaatimus toimilupien lakkauttamisesta toteuttaa. Tässä syntyi myös merkityskamppailu. Joko aineistossa oltiin sitä mieltä, että idea on hyvä ja se pitää toteuttaa, tai sitten että se on yksinkertaisesti huono ja vaatimukseen ei tule suostua. Huomiota herättävä piirre keskustelussa kuitenkin on, että kaikki osapuolet esittävät olevansa huolissaan ilmastonmuutoksesta. Yksikään keskusteluun osallistuvista ei kiellä sitä, etteikö asialle pitäisi tehdä jotakin.

Neljäs kysymys, josta käsin Van Gogh -tilannetta lähestyttiin, koskee Public Order Billia. Keskeinen merkityskamppailu muodostui siitä, onko Public Order Bill hyvä tapa vastata aktivistien tekoihin. Joko Public Order Bill esitettiin toimivana ratkaisukeinona, jolla pystytään vastaamaan häiritsevään toimintaan, tai sitten sitä pidettiin yleensä huonona tai jopa kansalaisten oikeuksia uhkaavana keinona. Lakialoitteen katsottiin toisaalta toimivan itseään vastaan ja sen kuvailtiin kääntyvän Just Stop Oilin hyväksi. Nämä tulokset vastaavat ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni. Neljästä argumentista kolmen välille muodostui merkityskamppailuja.

Taiteen arvoa lähestyttiin aineistossa samassa hengessä. Kaikkien toimijoiden mielestä taide on arvokasta, eikä tästä asiasta syntynyt toimijoiden välille merkityskamppailua. Tiedotteissaan Just Stop Oil (2022k; 2022l) kategorisoi taiteen olevan tärkeää. Myös *Soup and Sunflowers* -keskustelutilaisuudessa (Just Stop Oil 2022n) Phoebe Plummer ja Anna Holland toteavat *Auringonkukkien* olevan ikonen. Aktivistit Clare Farrel täsmentää tilaisuudessa, että tällaisia tekoja tarvitaan, jotta pääsee otsikoihin. Plummer ja Holland ilmaisevat olevansa samaa mieltä. (Emt.) Tästä voidaan päätellä, että Just Stop Oil lähestyy tekoa ennemmin kategorisoiden sen osaksi mediastrategiaansa kuin, että taide olisi suuri ilmastopoliittinen kynnyskysymys. *Kontrastipari* taide vai elämä on vain näennäinen, ja tosiasiaa pitäisi kysyä: Öljy vai elämä?

Art is sacred in our culture – to attack art feels almost blasphemous
- Just Stop Oil (2022l)

Myös The Guardianin mielipidekirjoituksissa kommentoidaan, että taide ei ole teon todellinen kohde. Näin kirjoittaa esimerkiksi The Guardianin vakikolumnisti Claire Armitstead (2022). Myös ryhmän rahoittaja Aileen Getty kirjoittaa mielipidekirjoituksessaan, että tarkoitus oli vain aloittaa laajempi keskustelu öljyn käytöstä (Getty 2022).

They never intended to do real damage to the art – Aileen Getty (2022)

Selvä poikkeus aineiston kaikkiin muihin mediajuttuihin on yksi Daily Mailin artikkeli (Mount & Taylor 2022). Reportaasissa kirjoittajat pohjustavat artikkelinsa kertomalla *Auringonkukat*-tilanteesta ja siirtyvät sitten kertomaan *Auringonkukat*-maalauksen historian. He kirjoittavat siitä, miten Van Gogh maalasi itse asiassa seitsemän auringonkukkataulua ja kuinka yksi versioista tuhoutui toisessa maailmansodassa. (Emt.) He eivät tässä suoraan kommentoi taiteen arvoa, mutta representoivat ja samalla kategorisoivat Van Gohin teosta siten, että se on harvinaislaatuinen merkkiteos, jonka tuhoutuminen jättää jälkeensä korvaamattoman aukon. Samoin toisessa Daily Mailin reportaasissa kuvaillaan kuinka ”aarretta” suojaa vain ohut lasi, ja näin jutussa representoidaan teos arvokkaaksi kulttuuriperinnöksi (Daily Mail Investigation 2022).

Samoin Damien Gayle kuvailee reportaasissaan *Auringonkukkaa* yhdeksi maailman kuuluisimmista taideteoksista ja National Galleryn tärkeimmistä aarteista (Gayle 2022c). Useissa aineiston jutuista kerrottaessa siitä, mikä teos oli kyseessä, kerrotaan sen olevan miljoonien arvoinen. Mikään toimijataho ei aineistossa kiistä, etteikö taide ei olisi arvokasta. Sekä teoksen kulttuurista että

rahallista arvoa korostetaan. Myös Just Stop Oil kirjoittaa tiedotteessaan taulun olevan 85 miljoonan punnan arvoinen (Just Stop Oil 2022k).

Sen sijaan kirjoittajien kesken esiintyi suuria näkemuseroja siitä, onko *Auringonkukkiin* kohdistettu protesti sopiva aktivismin muoto. Omissa keskustelukanavissaan Just Stop Oil kategorisoi aktivismin hyväksi – jopa parhaaksi ikinä. *Soup and Sunflowers*-keskustelutilaisuudessa kaikki vierailijat kategorisoivat omissa puheenvuoroissaan teon olevan itsessään performanssitaidetta, joka muistuttaa heitä vaihtoehtokulttuurista ja vastaavista taideperformansseista. (Just Stop Oil 2022n.)

Keskustelutilaisuudessa Plummer ja Holland itse kategorisoivat aktivismin olevan moraalisesti oikein ja sanovat, että nuorina henkilöinä he ottavat kantaa omaan tulevaisuuteensa. Näin he vetoavat siihen, että nuorten *puhujakategoriolla* on oikeutus valitsemaansa aktivismiin. Plummer käyttää puheenvuorossaan lisäksi *metaforaa*. Hän sanoo, että hallitus mieluummin eristää (insulate) miljardöörien taskut kuin tavallisten ihmisten kodit. (Emt.) Roger Hallam perustelee pitämässään luennossa teon oikeutusta erityisesti *numeerisin* perustein. Jos aktivismi ei saa paljon huomiota, ei sosiaalista muutosta tapahdu. (Just Stop Oil 2022o.)

Totally legit Performance art – Tim Morton (Just Stop Oil 2022n)

An act of ethical, moral rightness – Anna Holland (Just Stop Oil 2022n)

Disrupting the public is justified if it creates a massive amount of publicity, in other words the means justify the ends.

– Roger Hallam (Just Stop Oil 2022o)

Hallituksen kannanotoista Public Order Bill on selkein hallinnollinen kannanotto, jonka se voi antaa koskien aktivistien valitsemia keinoja. Lakialoitteessa kerrotaan, että tulevaisuudessa itsensä kiinnittämistä (locking-on) saisi 51:n viikon tuomion. Tämä koskee esimerkiksi itsensä kiinnittämistä liimalla rakennukseen tai johonkin sen osaan kuten seinään. (Public Order Bill 2023.)

Tällä tavoin hallitus hyvin yksiselitteisesti pyrkii kategorisoimaan aktivistien toiminnan rikolliseksi. Täytyy kuitenkin muistaa, että rikollinen vahingonteko (criminal damage) on jo laitonta Britanniassa. Plummer ja Holland ovat saaneet tästä syytteet. Muut taideaktivismistaan jo tuomioita saaneet ovat saaneet muutaman viikon rangaistuksia samasta syytteestä. Mikäli Public Order Bill otettaisiin

käyttöön, tuomioihin lisättäisiin kiinnittäytymissytytteet (locking-on). Näin tuomiot taideaktivismista nousisivat merkittävästi.

GBNewssin keskusteluohjelmassa Jacob Rees-Mogg kysyy Phoebe Plummerilta, miksi tämä ei asetu ehdolle vaaleihin. Plummer vastaa, että hänellä ei ole enää aikaa. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat jo nyt niin vakavia. (GBNews 2023.) Näin hän käyttää *ääri-ilmaisua*. Kuten Arja Jokinen esittää, ääri-ilmaisulla voidaan luoda kuva jostain tilanteesta sellaiseksi, ettei ole vaihtoehtoa toimia toisin (Jokinen 1999, 151–152). Rees-Mogg sanoo Plummerin toimivan kuin diktaattori, kun hän haluaa vaalien sijaan ajaa asiaansa heittämällä keittoa taideteoksen päälle. Näin Rees-Mogg kategorisoi *Auringonkukat*-aktivismiin olevan epädemokraattista.

Put yourself forward and see if people want your way or if they want my way.

– Jacob Rees-Mogg (GBNews 2023)

Myös BBC:n Newsnight -ohjelmassa juontaja kysyy Plummerilta, kokeeko hän aktivistien saavan tarpeeksi kannatusta valitsemallaan menetelmällä tahria taulu. Tähän Plummer vastaa, ettei heidän tarvitsekaan saada suosiota. (BBC Newsnight 2022.) Näin Plummer esittää, ettei aktivistien puhujakategoriaan laskettavien henkilöiden ole olennaista saavuttaa suurta kansalaisten kannatusta julkisessa keskustelussa.

Auringonkukat-tilannetta käsitellään kaikissa The Guardianin mielipidekirjoituksista siitä näkökulmasta, onko se aktivismin menetelmänä hyväksyttävä. Myös kaikki The Guardianissa julkaissut lukijoiden kommentit käsittelevät tätä asiaa. Kaikissa kahdeksassa julkaistussa lukijakomentissa ollaan sitä mieltä, että aktivisteilla on hyvät tarkoitusperät. Yhden kommentin kirjoittaja käyttää metaforaa ilmastojuyrkänne (climate cliff), josta maapallo tippuu alas, jos mitään ei tehdä. Toinen kirjoittaja on samaa mieltä Plummerin kanssa ja kirjoittaa, että mitään muuta ei ole enää tehtävissä. Kolmas kategorisoi aktivistien kategoriaan kuuluvien olevan rohkeita. (Carr & McLeay 2022; Skopeliti 2022.)

Kaksi kirjoittajista on kuitenkin sitä mieltä, että keino on väärä tapa edistää ilmaston hyvää. Yksi kirjoittajista kategorisoi, ettei teko ole ymmärrettävä, koska Van Goghin ja öljyn käytön välillä ei ole yhteyttä. Toinen kategorisoi teon olevan itsekäs ja yleisöä turhauttava (frustrating). (Skopeliti 2022.) Daily Mailin julkaisemassa yhdessä lukijakomentissa kirjoittaja kategorisoi Just Stop Oilin

ekomafiaksi (eco-mob) ja taideaktivismiin sosiopaattiseksi stuntiksi (sociopathic stunt), jossa aktivistit vandalisoivat taidetta (vandalise art) (Daily Mail Comment 2022).

The Guardianin mielipidekirjoittajat pääasiassa kategorisoivat Just Stop Oilin olevan hyvällä asialla, mutta kolme kyseenalaistaa *Auringonkukat*-aktivismiin protestikeinona. Kolme kirjoittajaa (Armitstead 2022; Ilsmail 2022; Whelan 2022) viittaavat siihen, että taideaktivismia on tapahtunut jo ennen Van Gogh -tilannetta ja kategorisoivat *Auringonkukkiin* kohdistetun teon olevan tylsä. Se on toistoa (repetitive), eikä yllätä enää ketään. ”*Another day, another gallery*” (Ismail 2022). Claire Armitstead kuvailee teon olevan teatteria ja kritisoi sitä, että aktivistit vertaavat itseään aikaisempiin siviilioikeustaistelijoihin. Kyse ei ole Just Stop Oilin kohdalla samanlaisesta väkevästä, sähköistävästä (galvanise) ja yhteisölähtöisestä liikkeestä. Hän ei siis katso Just Stop Oilin kuuluvan samaan puhujien kategoriaan. Aktivismitutkija Feyzi Ismail kirjoittaa, että toimivampia protestin muotoja olisi se, että esimerkiksi auto- ja öljyteollisuuden alojen työntekijät saataisiin menemään lakkoon. (Ilsmail 2022; Whelan 2022.)

The art work is safe behind glass, tightly sealed by expert conservators. What looks dangerous is a mere spectacle, not a reality. - - They prove that the experts have everything in hand; that despite terrifying appearances, we don't need to worry. – Lucy Whelan (Whelan 2022)

I'm sure I'm not alone in thinking, on hearing the news, not “how shocking”, but “here we go again”. Theatre it may be, but it all looks a bit predictable, a little tame. – Claire Armitstead (Armitstead 2022)

Sen sijaan neljä The Guardianin mielipidekirjoittajaa (Getty 2022; Monbiot 2022; Pankhurst 2022; Sparrow 2022) kategorisoivat aktivismiin olevan oikeutettua. Aileen Getty kirjoittaa mielipidekirjoituksessaan, että taulun tahrinen oli oikein, sillä se saa paljon mediahuomiota. Näin Getty oikeuttaa määrällistämisen keinoin aktivismia kuvaillessaan huomion suuruutta. George Monbiot oikeuttaa Plummerin tapaan teon olevan oikeutettu, koska jäljellä ei ole enää muita aktivismiin keinoja. Helen Pankhurst kuvailee Just Stop Oilin teon olevan rinnastettavissa hänen suffragetti-iso-isoäitiinsä. Hän kategorisoi Just Stop Oilin tulevaisuuden sankareiksi. Näin Pankhurst katsoo Just Stop Oilin olevan samassa puhujakategoriassa kuin suffragetit, jotka osana protestiaan viittelivät tauluja. Hän kirjoittaa antavansa ryhmälle tukensa. Jeff Sparrow puolestaan kategorisoi ilmastoaktivismiin olevan yksinkertaisesti nykyään niin tärkeää, että teko on oikeutettu. (Emt.)

I have absolutely no doubt that in 100 years' time they will be seen as the real heroes. Those who ignored the warning bells will be – nay, already are – on the wrong side of history. -Helen Pankhurst (Pankhurst 2022)

Daily Mailiin mielipidekirjoituksen kirjoittanut vakikolumnisti Dan Wootton puolestaan kategorisoi kirjoituksessaan aktivistit ekoterroristeiksi ja kultiksi, joista ei voida puhua samassa lauseessa siviilioikeustaistelijoiden kanssa. Näin hän sulkee Just Stop Oilin pois heidän kanssaan samasta puhujakategoriasta. Hän siteeraa kolumnissaan Britannian terrorismilakia, jonka katkelmaan pohjaten hän argumentoi aktivistien olevan terroristeja. Näin hän *vetoaa auktoriteettiin* tukeutuessaan siihen, mitä oikeusasiantuntijat kirjoittavat. Lisäksi Wootton kategorisoi Just Stop Oilin olevan keskiluokkaisia luusereita (middle-class losers), jotka kärsivät ”valkoisen pelastajan kompleksista” (white saviour complex). (Wootton 2022.)

Lisäksi Extinction Rebellion -aktivisti Rupert Read ja Just Stop Oilin Indigo Rumbelow ovat kirjoittaneet yhteisen mielipidekirjoituksen The Guardianiin. Read kategorisoi Van Goghiin kohdistetun teon olevan radikaalimpaa aktivismia ja tuomitsee sen. Read kehottaa aktivismista kiinnostuneita liittymään hänen aktivistiryhmäänsä, jota hän kategorisoi maltillisemmaksi (moderate). Rumbelow puolestaan kategorisoi teon oikeutetuksi ja vetoaa Plummerin tavoin siihen, ettei enää ole aikaa muun kaltaiseen aktivismiin. Lisäksi hän vertaa Just Stop Oilia siviilioikeustaistelijoihin ja kertoo, että näiden liikkeidenkin tavoitteet lopulta toteutuivat. (Read & Rumbelow 2022.) Myös kaksi The Guardianin reportaasia käsitellee sitä, kuinka mielipiteitä jakava Just Stop Oil on (Milman 2022b; Townsend 2022).

Daily Mailin kahdeksasta reportaasista viisi käsittelee yksinomaan Plummerin ja Hollandin pidätystä ja teosta saatuja syytteitä. Juttuihin on liitetty paparazzikuvia siitä, kun heitä viedään käsirautoissa putkaan. Lisäksi juttuihin on listattu muiden Just Stop Oil -aktivistien saamia syytteitä ja tuomioita. (Anderson 2022; Bazaraa 2022; Blake 2022; Cotterill & Lockhart 2022; Lockhart 2022.) Kahdessa artikkelissa Just Stop Oilia kategorisoidaan mafiaksi (eco-mob) ja kiihkoilijoiksi (eco-zealot) (Anderson 2022; Cotterill & Lockhart 2022). Lisäksi yksi Daily Mailin reportaasi on kokonaan omistettu lokakuussa 2022 tehdylle aktivismille. Tässä artikkelissa kategorisoidaan Van Gogh -tapauksen olleen osa ”kaaoksen kuukautta.” (month of chaos). (Pyman & Phillips 2022.)

BBC:n julkaisemat kaksi reportaasia taas ovat hyvin yksinkertaisia kuvauksia siitä, että Van Goghin

Auringonkukat-taulun päälle on heitetty 14.10.2022 tomaattikeittoa. Uutisjuttujen kuvissa käytetään arkistokuvia eikä kuvia tahritusta maalauksesta. (BBC 2022b; Youngs 2022b.) Myöskään Damien Gaylen kirjoittama reportaasi ei erityisemmin kategorisoi *Auringonkukat*-tilannetta erikseen. Gaylen reportaasiin on liitetty 50 miljoonaa katsomiskertaa saanut video ja siihen on litteroitu Plummerin puhe. (Gayle 2022c.) On siis huomattavaa, että Daily Mail erityisesti korostaa aktivistien pidätyksiä ja tuomioita, ja siten erityisesti representoi ja kategorisoi heidät rikollisiksi. Toisaalta myös The Guardianin representaatiossa korostetaan ja kategorisoidaan Just Stop Oilin toiminta mielipiteitä jakavaksi.

Gayle esiintyy itse The Guardianin julkaisemassa podcastissa (Gayle & Moore 2022), jossa käsitellään *Auringonkukat*-tilannetta. Podcastissa Gayle kategorisoi Van Gogh -tilanteen olevan tietynlainen taktiikoiden eskalointi. Mitä enemmän aktivistit jatkavat samojen taktiikoiden toistoa kuten teillä istumista, sitä vähemmän ymmärrystä ja kiinnostusta kansalaisilta ja lehdistöltä löytyy. Tästä syystä uudeksi taktiikaksi valittiin taulun tahriminen, mikä on erittäin polarisoiva ja erittäin paljon huomiota saava teko (hugely iconoclastic thing). (Emt.)

Interestingly, I spoke to them afterwards at the Just Stop Oil press office cause we were trying to figure out whether or not the painting was in fact protected by a panel of glass, and they said: “Yeah yeah yeah, we checked it out beforehand” – so I said: “Why didn’t you mention that?” – and they said: “No, we didn’t mention it cause we just wanted to piss people off.”

-Damien Gayle (Gayle & Moore 2022)

Auringonkukat-tilanne on itsessään tarkoitettu protestiksi öljyn käyttöä vastaan. Tiedotteissaan ja *Soup and Sunflowers* -keskustelutilaisuudessa Plummer, Holland ja keskustelutilanteen vieraat oikeuttavat *Auringonkukat*-aktivismin takana olevaa vaatimusta öljyn lopettamisesta erityisesti numeerisin ja ääri-ilmaisun keinoin. Puheissa ja tiedotteissa *toistuvat* se, että ilmastonmuutos aiheuttaa jo nyt tulvia ja nälänhätää Pakistanissa ja Itä-Afrikassa, ja miljoonat britit ovat kylmissään kodeissaan. Just Stop Oil kuvailee tässä yhteydessä hallitusta kansanmurhaajaksi kuten muissakin kommunikaatioissaan. (Just Stop Oil 2022k; 2022l; 2022n.)

This is an act of resistance against a criminal government and their genocidal death project. -Just Stop Oilin tiedote (2022k)

33 million people in Pakistan losing their livelihoods, 1000 million crabs gone from our oceans, the fire service pushed to breaking point due to 40C heat. -Just Stop Oilin tiedote (2022k)

Energiaministeri Grant Shapps käsittelee vaatimusta Daily Mailiin kirjoittamassaan mielipidekirjoituksessa. Shapps kategorisoi siirtymän fossiilisista polttoaineista kestäväan energiaan olevan vain realistisesti paljon hitaampaa kuin Just Stop Oil vaatii. Hän kutsuu Van Gogh -tilannetta kulttuurisesti loukkaavaksi (offensive) ja kuvaillee Just Stop Oilia epädemokraattiseksi, kiihkoilijoiksi (zealot), harhaanjohdetuiksi (misguided) ja omalla mandaatillaan toimiviksi vartijoiksi (self-appointed guardian). (Shapps 2022.) Toista energiaministerin virkaa hoitava Graham Stuart kategorisoi myös kirjeessään Just Stop Oilille, että öljy on edelleen tarpeellista ja suhteellisesti oikein ilmastotavoitteisiin nähden. Hallitus tulee saavuttamaan nettohiilineutraalisuuden vuonna 2050, mikä on riittävää. (Stuart 2023.)

Do these self-appointed guardians of the planet think we in Government don't get it about climate change? – Grant Shapps (Shapps 2022)

GBNewsin haastattelu, jossa Phoebe Plummer ja Jacob Rees-Mogg keskustelevat, on erityinen juttu aineistossa, sillä siinä tilanteen kannalta kaikista oleellisimmat toimijat keskustelevat siitä, tulisiko toimiluvat kieltää. Rees-Mogg on ministeri, joka päätti siitä, että uusi toimilupaerä myönnetään. Lisäksi se on aineistossa ainoita juttuja, jossa toimijat pyrkivät heikentämään toistensa argumentteja. Toisissa aineiston jutuissa käytännössä vain tuetaan omia argumentteja eli käytetään suostuttelevaa retoriikkaa (Jokinen 1999, 130).

Keskustelussa käytetään useita retorisia keinoja. Keskustelua öljyn käytöstä käydään esimerkiksi numeerisin keinoin. Plummer esittää, että jos tehtäisiin siirtymä esimerkiksi tuulienergiaan ja aurinkoenergiaan, ihmisten laskut olisivat halvempia, koska vihreän energiantuotannon muodot ovat fossiilisia yhdeksän kertaa halvempia. Plummer käskee Rees-Moggia myös lukemaan IPCC:n raportteja eli hän vetoaa *asiantuntijan lausuntoon*. Plummer siteeraa myös YK:n pääsihteeri Antonio Guterresin käyttämää metaforaa *highway to climate hell*, jota pitkin kuljetaan, mikäli fossiilisista polttoaineista ei luovuta. (GBNews 2023.)

Rees-Mogg kääntää tämän niin, että itse asiassa vihreä energia olisi kalliimpaa, koska energiantuotanto ei ole käynnissä kellon ympäri ja fossiilisia polttoaineita jouduttaisiin tuomaan joka

tapauksessa ulkomailta. Tämä tarkoittaa hänen mukaansa sitä, että fossiiliset polttoaineet ovat itseasiassa halvempi vaihtoehto. Rees-Mogg lisäksi kategorisoi ministerikumppaniensa tapaan vihreän siirtymän olevan hitaampaa kuin Just Stop Oil vaatii. Tähän Plummer täsmentää, ettei kyse ole öljyn lopettamisesta heti, vaan vaatimus koskee uusia toimilupia. (GBNews 2023.)

The sun doesn't always shine, and the wind doesn't always blow.

– Jacob Rees Mogg (GBNews 2023)

I'm not saying you shouldn't reduce emissions, I'm not arguing that, I'm simply saying you must do it when you have the technology to replace the energy that you are using - - we haven't got the technology yet.

– Jacob Rees Mogg (GBNews 2023)

We're not asking for the taps to be turned off tomorrow, all of you know that - we're asking for an end to all new fossil fuel licences.

- Phoebe Plummer (GBNews)

Plummer pyrkiikin tuomaan keskusteluun *tarinallistamisen* ja *yksityiskohdilla* vaikuttamisen keinoja. Plummer käskee Rees-Moggin ajattelemaan kuutta lastaan ja maalaa kuvia siitä, millainen heidän tulevaisuutensa tulee olemaan. Osaa tästä puheesta voidaan pitää myös ääri-ilmaisuna. Lisäksi Plummer kertoo etsineensä netistä tiedon Rees-Moggin nettovarallisuudesta ja kertoo, että tällä summalla tehtäisiin eristeet kahdeksaantuhanteen brittikotiin. (GBNews 2023.) Tämä on myös numeerista perustelua.

We're heading to a future where people are going to be fighting over the last loaves of bread at Lidl! – Phoebe Plummer (GBNews)

Jacob, you have six children! Do you not care about their future? Do you not care about them being able to feed themselves? Cause right now under this government's policies, your six children are heading towards a future that is filled with life threatening extreme weather events - crop failures, famine, war! Suffering on a scale completely unimaginable!

- Phoebe Plummer (GBNews)

You're making extreme claims! - Jacob Rees-Mogg (GBNews 2023)

Do you think you are worth more than eight thousand cold freezing families?

- Phoebe Plummer (GBNews)

Lisäksi Plummer kategorisoi Rees-Moggin eliittiin, joka ei välitä köyhistä ja tavallisista ihmisistä. Rees-Mogg vastaa, että hän suunnitteli hintakaton, jolla taataan vähävaraisten laskujen kohtuullisuus energiakriisissä. Lisäksi hän täsmentää, että on alentavaa viitata kehenkään ”tavallisena ihmisenä”, koska kaikki ovat omalla tavallaan merkittäviä (remarkable). Tämä on sekä puhujakategorioiden että konsensuksen hyödyntämistä. Rees-Mogg saa loppupuheenvuoron ja toteaa Plummerin haluavan nostaa energian hintaa, kun hän haluaa laskea sitä. Haastattelu kallistuu representaatioissaan Rees-Moggin puolelle, sillä se on otsikoitu: *Net Zer-oh No!* (GBNews 2023.)

Asiaa käsitellään myös BBC:n Newsnight -ohjelmassa. Sekä Patricia Espinosa että Plummer kategorisoivat öljyn käytön lopettamisen olevan tärkeää. Myös Espinosa sanoo, ettei tue hallituksen uusien toimilupien hanketta, mutta ei tuomitse sitä yhtä vahvasti kuin Plummer. Espinosa kategorisoi siirtymän kestäviin energiantuotannon vaihtoehtoihin olevan hidasta, ja että lisäksi muut talouspoliittiset vaikuttimet kuten energian hintakriisi ja Ukrainan sota vaikuttavat tilanteeseen. Lisäksi ohjelmassa käsitellään vahvasti sitä, että erityisesti nuoret kärsivät ilmastoahdistuksesta. Siten sekä Espinosa että Plummer esittävät nuorten olevan puhujakategoria, jota ilmastonmuutos erityisesti koskee. (BBC Newsnight.)

I'm also listening to young people, like our friend here [Plummer] sharing this conversation, I fully understand their anger and their desperation.

– Patricia Espinosa (BBC Newsnight 2022)

Myös The Guardianin mielipidekirjoituksissa (Getty 2022; Ismail 2022; Monbiot 2022; Sparrow 2022) käsitellään vaatimusta öljyn lopettamisesta. Kaikki ovat sitä mieltä, että öljyn käyttö tulisi lopettaa, eli he osoittavat kirjoituksissaan Just Stop Oilille tukeaan. George Monbiot käyttää argumenttinsa tukena kategorisointia ja kirjoittaa öljyn käytön olevan laitonta (Monbiot 2022). Jeff Sparrow kirjoittaa puolestaan, että IPCC-raporteissa esitetään öljyn käytön lopettamista (Sparrow 2022). Näin hän käyttää konsensusta ja asiantuntijan lausuntoa retorisenä keinona.

Just Stop Oil käsittelee Public Order Billiä yhdessä tiedotteessaan (Just Stop Oil 2022m) ja keskustelutilaisuudessa *Soup and sunflowers* (Just Stop Oil 2022n). Tiedote on suoraan osoitettu sisäministeri Suella Bravemanille, ja järjestö kirjoittaa, että aloite ei käytännössä vaikuta mitenkään heidän toimiinsa. Siten he kategorisoivat sen olevan tehoton (Just Stop Oil 2022m). Keskustelutilaisuudessa todetaan samaa, ja juristina ja aktivistina toimiva Irwin Rappaport toteaa, että lakialoite tulee kääntymään itseään vastaan ja osoittaa, ketkä ovat oikeita rikollisia (Just Stop Oil 2022n). Tämä jatkaa samaa linjaa kuin muukin Just Stop Oilin viestintä, jossa hallitus kategorisoidaan rikolliseksi.

Public Order Bill is playing into our hands.

- Irwin Rappaport (Just Stop Oil 2022n)

Omissa tiedonannoissaan hallitus kategorisoi lakialoitetta tarpeelliseksi ja sopusuhtaiseksi vastaukseksi häiritsevään aktivismiin (Government Digital Service 2023a; 2023b). Tätä perustellaan käyttämällä erityisesti numeerisia retorisia keinoja. *Public Order Factsheet* -tiedotteeseen on koottu perusteiksi esimerkiksi se, että pelkästään loppuvuoden 2022 aikana aktivisteihin on käytetty 7,5 miljoonaa puntaa poliisin varoja, ja että viimeaikaisissa mielipidemittauksissa 63 %:a kansalaisista kannattaa itsensä kiinnittämisen (locking-on) muuttamista rikolliseksi ja 53 %:a kannattaa aktivistien ”kovempaa kohtelua”. (Government Digital Service 2023b.) Tuloksissa ei ole kuitenkaan avattu sitä, kuinka montaa henkilöä on haastateltu. Toiseen tiedotteeseen on lisäksi liitetty useita poliisipäälliköiden lausuntoja siitä, että lakialoite tarvitaan (Government Digital Service 2023a). Näin hallitus vetoaa poliisipäälliköihin vaikutusvaltaisena puhujakategoriana.

Sisäministeri Suella Braveman kategorisoi Daily Mailiin kirjoittamassaan mielipidekirjoituksessa Public Order Billin olevan tarpeellinen ja käyttää ääri-ilmaisua kirjoittaessaan, ettei tilanne voi jatkua näin. Lisäksi hän käyttää *konsensusta ja me- henkeä* korostaessaan, että tämä on lainkuuliaisen enemmistön tai kansan tahto. Näin hän myös kategorisoi aktivistit rikollisten puhujakategoriaan ja tukee tätä kutsumalla Just Stop Oilia ”niin sanotuiksi protestoijiksi” (so-called protestors), kiusaajiksi (bully), vandaaleiksi ja pikkurikollisiksi (thugs and vandals). Hän viittaa myös Van Goghin tahramiseen tomaattikeitolla ja kirjoittaa: *Who do they think they are?* (Braveman. 2022.)

This cannot continue. The Public Order Bill, back in the Commons this week, will put the safety and the interests of the law-abiding majority first
-Suella Braveman (Braveman 2022)

Myös The Guardianin mielipidekirjoituksissa käsitellään Public Order Billia. Kolme mielipidekirjoittajaa (Ismail 2022; Monbiot 2022; Wiseman 2022) kategorisoivat teksteissään lakialoitteen epädemokraattiseksi. George Monbiot täsmentää omassa kirjoituksessaan lakialoitteen olevan sellainen, mitä voi odottaa autoritäärisiltä valtioilta kuten Venäjältä ja Saudi-Arabialta. Siten hän laskee hallituksen samalla tavalla pahoinpitämiensä valtioiden puhujakategoriaan. Monbiot kutsuu sisäministeriä lisäksi lempinimellä ”Cruella Braveman”. (Monbiot 2022.) Eva Wiseman käyttää kategorisoinnissaan sanavalintaa kylmävä (chilling) (Wiseman 2022). Dan Wootton puolestaan kategorisoi Daily Mailin mielipidekirjoituksessaan lakialoitteen tarpeelliseksi (Wootton 2022).

Nämä tulokset vastaavat toiseen tutkimuskysymykseeni, sillä ne kertovat siitä, millaisia retorisia keinoja toimijat käyttävät perustellessaan argumenttejaan. Toimijat käyttävät erityisesti kategorisointia näkökulmiensa tukena. Jokinen kirjoittaa, että kategorisoinnilla jäsennetään todellisuutta erilaisiin versioihin, joista ihmiset yrittävät vakuuttaa toisensa (Jokinen 1999, 130; 142). Kun toimijoiden käyttämät kategorisoinnit ovat päinvastaisia, se kertoo siitä, että myös heidän kuvansa todellisuudesta eriävät vahvasti. Toimijat antavat *Auringonkukat*-tilanteelle ja sen yhteydessä käsiteltäville kolmelle näkökulmalle toisistaan poikkeavia merkityksiä ja siten heidän argumenttiansa välille syntyy merkityskamppailuja.

Toinen koko aineiston vahva yleispiirre on, että kaikki toimijat käyttävät aktiivisesti kommunikaatiossaan *etäännyttämistä* ja *liittoutumisasteen säätelyä* retorisina keinoina. En ole maininnut tätä erikseen jokaisen aineistosta antamani huomion kohdalla, sillä tämä toistuu lähes poikkeuksetta aineiston argumenteissa. Hallitus esimerkiksi esittää kansan haluavan uuden lakialoitteen turvakseen. He muotoilevat asian niin, ettei kyse ole suinkaan heidän intresseistään ja näin *etäännyttävät* omat intressinsä argumentista. Samoin aktivistit korostavat puheessaan usein, että he ovat vain nuoria aktivisteja, eivät tieteilijöitä. Phoebe Plummer sanoo useamman kerran puhuessaan Jacob Rees-Moggin kanssa, ettei hän ole tieteilijä. ”*Quite frankly, I’m not a scientist.*” (GBNews 2023.) Näin he *etäännyttävät* omia intressejään argumentista, että toimiluvut pitää lopettaa. Samalla he hyödyntävät puhujakategorioita retorisena keinona. Vastaavasti monet aineiston toimijat puhuvat ja kirjoittavat siten, että esittävät kirjoittamansa asiat faktana. He eivät väitä jonkun muun sanoneen jotain, vaan *liittoutuvat* esittämäänsä asiaan täysin.

Monet kommentit ovat saman henkisiä kuin luvussa 2.2 esittelemässäni suomalaisessa ja

kansainvälisessä julkisessa keskustelussa. Monet näkevät aktivismin olevan viimeinen vaihtoehto, tai sitten yhteyttä Van Goghin ja fossiilisten polttoaineiden välillä ei nähdä. Vaihtoehtoisesti toimijoilla saattaa olla hieman ristiriitainen suhtautuminen aktivismiin. He kokevat aktivistien asian olevan oikea, mutta keinojen väärä.

Just Stop Oil ja hallitus ilmaisevat selvästi omassa kommunikaatiossaan tukensa omille ehdotuksilleen eivätkä legitimoivat toistensa tulkintaa Just Stop Oilin toiminnasta ja Public Order Billistä. Myös lehdistö on pääasiassa jakautunut. Vaikka BBC ei ole julkaissut mielipidekirjoituksia, joissa käsiteltäisiin *Auringonkukat*-tilanteeseen liittyviä oikeutuksia, kyseenalaistaa BBC:n juontaja Just Stop Oilin taktiikat. BBC:llä on kuitenkin todennäköisesti vähemmän intressejä osallistua keskusteluun kuin kaupallisella medialla. BBC on tehnyt aiheesta vain kolme juttua.

Sen sijaan The Guardian ja Daily Mail ovat selvästi jakautuneet omiin ”puoliinsa” siitä, millaisille mielipiteille koskien taideaktivismia he antavat tilaa. The Guardianin omat journalistit kirjoittavat omissa kolumneissaan positiiviseen ja puolustavaan sävyyn *Auringonkukat*-tilanteesta. The Guardian antaa lisäksi tilaa Just Stop Oilille ja sen rahoittajajärjestö Climate Emergency Fundille.

Daily Mail puolestaan keskittyy jutuissaan Plummerin ja Hollandin käynteihin oikeudessa ja sen sivuille omat mielipidejuttunsa ovat päässeet kirjoittamaan energiaministeri ja sisäministeri. Lisäksi lehden oma kolumnisti Dan Wootton kuvailee Just Stop Oilin olevan rikollisjärjestö. Eniten piiloon mediakirjoittelussa jää kuitenkin ilmastonmuutos itsessään, vaikka Just Stop Oil pyrkiikin tuomaan tätä sanomaa itse esille vahvasti. Lehdistö ei toista Just Stop Oilin esittämiä numeroita, vaan keskittyy enemmän keskustelemaan siitä, oliko *Auringonkukat*-aktivismi oikein vain väärin.

Nämä tulokset vastaavat kolmanteen tutkimuskysymykseeni siitä, mitä näkökulmia legitimoidaan eniten julkisessa keskustelussa ja täsmentävät tuloksia ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni siitä, millaisia merkityskamppailuita eriävien näkökulmien välille syntyy. Julkinen legitimaatio on jakautunut kahden toisiaan vastustavan puolen välille. Toista puolta eli aktivismia vastustavat ja öljyn käyttöä puoltavat hallitus ja Daily Mail. Just Stop Oil ja The Guardian taas vastustavat öljyn käyttöä ja puolustavat aktivistien toimintaa. Ei voida siis sanoa, että jokin yksittäinen näkökulma saisi eniten kannatusta.

Eniten keskustelua herätti kuitenkin se, onko Van Goghiin kohdistettu teko legitiimi aktivismin muoto. Sitä käsiteltiin yhteensä 26:ssä aineiston jutussa. Keskustelu öljyn käytön lopettamisesta ja

Public Order Billistä olivat seuraavaksi lähes yhtä suosittuja aiheita. Ensimmäistä käsiteltiin 11:ta aineiston jutussa ja jälkimmäistä 10:ssä. Vähiten mielenkiintoa herätti taiteen arvo, johon viitattiin 6:ssa jutussa.

4.2 Taideperformanssi?

Kun analyysin tuloksia tarkastellaan yleisemmin tulkitsevan politiikka-analyysin näkökulmista, on selvää, että Just Stop Oilin ja Iso Britannian hallituksen välillä ei näy viitteitä poliittisesta tai tiedollisesta sulkeumasta. Kummatkin osapuolet ovat sitä mieltä, että toinen osapuoli on toimissaan täysin rikollisella tavalla väärässä. Tilanne on ja mitä todennäköisimmin jatkuu tulevaisuudessa politisoituneena. Se ero toimijaryhmien välillä kuitenkin on, että hallituksella on valtaa tehdä päätöksiä, joilla on tosiasiallisia vaikutuksia valtiotason ympäristöpolitiikkaan.

Performatiivisuuden näkökulmasta tilannetta voidaan tarkastella monin tavoin. Tietyllä tapaa tilanne muistuttaa monia muitakin mediassa käytyjä ilmastokeskusteluita ja toistaa samaa vanhaa käsikirjoitusta – aktivistit ja tieteilijät pyytävät kunnianhimoisempia ilmastotoimia, ja hallintoinstituutiot vastaavat julkisessa keskustelussa talouteen ja teknologiaan perustuvien syiden, että toimiin ei voida ryhtyä ainakaan vielä. Erilaisista energiatuotannon vaihtoehtoista keskustellaan, mutta hallinnon edustajien mukaan uudet tuotantotavat eivät ole vielä tarpeeksi kehittyneitä. Lopulta ei päästä konsensukseen siitä, mitkä oikeat keinot hoitaa ilmastonmuutosta olisivat juuri nyt tässä tilanteessa.

Just Stop Oil saattaa olla uusi aktivistijärjestö, mutta se ja Britannian hallitus toistavat käsikirjoitusta, jonka rooleista ovat aiemmin vastanneet monet muut valtiot, kansainväliset toimielimet ja aktivistit. On huomattavaa, että lehdistöllä on omia poliittisia sitoumuksia, kun katsotaan sitä, kenen mielipidekirjoituksille on annettu tilaa lehtien sivuilla. Valinnoillaan lehdet vahvistavat valitsemaansa ”puolta” keskustelussa. The Guardian antaa tilaa Just Stop Oilin rahoittajalle ja aktivisteille itselleen. Daily Mail puolestaan antaa äänen ryhmää vastustaville ministereille. Lisäksi varsinkin Daily Mail vahvistaa toivottua mediarepresentaatiota luomalla aktivisteista lähes yksinomaan kuvan uraa tekevinä rikollisina. The Guardian ei kuitenkaan representoi Just Stop Oilia yksinkertaisesti kannatettavana, vaan on huomionut jutuissaan myös sen, että aktivismi jakaa mielipiteitä. Kirjoittelulla ole kuitenkaan tarkoitus hakea konsensusta, ja yleinen jako medioiden välillä on selvä. Median tehtävä ei ole enää yksin välittää tietoa, vaan vahvistaa erilaisia keskusteluita, kuten Leino esittää (Leino 2014, 86).

Erityisesti mielipidekirjoittajat ovat hyvin tietoisia mediarepresentaation vaikutuksesta julkisuuskuvaan. ”Vastapuolen” eli oikeistolaisen median ikävä mediarepresentaatio on mainittu viidessä The Guardianin mielipidekirjoituksessa (Ismail 2022; Monbiot 2022; Read & Rumbelow 2022; Sparrow 2022; Wiseman 2022). Eva Wiseman kirjoittaa mielipidekirjoituksessaan nimellä Daily Mailista ja sanoo sen ivailevan (sneering) Just Stop Oilille sanavalinnoillaan (Wiseman 2022). Kuten monissa muissa kommunikaatioissaan, myös Just Stop Oilin omassa tiedotteessa ja *Soup and Sunflowers* -keskustelutilaisuudessa annettiin kritiikkiä sille, että oikeisto- ja tabloid-media kirjoittavat ryhmälle huonoa mainetta, mutta toisaalta tunnistettiin Van Gogh -tilanteen tuoma valtava julkisuus (Just Stop Oil 2022l; 2022n). Daily Mailin oma kolumnisti Dan Wootton puolestaan kirjoittaa osana juttuaan, että Just Stop Oil on liberaalin median lemmikki (*”The usual suspects in the liberal mainstream broadcast media continue to fetishise this mob of common crims, who are shamelessly financially supported by woketopians in Hollywood.”*) (Wootton 2022).

Samoin kahteen The Guardianin reportaasiin on omistettu osio, jossa kerrotaan oikeistolaisen median kärkkäästä tavasta, jolla se kirjoittaa Just Stop Oilista (Milman 2022b; Townsend 2022). Toisessa on haastateltu Just Stop Oilin rahoittaja Margaret Salomonian ja hän kritisoi osana reportaasia oikeistolaisen median antavan aktivisteista kuvan kiihkoilijoina (Milman 2022b). Lisäksi The Guardianin podcastissa kokonainen osio on omistettu Just Stop Oilin mediakuvalle. Podcastissa haastateltu Just Stop Oil -aktivisti Miranda Whelehan kertoo kokevansa tulleen kiusatuksi Good Morning Britainin tv-haastattelussa, koska häneltä kysytyt kysymykset olivat kohtuutonta lyttäämistä ryhmän päämäärälle lopettaa toimiluvat. Toisaalta itse juontaja Damien Gaylelle meinaa käydä podcastissa pieni moka, kun hän kutsuu *Auringonkukat*-tilannetta vandalismiksi, lopettaa kesken lauseen ja toteaa – ai niin, eihän minun pitäisi kutsua tekoa tällä sanalla. (Moore & Gayle 2022.) Samoin BBC Newsnight -ohjelmassa Phoebe Plummer kivahtaa juontajalle, mitä tämä tekee raportoidakseen ilmastonmuutoksesta, tajuaa kesken lauseen olevansa itse tv:ssä ja kiittää haastattelijaa siitä, että hänet on kutsuttu ohjelmaan (BBC Newsnight 2022). Kaikki tämä kertoo siitä, että toimijat ovat hyvin tietoisia median vallasta vaikuttaa mielipiteisiin ja kuvata tapahtumat ja todellisuus halutun kaltaisena.

Itse *Auringonkukat*-tilannetta voidaan yksinään tarkastella myös lähemmin performatiivisuuden käsitteen näkökulmasta. Taideaktivismi toimii itsenäisenä esityksenä, jossa Plummer ja Holland menevät yleisön eteen ja heittävät keittoa mittaamattoman arvokkaalle taululle. Yleisö kirjaimellisesti haukkoo henkeään shokeeraantuneena, minkä Plummer ja Holland osasivat etukäteen arvata.

Leino toteaa, että erilaisilla materiaalisilla artefakteilla on rooli käsikirjoituksen kehystämisessä (Leino 2014, 99). Keittoaktivismissa Just Stop Oil -aktivistit ovat halunneet mitä todennäköisimmin korostaa olevansa altavastaaajia ja edustavat ns. vaihtoehtokulttuuria. ”*It’s a Sex Pistols moment*”, Tim Morton totesi Just Stop Oilin *Soup and sunflowers* -keskustelutilaisuudessa. Tätä asetelmaa tukevat Plummerin ja Hollandin asuvalinnat kuten shokkivärjätyt hiukset ja retromalliset farkut, jotka on köytetty vyötärölle. Lisäksi t-paidat, joissa lukee pääkalloprintin vieressä suurin kirjaimin *JUST STOP OIL*, eivät voisi alleviivata parin sanomaa enempää.

Esa Väliverronen ja Juha Seppänen kirjoittavat yhden maailman tunnetuimman luonnonsuojelun representaation olevan Greenpeacen kumivene, joka on pysäyttänyt suuren valtamerialuksen. Kuva luo symbolisella tasolla tulkinnan siitä, että taitavasti toimiessaan ”pienikin voi haastaa suuren ja mahtavan.” (Seppänen & Väliverronen 2012, 99.) *Auringonkukat*-tilanteessa on symbolisella tasolla samaa henkeä, kun kahdella tomaattikeittopurkillä pystytään luomaan kansainvälinen mediakohu.

Myös itse tekovälineenä käytetty tomaattikeittotölkki on intertekstuaalinen taidehistoriallinen viittaus Andy Warholin keittopurkkimaalauksiin, jotka saivat aikoinaan häkeltyneen vastaanoton. Viittaukset Warholiin eivät ole menneet ohi myöskään yleisöltä, sillä ne ovat olleet myös esillä julkisessa keskustelussa (ks. esim. Lil Nas X:n meemikuva kohdassa kuva 4. Hill 2022a; Hill 2022b).

Siihen, onko taideaktivismi jonkinlainen taideperformanssi itsessään, on vaikea vastata. Taiteen määrittely on ylipäättään hankalaa. Yrjö Haila määrittelee taiteen olevan ”*aina jonkun valmistamaa ja jollekin yleisölle kohdistettua*”. Jos työn taustalta ei voida tunnistaa näitä *aikomuksia*, se ei ole taidetta. (Haila 2012, 191.) Museoon asetettu maalaus on hyvin klassinen esimerkki taiteesta, mutta onko aktivismi taidetta, jos sen tekijät pyrkivät pääasiassa tekemään aktivismia? Tähän kysymykseen ei ole mitään universaalia vastausta, mutta huomattavaa aineistossa oli, että osa puhujista käsitti keittoaktivismin olevan taidetta myös itsessään. Osa taas koki olevansa kyllästynyt aktivistien ”teatteriin”. Toisaalta suurin osa keskustelusta on käyty siitä näkökulmasta, mikä on sallittavaa aktivismissa. Jos keskustelu käytäisiin siitä näkökulmasta, mikä on sallittua taiteessa, voisi se näyttää erilaiselta.

Myös laajemmin tarkasteltuna hallitus tukee omaa esiintymistään erilaisin artefaktein. Lakialoitteet ja viralliset puheet parlamentissa pukukoodia myöten ilmentävät vakavasti otettavuutta, millä hallitus haluaa itsensä mielletävän. Näin eri toimijat ilmentävät roolejaan. Just Stop Oil -aktivistit toimivat vastarintana ja hallitus virallisena tahona, myös symbolisemmalla tasolla.

seurannut mitään rangaistusta, vaikka hän olikin periaatteessa tuhonnut 120 000 dollarin taideteoksen. (Emt.) Teossa on saman kaltaisia absurdeja piirteitä kuin tomaattikeittoaktivismissakin ja se korostaa myös sitä, että taiteen arvo on monin tavoin kokemuksellista ja sidottu kulttuuriperintöön.

4.3 Kansalaisvastarinta?

Auringonkukat-tilanteessa on vaikea arvioida demokratian toteutumista, koska on epäselvää, mitä Just Stop Oil -aktivistit haluavat. Ensinnäkin itse *Auringonkukat*-tilanne toimii vain keskustelun avauksena, eikä aktivisteilla lopulta ole mitään tarkoitusta kyseenalaistaa taiteen arvoa. Toisekseen on yleisesti vaikea erottaa heidän keskeistä vaatimustaan.

Sinällään ryhmä on todennut, että tavoite on saada hallitus kieltämään öljynporauksen uudet toimiluvat. Toisaalta on kuitenkin hämää, olisiko tämä lopulta aktivistien viimeinen ja ainut vaatimus. Esimerkiksi *Life after oil* -kirjoituksessa kuvaillaan paljon syvällisempää yhteiskunnan systeemistä muutosta (Just Stop Oil 2023g). Myös julkisessa keskustelussa vaatimuksen rajat vaihtelevat usein. Osassa haastatteluista ja tiedotteista puhutaan pelkästään öljystä ja välillä lisäksi kaasusta ja hiilestä. Myös talojen eristyksen ja energia- ja elinkustannuskriisi mainitaan usein. BBC Newsnight (2022) ohjelmassa Phoebe Plummer kommentoi COP-kokousten olevan turhia. Koko lokakuun aktiivikuukaudella osoitettiin mieltä COP-kokouksissa tehdyistä päätöksistä. Näin Just Stop Oil ei ota kantaa enää vain Yhdistyneiden Kuningaskuntien energiapolitiikkaan, vaan oikeastaan koko maapallon. Jääkin siis epäselväksi, voisiko heidän vaatimustaan ylipäätään toteuttaa onnistuneesti?

Kuten Laine ja Jokinen esittävät, yksittäiset vaatimukset saattavat laajentua paljon suuremmiksi moraaliseksi protesteiksi. Tällöin ei ole kyse enää vain yksittäisestä poliittisesta päätöksestä, vaan laajemmista diskursseista ja koko poliittisen järjestelmän kyseenalaistamisesta. (Laine & Jokinen 2001, 57.) Just Stop Oilin kohdalla voidaan huomata tapahtuneen tämä ilmiö. Ei ole siis selvää, miten öljyn käyttö käytännössä lopetetaan. Kukaan muukaan ei ole aikaisemmin ”vain lopettanut” sitä.

Toisen haasteen tuo Just Stop Oilin valitsema käänteispsykologinen strategia. Omissa koulutustilanteissaan Just Stop Oil on esittänyt, että tarkoitus on tulla pidätetyksi. Kun pidätyksiä on tarpeeksi, oikeusjärjestelmä kuormittuu ja häiriköivien tekojen tuomitseminen vaikeutuu. Tai sitten, kun hallintoelimet alkavat koventamaan keinojaan aktivistien käsittelyssä, suuren yleisön sympatiat

kääntyvät ryhmän puolelle. Tämä inspiroi lisää väkeä mukaan toimintaan. Ainakaan toistaiseksi tätä vaakakuppien käännöstä ei ole tapahtunut.

Aktivisteja oli kaksi – niin Van Goghin tapauksessa, kuin lähes kaikissa muissakin taideaktivismitapauksissa. Suurin määrä aktivisteja, mitä olen nähnyt yksittäisessä tilanteessa, on kuusi. Tämä ei viesti siitä, että kansalaiset ovat massoittain inspiroituneet ja ryhtyneet vastaaviin ilmastotoimiin joukoittain. Samoin teiden tukkimisissa puhutaan kymmenistä henkilöistä. Vaikka Just Stop Oil korostaakin haastatteluissaan sitä, etteivät aikansa siviiliaktivistit olleet omana aikanaan suosiossa, esimerkiksi Martin Luther Kingin *I Have a Dream* -puhetta oli kuuntelemassa vuonna 1963 yli 250 000 ihmistä (Polk & Stewart 2019).

Tämä on hyvin performatiivista, kun ryhmällä on etukäteen sovittu mediastrategia, jolla pyritään edistämään tietynlaista mediakuvaa, vaikka taustalla on tietoinen päämäärä hyödyntää pidätyksiä osana strategiaa. Toisaalta Just Stop Oilin on tarkoitus näyttäytyä mediassa ilmastoryhmänä, joka on tosissaan. Sen ei siis tarvitse ”miellyttää kansaa”, kun päämääränä on ”päästä” vankilaan. Kuten ryhmä on haastatteluissa usein sanonut, kyseessä ei ole kilpailu suosioista (popularity contest) vaan se, että hallituksen tulee näyttäytyä ”heitä pahempana”. Toisaalta taas tähän strategiaan kuuluu itsensä esittäminen esimerkiksi ”poliittisena vankina” Just Stop Oilin tiedotteissa, jotta kansan sympatiat saavutettaisiin. Roger Hallam oli tutkintavankeudessa kolme kuukautta liittyen M25 valtatie sulkuun, ja tätä Just Stop Oil kuvaili niin, että Hallam istuu ”ilman oikeudenkäyntiä tai takuita vankilassa.” ”*There have been over 2,000 arrests and 138 people have spent time in prison, many without trial*” (tiedote 11.2.2023). (ks. Just Stop Oil 2023b; Just Stop Oil 2023c.)

Ryhmä on siis koko ajan puun ja kuoren välissä. Toisaalta pitäisi näyttäytyä uskaliaana ja hallituksen antamista rajoista välinpitämättömänä. Toisaalta ei saa näyttää ”oikealta rikolliselta”. Lisäksi omissa keskustelutilaisuuksissaan Just Stop Oil kritisoi IPPC:n raportteja liian kesyiksi, mutta haastatteluissa vetoaa raportteihin, sillä ne ovat kenties maailman kuuluisin ilmastoraportti, jossa puhutaan fossiilisten polttoaineiden lopettamisesta. Luvussa 2.2 esittelemässäni artikkelissa Meyer viittaa tutkija Feinbergiin, joka on tutkinut aktivismia. Feinberg kutsuu tätä dynamiikkaa *aktivistin dilemmaksi*, kun samaan aikaan pyritään saamaan kansan suosio että ylläpitämään julkisuutta provokatiivisilla liikkeillä. (ks. Feinberg ym. 2020.) Aika näyttää kääntyykö kansan mielipide. Toistaiseksi se ei näytä kääntyneen. Ryhmän Twitteriä seuraamalla olen huomannut, että joku julkaisee Just Stop Oilin twiittien kommenttikenttään usein kuvan, jossa sen logon tilalle on muokattu sanat ”Just Jail Them”. Ei ole siis täysin selvää, saako vankilatuomioilla kanssaihmiesten sympatiata.

Onkin hyvä kysymys, voiko kansalaisliikettä mobilisoida tällä tavoin. Esimerkiksi lasten marssi, johon Just Stop Oil viittaa koulutustilaisuuksissaan (esim. Just Stop Oil 2022c; 2022d), oli osaltaan protesti siihen, että Ku Klux Klan pommitti Birminghamin naapurustoja. Henkilökohtaisella tasolla on aivan eri asia lähteä mukaan liikkeeseen, joka koskee välittömästi omassa yhteisössä tapahtuvaa pommitusta kuin liikkeeseen, joka vastustaa vertauskuvallisesti ”pommittavaa” ”massamurhaajahallitusta”.

Toisaalta on viitteitä siitä, että strategia toimii. Maaliskuussa 2023 120 lainharjoittajaa allekirjoitti lupauksen, jonka mukaan he eivät tule ajamaan syytteitä ilmastoaktivisteille, sillä heidän näkemyksensä mukaan aktivistit toimivat oikeutetusti (Adams 2023). Huhtikuussa kaksi aktivistia sai QE2-sillan vajereissa roikkumisesta kolmen ja kahden vuoden vankilatuomiot (Horton 2023). Lisäksi Italian kulttuuriministeri esitti toukokuussa 2023, että kulttuuriteoksiin ja monumentteihin kajoamisesta aktivismin yhteydessä saisi tulevaisuudessa 10 000–60 000 euron sakot (Mouriquand 2023), mikä koskisi suoraan Just Stop Oilin sisaryhmää Ultima Generazionea. Vaikka kehityssuunnat saattavat näyttää päinvastaisilta päällepäin, kummatkin edistävät ryhmien tavoitetta.

Kolmannen vaikeuden demokratian arviointiin tuo se, että kansan tahtoa on vaikea eksaktisti selvittää ja mitata. On selvää, että kansainvälisesti maailmanlaajuisissa tutkimuksissa on toivottu lujempia ilmastotoimia, kuten esimerkiksi Yalen ja YK:n tutkimukset osoittavat (ks. luku 2.5) Just Stop Oilin tavoite ei siis sinällään edusta minkään pienen ääri laidan mielipidettä, jossa hiilidioksidipäästöjä tulisi vähentää. Maailmalajuisessa ilmastokeskusteluissa ei ole jäänyt epäselväksi, että fossiililla polttoaineilla on yhteys korkeisiin hiilidioksidimittauksiin (ks. esim. United Nations Framework Convention on Climate Change 2022).

Just Stop Oilin viesti edustaa siis monien ilmastotoimijoiden konsensusta, mutta Britannian hallitus ei ole aikeissa muuttaa päätöslinjaansa sen mukaiseksi. Tähän asiaan oman kompleksisuutensa tuo ilmastotiede, mitä olen kuvannut luvussa 3.1. On yksinkertaisesti mahdotonta arvioida tässä tutkielmassa sitä, millä tulevaisuuteen sijoittuvalla aikataululla päästöjä tulisi vähentää ja kuinka paljon. Onko aikaa vuoteen 2050 vai vain kolme vuotta?

On tärkeää muistaa, että kuten *Tulkinnan mahti* -kirjassa vahvasti korostetaan, kansalaisilla tulee olla tosiasiallinen kyky vaikuttaa osallistuvan demokratian keinoin, se ei saa olla vain nimellistä. Kanerva Kuokkanen kirjoittaa: ”*Demokratian näkökulmasta osallistuminen tai deliberaatio ei itsessään ole*

riittävä, jos ei siihen kytkeydy valtaa ja mahdollisuutta vaikuttaa asioihin” (Kuokkanen 2014, 238). Onkin siis hyvä tarkastella, mitä suoran osallistumisen keinoja briteillä on käytössään.

Britanniassa on järjestetty aikaisemmin yksi ilmasto-kansalaisfoorumi, mutta sen tekemiä ehdotuksia ei siirretty käytäntöön (ks. UK Parliament 2023). Maassa ei ole käytössä esimerkiksi kansalaisaloitetta kuten Suomessa, mutta parlamentille voi tehdä vetoomuksen (petition). Sen voi luoda julkisesti hallinnon nettisivuilla, jotka kertovat siitä, mitä suoran demokratian muotoja on tarjolla. Vetoomusta harkitaan käsiteltäväksi alahuoneessa, jos se saa yli satatuhatta allekirjoitusta (Government Digital Service 2023c). Sivuille on tehty fossiilisten polttoaineiden lopetusta pyytävä vetoomus, mutta sen on huhtikuun loppuun mennessä allekirjoittanut viisikymmentäkaksi henkilöä (Rushton 2023).

Ei ole siis kovin selvää mikä kansan tahto on, mutta toisaalta päättäjät eivät ole ottaneet kovinkaan vakavasti osallistuvan demokratian mielipidettä, mikä voidaan päätellä järjestetystä kansalaisfoorumista. Tutkimuksissa maailmanlaajuisesti on osoitettu tahtoa vaikuttavampaan ilmastopolitiikkaan, mutta käytännön tasolla kansalaiset eivät ole tulleet aktivistien mukaan tai alkaneet käyttämään suoran demokratian keinoja väkevemmän ilmastopolitiikan vaatimiseen.

Koska tulkitsevan politiikka-analyysin avulla voidaan nostaa esiin myös eriarvoisuutta tuottavia käytäntöjä ja toimijoiden välisiä epätasa-arvoisia valtasuhteita (Leino & Häikiö 2014, 29), voidaan Just Stop Oiliin liittyvää tilannetta tulkita myös tästä näkökulmasta. On huomattava, että tilanteen performatiiviset piirteet ja julkinen keskustelu eivät kykene tuomaan esiin kaikkia valtasuhteita, joita tilanne sisältää. Selvä valtasuhde tilanteessa on tietenkin se, että hallituksella on enemmän valtaa kuin aktivistiryhmällä. Tilanteessa on kuitenkin myös muita toimijoita, jotka tulee ottaa huomioon.

Koska on epäselvää, miten Just Stop Oil toimii sisäisesti ja, mitkä sen päämäärät täsmällisesti ovat, ei ole täysin selvää, millaisia sisäisiä voimasuhteita järjestössä on. Esimerkiksi Climate Emergency Fund kertoo sivuillaan, että kaikissa A22 Networkin järjestöissä on pieni keskitetty kahdeksan ihmisen ryhmä, joka tekee päätökset (Climate Emergency Fund 2023a). Samaa kertoo Roger Hallam. Missään ei ole kuitenkaan kerrottu, keitä nämä henkilöt ovat. Siten on mahdotonta tehdä arviointia esimerkiksi siitä, onko Just Stop Oil todella brändäyksen mukaisesti nuorisolähtöinen ryhmä, vai ”veteleekö naruista” joku nuorten ilmastoahdistuksen sympaattisuutta hyödyntävä strategisti. Ilman sisäpiirin tietoa ei myöskään aukea se, mihin suuret lahjoitussummat laitetaan. Tomaattikeitto ja liima eivät maksa hurjasti, joten itse aktivismilla ei ole merkittäviä kuluja.

Lisäksi on epäselvää, miten järjestö suojelee niitä, jotka menevät kaduille ja gallerioihin. Näissä tilanteissa kanssaihmiset ovat suhtautuneet todella aggressiivisestikin aktivisteihin. The Guardian (Lynskey 2022) kirjoittaa, että niitä, jotka kertoivat Just Stop Oilin koulutuksessa puolustautuvansa fyysisesti aggressiivisia kansalaisia vastaan, pyydettiin olemaan osallistumatta tuleviin protesteihin. Vaikka performatiivisesta näkökulmasta onkin tärkeää, että somevideoilla aktivistit eivät nosta nyrkkejään protesteissa, on silti kyseenalaista kehottaa ketään olemaan puolustamatta itseään.

Formularadalla tai vankilassa eivät istu itse rahoittajat kuten Getty, Kennedy ja Disney, vaikka heidän mukaansa häiritsevä aktivismi on parhaiten toimivaa aktivismia. Jos heillä on kiire ratkaista ilmastonmuutos, luulisi myös heidän panoksensa vastarintaan olevan itsestään selvää. Saattaa kuitenkin olla, että tosiasiallisesti omien käsien ”likaamisen” sijaan on tässä asiassa helpompi jättää käytännön työ jollekin muulle. Getty korostaa omassa mielipidekirjoituksessaan rahoittavansa laillista aktivismia (Getty 2022). Tietysti Getty voi kokea mielessään toiminnan laillisena, mutta ei voi kieltää, etteikö aktivismista olisi saatu rikostuomioita.

Selvää on myös, että kuolleet taiteilijat eivät ota kantaa keskusteluun. Siten he ovat tilanteessa toimijaryhmä, joka ei kykene ottamaan osaa politiikkaprosessiin mitenkään. Esimerkiksi Marcus Harvey, joka joutui suuren kohun kohteeksi ja jonka teos todella sabotoitiin, oli tilanteesta todella järkyttynyt. Ei ole siis yksiselitteisesti selvää, että taiteilijat ”sataprosenttisesti” seisoisivat valittujen aktivismin muotojen takana.

5 REFLEKTIO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tulkitsevan politiikka-analyysin avulla voidaan tuottaa tietoa politiikkaprosesseista maailmassa, jossa hallinnosta on siirrytty erilaisiin monimutkaisiin hallinnan muotoihin. Prosessit kertovat paikallisista toimintakulttuureista, arvomaailmoista ja näkemyksistä ja siitä, mitkä näkemykset hyväksytään ja mitkä suljetaan ulkopuolelle. Lisäksi tulkitseva politiikka-analyysi tarjoaa mahdollisuuden tuoda esiin syitä sen taustalla, miksi jokin tilanne on politisoitunut. *Auringonkukat*-tilanteessa kyse on sekä siitä millaiset aktivismin keinot ovat sallittuja että mikä on toivotunlaista energiapolitiikkaa. Lisäksi tilanteessa näkyy ilmiönä laajemmin viime vuosina lisääntynyt aktivismi ja sen taustalla oleva huoli ympäristöstä.

Tässä tutkielmassa olen pyrkinyt selvittämään Just Stop Oilin aktivismiin ja erityisesti *Auringonkukat*-tilanteeseen liittyvää politiikkaprosessia. Olen lukenut ja seurannut erilaisia medioita ja tilanteen toimijaryhmien omia kanavia niin paljon kuin mahdollista. Olen tehnyt retoriikan analyysin, jonka avulla olen tarkemmin pyrkinyt selvittämään niitä keinoja, joilla eri toimijat oikeuttavat näkemyksiään. Keskeinen tulokseni on, että politisoituneen aktivismitapauksen taustalla vaikuttaa vahvasti paljon itse tilannetta laajempi merkityskamppailu, jossa toisiaan vastassa ovat kaksi päinvastaista mielipidettä edustavaa leiriä. Näkemyseroihin vaikuttavat sekä arvot, politiikka että ideologiat.

Selvä jatkotutkimuskohde on seurata tilanteen kehittymistä. Suostutaanko vaatimuksiin, kun kolmetuhatta aktivistia on pidätetty tai kolmesataa on vankilassa? Tullaanko öljyn käyttö tulevaisuudessa lopettamaan? Toinen selvä jatkotutkimuskohde on syventyä siihen, mikä tarkalleen on Just Stop Oilin suhde aikaisempiin kansalaisliikkeisiin. Näiden välillä voisi tehdä esimerkiksi vertailevaa tutkimusta, kun vertaukset siviilioikeusliikkeisiin olivat hyvin vahvasti esillä julkisessa keskustelussa.

Täytyy muistaa, että tutkimus ja sillä tuotettu tieto eivät sulkeudu pois politiikkaprosesseista ja siten tutkimus itsessään muodostaa merkityksiä. Tämä pätee myös tähän tutkielmaan ja saamiini tuloksiin ja johtopäätöksiin. En pääse paikan päälle tutkimaan tilannetta. Tämä on esimerkki siitä, että saatavillani oleva aineisto ja tieto on rajattua. On myös selvää, että näin isoa sekä ruohonjuuritasolla että sosiaalisessa mediassa itseään toteuttavaa liikettä on vaikea seurata hallitusti siten, että olisi varmasti hahmottanut kaikki tilanteen tapahtumat ja käänteet. Ideaalitalanteessa liikkeen jäseniä olisi

hyvä haastatella saadaksesen suoraan heiltä tietoa tilanteeseen liittyvistä päämääristä ja intresseistä, mutta tässä tapauksessa se ei ole mahdollista. Täytyy myös huomioida, että en ole paikallinen, vaan lähestyn aihetta enemmän ulkopuolisen näkökulmasta. Kotimaiselle tutkijalle voisi avautua nyansseja, jotka menevät minulta niin sanotusti ohi.

Lisäksi valittu analyysimenetelmä ja käsitteet rajaavat sitä, millaista tietoa tutkimus tuottaa. Pelkästään tulkitseva politiikka-analyysi mahdollistaa useat erilaiset lähestymistavat. Kokemukseni mukaan olen parhaani mukaan valinnut tutkittavaan aiheeseen sopivimmat käsitteet eli politisoitumisen, poliittisen legitimaation ja performatiivisuuden. Koen, että analyysitapani retoriikan analyysi sopii täsmällisesti julkisen legitimaation analysointiin, koska sillä voidaan tutkia juuri oikeutusta ja sen tapoja.

Olen tietoisesti pyrkinyt kuvailemaan aktivistien toimintaa mahdollisimman neutraaliksi mieltämälläni konkreettisella tavalla. Käytän esimerkiksi termiä taideaktivismi, tai kuvaan aktivismia sanalla toiminta, teko tai *Auringonkukat*-tilanne. En toista lehdistön moninaisia sanavalintoja tai käytä aktivistien itsensä mielellään käyttämää termiä aktio. Näin olen pyrkinyt olemaan ottamatta itse kantaa kahden näkökulman välille muodostuvassa merkityskamppailussa.

Aihetta voisi varmasti lähestyä paljon laajemmalla otteella, kun materiaalia on olemassa aiheesta niin runsaasti. Mahdollisuuksien mukaan aineistoa löytyisi analysoitavaksi vaikka kuinka paljon pelkästään brittimediasta. Tämän tutkielman mitta ei riittäisi kuitenkaan laajempaan tarkasteluun ja olen pyrkinyt rajoittamaan aineiston vain mahdollisimman oleellisiin dokumentteihin ja media-aineistoihin.

Koska tarkoitus on tarkastella aihetta yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen näkökulmasta, en ole käyttänyt työssä muiden tutkimusalojen lähestymistapoja. Useista eri taiteeseen kohdistuvista tutkimusaloista voitaisiin silti varmasti hakea lähtökohtia tämän aiheen yhteydessä, koska taide on tilanteessa niin vahvasti läsnä. Lisäksi erityisesti lain tutkimuksen näkökulmista avautuisi monia tutkimuskysymyksiä, kun tekoihin liittyy laintulkinnallisesti harmaata aluetta.

Kun toimijaryhmissä on niinkin keskeisiä poliittisia elimiä kuin Britannian hallitus ja kantaa keskusteluun ovat ottaneet suoraan eri ministerit, voisi tilannetta lähestyä hyvin laajasti myös muista yhteiskuntatutkimuksellisista tai poliittisista tutkimuslähtökohdista. Pelkästään hallinnon sisällä on paljon kompleksisia suhteita, joihin voisi pureutua paljon syvällisemmin. Ongelmaksi nousee

ennemminkin se, kuinka rajoittaa tarkastelua.

Just Stop Oilista, sen taktiikoista ja varmasti muistakin ilmastoaktivisteista tullaan vielä kuulemaan. Aktivistit jatkavat oletetusti toimiaan kuten he ovat luvanneet, hallitus pyrkii vastaamaan näihin taktiikoihin, ja media jatkaa raportointiaan. Tämä tarjoaa varmasti paljon lisää aineistoa ja tutkimusaiheita tulevaisuudessa.

LÄHTEET

- 5 News (2022). *Just Stop Oil activist explains why they are protesting*. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=SGks3HLWR58>, 14.3.2023.
- Abbas, T., Bolaños Somoano, I., Cook, J., Frens, I., Graig, R. K & McNeil-Willson, R. (2022). *The Buffalo Attack – An Analysis of the Manifesto*. International Centre for Counter-Terrorism. <https://www.icct.nl/publication/buffalo-attack-analysis-manifesto>, 31.3.2023.
- Adams, C. (2023). *Some lawyers vow to not prosecute climate activists*. BBC. <https://www.bbc.com/news/uk-65067321>, 3.4.2023.
- Addley E. (2022). *Is the writing on the wall for the British Museum's BP deal?* The Guardian. <https://www.theguardian.com/culture/2022/dec/11/british-museum-hints-at-complete-reimagination-and-a-net-zero-carbon-future>, 20.3.2023.
- Addley, E. (2023). *BP sponsorship of Royal Opera House ends after 33 years*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/culture/2023/jan/25/bp-sponsorship-of-royal-opera-house-ends-after-33-years>, 20.3.2023.
- AFP (2022). *Climate activists hurl pea soup on Van Gogh in Rome*. News 24. <https://www.news24.com/life/arts-and-entertainment/arts/climate-activists-hurl-pea-soup-on-van-gogh-in-rome-20221104>, 7.3.2023.
- Aleem, Z. (2022). *Why the climate art protests are so powerful*. MSNBC. <https://www.msnbc.com/opinion/msnbc-opinion/why-climate-change-activists-vandalizing-art-so-powerful-n1300371>, 9.3.2023.
- Al Jazeera (2022). *Environmental activists throw soup over van Gogh's Sunflowers*. Al Jazeera. <https://www.aljazeera.com/news/2022/10/14/environmental-activists-throw-soup-over-van-gogh-sunflowers>, 9.3.2023.
- Anderson, N. (2022). *Eco mobs at war over extreme tactics: Just Stop Oil chief insists protesters must 'upset' the public but senior XR member calls for 'moderate' approach to get their message across*. Daily Mail. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11347877/Just-Stop-Oil-XR-leaders-war-extreme-tactics-eco-mobs.html>, 3.4.2023.
- Armitstead, C. (2022). *Just Stop Oil's attacks on art risk becoming a cliché*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/14/just-stop-oil-van-gogh-sunflowers-attacks-art-cliche>, 3.4.2023.
- Artnet News (2019). *Maurizio Cattelan's 'Comedian,' Explained: Here's Everything We Published on the Viral Banana Art, All in One Place*. Artnet News. <https://news.artnet.com/art-world/maurizio-cattelan-banana-explained-1732773>, 3.4.2023.
- Associated Press (2022a). *Climate protesters target the Vatican's Laocoon statue*. AP News. <https://apnews.com/article/religion-wind-power-italy-c83f7ee170381638aad32e0053de15d2>, 15.4.2023.
- Associated Press (2022b). *Climate activists throw black liquid at Gustav Klimt painting in Vienna*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/nov/15/climate-activists-throw-black-liquid-at-gustav-klimt-painting-in-vienna>, 2.4.2023.
- Aton, F. (2022). *Climate Activists Throw Flour on Warhol-Painted BMW Art Car in Milan*. Art News. <https://www.artnews.com/art-news/news/andy-warhol-bmw-climate-activists-protests-flour-1234647173/>, 2.4.2023.

- Australian Associated Press (2019). *Greta Thunberg apologises for radical speech after being accused of advocating violence*. 7News Australia. <https://7news.com.au/news/greta-thunberg-apologises-for-comment-c-606444>, 18.1.2023.
- Bakker, S. (2022). Steven Bakkerin video tilanteesta, jossa aktivisti liimaa päänsä Vermeerin teokseen. Twitter. <https://twitter.com/Kolpen/status/1585613220185767937?cxt=HHwWgoCwxdS0nYEsAAAA>, 30.3.2023.
- Ballew, M., Marlon, J., Kotcher, J., Maibach, E., Rosenthal, S., Bergquist, P., Gustafson, A., Goldberg, M., & Leiserowitz, A. (2020). Young adults, across party lines, are more willing to take climate action. Yale University and George Mason University. New Haven, CT: Yale Program on Climate Change Communication. <https://climatecommunication.yale.edu/publications/young-adults-climate-activism/>, 31.3.2023.
- Bazaraa, D. (2022). *Two Just Stop Oil protesters who threw Heinz tomato soup over Van Gogh's 'Sunflowers' at National Gallery are facing crown court trial after denying criminal damage*. Daily Mail. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11532297/Two-Just-Stop-Oil-protesters-threw-Heinz-tomato-soup-Van-Goghs-Sunflowers-face-trial.html>, 3.4.2023.
- BBC (2022a). *Man admits planting 'bomb' in Edinburgh's Princes Street Gardens*. BBC. <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-edinburgh-east-fife-60059070>, 31.3.2023.
- BBC (2022b). *Van Gogh's Sunflowers: Women deny damaging frame*. BBC. <https://www.bbc.com/news/uk-england-london-63268435>, 3.4.2023.
- BBC (2022c). *Just Stop Oil: Protesters guilty of John Constable masterpiece damage*. BBC. <https://www.bbc.com/news/uk-england-london-63874112>, 3.4.2023.
- BBC (2023). Funding through the TV licence. Sivulla käyty 3.4.2023. <https://www.bbc.com/aboutthebbc/governance/licencefee>, 3.4.2023.
- BBC Newsnight (2022). Phoebe Plummer on BBC Newsnight. Keskusteluohjelma. Julkaistu Just Stop Oilin YouTube-sivulla. <https://www.youtube.com/watch?v=ZUV1vQHAILw>, 3.4.2023.
- Blasch, J., & Turner, R. (2016). Environmental art, prior knowledge about climate change, and carbon offsets. *Journal of Environmental Studies and Sciences*, 6(4), 691–705. <https://doi.org/10.1007/s13412-015-0243-y>,
- Blake, E. (2022). *Eco-activists who threw tomato soup over £76million Vincent van Gogh 'Sunflowers' painting face 18-month wait until trial date - and are banned from entering galleries and having glue in public while on bail*. Daily Mail. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11614975/Eco-activists-threw-tomato-soup-76million-painting-face-18-month-wait-trial-date.html>, 3.4.2023.
- Buckley, C. (2022). *When Soup and Mashed Potatoes Are Thrown, Can the Earth Win?* The New York Times. <https://www.nytimes.com/2022/10/26/climate/art-climate-protests-monet.html>, 14.3.2022.
- Busby, M. (2019). *Semi-naked activists protest against National Portrait Gallery's links with BP*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/artanddesign/2019/oct/20/semi-naked-activists-protest-national-portrait-gallery-bp-sponsorship-fake-oil-extinction-rebellion>, 20.3.2023.
- Braveman, S. (2022). *Eco-zealots are not just causing mayhem – they are risking lives*. Daily Mail. <https://www.mailplus.co.uk/edition/comment/229635/eco-zealots-are-not-just-causing-mayhem-they-are-risking-lives>, 3.4.2023.
- Bregman, A. (2022a). *That Meaningless Number: Van Gogh Soup Protestors Through Their Own Eyes (Part*

1). Forbes. <https://www.forbes.com/sites/alexandrabregman/2022/11/08/art-or-life-van-gogh-soup-protestors-through-their-own-eyes-part-1/?sh=2f74f2ac55dc>, 3.4.2023.

Bregman, A. (2022b). *That Meaningless Number: Van Gogh Soup Protestors Through Their Own Eyes (Part 2)*. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/alexandrabregman/2022/11/09/that-meaningless-number-van-gogh-soup-protestors-through-their-own-eyes-part-2/?sh=7a130b4c4bf2>, 3.4.2023.

British Museum (2023). Sponsorship Case Study. BP. Sivulla käyty 20.3.2023. <https://www.britishmuseum.org/support-us/supporter-case-studies/bp>, 20.3.2023.

Carr, T. & McLeay, G. (2022). *Climate activists are on the right side of history*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/nov/22/climate-activists-are-on-the-right-side-of-history>, 3.4.2023.

Carrell, A. (2022). *'Eco-terrorist' who planted bomb in Edinburgh park jailed*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/uk-news/2022/feb/16/eco-terrorist-who-planted-bomb-in-edinburgh-park-jailed>, 31.3.2023.

Castells, M. (2009). *The Rise of the Network Society* (Vol. 1, pp. lvii–lvii). John Wiley & Sons, Incorporated.

Catenacci, T. (2022). *Just Stop Oil opens door to more extreme protests, including 'slashing' famous artwork*. Fox News. <https://www.foxnews.com/politics/just-stop-oil-opens-door-more-extreme-protests-including-slashing-famous-artwork>, 9.3.2023.

Cleverly, J. (2022). Ulkoministeri James Cleverlyn twiitti. Twitter. <https://twitter.com/JamesCleverly/status/1581327788388163584>, 3.4.2023.

Climate Emergency Fund (2023a). A22. Sivulla käyty 24.4.2023. <https://www.climateemergencyfund.org/a22>, 24.4.2023.

Climate Emergency Fund (2023b). About. Sivulla käyty 24.4.2023. <https://www.climateemergencyfund.org/about>, 24.4.2023.

Climate Emergency Fund (2023c). Faqs. Sivulla käyty 24.4.2023. <https://www.climateemergencyfund.org/faqs>, 24.4.2023.

Climate Emergency Fund (2023d). Theory of Change. Sivulla käyty 24.4.2023. <https://www.climateemergencyfund.org/theoryofchange>, 24.4.2023.

Connolly, K. (2023). *Climate activists 'prepared to risk lives' to stop German coalmine*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2023/jan/10/climate-activists-prepared-risk-lives-stop-german-coalmine-lutzerath>, 18.1.2023.

Cotterill, T. & Lockhart, A. (2022). *Just Stop Oil activists throw tomato soup on Van Gogh's £76million Sunflowers at the National Gallery before hurling paint over Met Police's New Scotland Yard sign*. Daily Mail. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11315449/Just-Stop-Oil-activists-throw-tomato-soup-Van-Goghs-Sunflowers.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Cummins, E. (2022). *The Unfathomable Problem of Suicide as a Protest Tactic*. The New Republic. <https://newrepublic.com/article/166492/protest-climate-wynn-bruce>, 30.1.2023.

Daily Mail (2022a). Eco zealots? Just Stop Oil protesters glue themselves to a painting – again. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=zFs_ltwSTHg, 30.3.2023.

Daily Mail (2022b). 'Eco vandals' Just Stop Oil glue themselves to Leonardo da Vinci's The Last Supper.

YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=KCEHY_IW-mg, 30.3.2023.

Daily Mail Investigations Team (2022). *Art galleries are on high alert for fresh attacks on masterpieces as Just Stop Oil activists pledge to ramp up their protests and say artworks will be damaged after attack on Van Gogh's Sunflowers*. Daily Mail. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11340925/Art-galleries-high-alert-fresh-attacks-Just-Stop-Oil-activists-pledge-ramp-protests.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Daily Mail Comment (2022). *DAILY MAIL COMMENT: How long will police coddle the eco-mob?* Daily Mail. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11415293/DAILY-MAIL-COMMENT-long-police-coddle-eco-mob.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Davis, C. (2022). *Are Just Stop Oil's dramatic art museum protests hurting their own cause?* CNN. <https://edition.cnn.com/style/article/just-stop-oil-protests-the-conversation/index.html>, 9.3.2023.

Department for Business, Energy & Industrial Strategy (2022a). *Designing a Climate Compatibility Checkpoint for Future Oil and Gas Licensing in the UK Continental Shelf*. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1105669/checkpoint-government-response.pdf, 23.4.2023.

Department for Business, Energy & Industrial Strategy (2022b). *UK government takes next steps to boost domestic energy production*. <https://www.gov.uk/government/news/uk-government-takes-next-steps-to-boost-domestic-energy-production>, 23.4.2023.

Deshpande, N. (2022). *The Climate Death Cult*. The American Mind. Claremont Institute. <https://americanmind.org/salvo/the-climate-death-cult/>, 30.1.2023.

Disrupt Burrup Hub (2023). *Twitter-video, jossa taiteilijat spraymaalaavat Down on His Luck -maalauksen pleksiin*. Twitter. <https://twitter.com/BURRUPHUB/status/1615914319614717952>, 2.4.2023.

Dolsak, N. & Prakash, A. (2022). *Will Hurling Tomato Soup On Van Gogh's Sunflowers Advance Climate Policy?* Forbes. <https://www.forbes.com/sites/prakashdolsak/2022/10/19/will-hurling-tomato-soup-on-van-goghs-sunflowers-advance-climate-policy/?sh=670f22e24997>, 22.3.2023.

Dunne, J. & Hennessey, T. (2022). *Just Stop Oil activists found guilty of criminal damage of Van Gogh painting*. Evening Standard. <https://www.standard.co.uk/news/crime/just-stop-oil-protesters-guilty-trial-vincent-van-gogh-painting-court-auld-gallery-london-strand-b1041762.html>, 3.4.2023.

Escalante-De Mattei, S. (2022). *Musée d'Orsay Says It Foiled Climate Activist's Attempt to Splash Soup on Guguin Painting*. Art News. <https://www.artnews.com/art-news/news/musee-dorsay-foiled-just-stop-oil-protest-van-gogh-1234644856/>, 2.4.2023.

EU:n perusoikeuskirja (2023a). 11 Artikla - Sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus. European Union Agency for Fundamental Rights. Sivut päivitetty viimeksi 2023. <http://fra.europa.eu/fi/eu-charter/article/11-sananvapaus-ja-tiedonvalityksen-vapaus>, 3.4.2023.

EU:n perusoikeuskirja (2023b). 12 Artikla - Kokoontumis- ja yhdistymisvapaus. European Union Agency for Fundamental Rights. Sivut päivitetty viimeksi 2023. <http://fra.europa.eu/fi/eu-charter/article/12-kokoontumis-ja-yhdistymisvapaus>, 3.4.2023.

Euronews (2022a). *Italian climate activists glue their hands to a Botticelli painting*. Dailymotion. <https://www.dailymotion.com/video/x8cmxrw>, 2.4.2023.

Euronews (2022b). *Interview: Just Stop Oil activist explains why it's right to attack art*. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=M6mg_3gn0qA, 16.3.2023.

Euronews & AFP (2022). *Climate activists glue themselves to famous Francisco Goya paintings*. Euronews. <https://www.euronews.com/culture/2022/11/05/climate-activists-glue-themselves-to-famous-francisco-goya-paintings>, 2.4.2023.

Extinction Rebellion UK (2019). "Time to Act Now" Roger Hallam. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=O_g3zoL8TFU, 23.4.2023.

Extinction Rebellion UK (2021a). Advice to Young People as they face Annihilation. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=dnponO71wno>, 23.4.2023.

Extinction Rebellion UK (2021b). How to Stop the Climate Crisis in Six months. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=CkZT0tSdUog>, 23.4.2023.

Farrell-Molloy, J. & Macklin, G. (2022). *Ted Kaczynski, Anti-Technology Radicalism and Eco-Fascism*. International Centre for Counter-Terrorism. <https://www.icct.nl/publication/ted-kaczynski-anti-technology-radicalism-and-eco-fascism>, 31.3.2023.

Fei, J. (2019). Twitter-video performansista Hungry Artist. Twitter. <https://twitter.com/VAJIAJIA/status/1203447362993217536>, 3.4.2023.

Feinberg, M., Willer, R., & Kovacheff, C. (2020). The Activist's Dilemma: Extreme Protest Actions Reduce Popular Support for Social Movements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 119(5), 1086–1111. <https://doi.org/10.1037/pspi0000230>

Ferrari, N. (2022). 'It's arrogant': Sir Keir Starmer firmly tells Just Stop Oil supporter their protests are 'wrong'. LBC-radio. <https://www.lbc.co.uk/radio/presenters/nick-ferrari/starmer-brands-eco-protesters-wrong-arrogant/>, 20.4.2023.

Galafassi, D., Kagan, S., Milkoreit, M., Heras, M., Bilodeau, C., Bourke, S., ... Tàbara, J. (2018). "Raising the temperature": the arts on a warming planet. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 31, 71–79. <https://doi.org/10.1016/j.cosust.2017.12.010>,

Gayle, D. (2022a). Damien Gaylen kuvaama video tomaattikeiton heitosta Vincent Van Gogh'in taululle. Twitter. <https://twitter.com/damiengayle/status/1580865060347383808>, 21.2.2023.

Gayle, D. (2022b). Damien Gaylen toinen video tomaattikeiton heitosta Vincent Van Gogh'in taululle. Twitter. <https://twitter.com/damiengayle/status/1580865060347383808>, 24.4.2023.

Gayle, D. (2022c). *Just Stop Oil activists throw soup at Van Gogh's Sunflowers*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/14/just-stop-oil-activists-throw-soup-at-van-goghs-sunflowers>, 16.3.2023.

Gayle, D. (2022d). *Climate protesters told to pay National Gallery £1,000 for damaging painting*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/dec/06/just-stop-oil-climate-protesters-told-to-pay-national-gallery-1000-for-damaging-painting>, 3.4.2023.

Gayle, D. & Laville, S. (2023). *Insulate Britain activist Xavier Gonzalez-Trimmer found dead*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2023/feb/21/insulate-britain-activist-xavier-gonzalez-trimmer-found-dead>, 3.4.2023.

Gayle, D. & Moore, H. (2022). *Just Stop Oil and the threat of the public order bill*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/news/audio/2022/nov/02/just-stop-oil-and-the-threat-of-the-public-order-bill-podcast>, 3.4.2023.

GBNews (2021a). On Talking Pints Nigel Farage clashes with co-founder of Extinction Rebellion Roger Hallam. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=xdoDoqWT4Cc>, 23.4.2023.

GBNews (2021b). 'I think people like you should be locked up' Dan Wootton clashes with Insulate Britain activist. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=2dx0xMhsmD0>, 14.3.2023.

GBNews (2022a). Just Stop Oil: 'It's not some loopy lefty idea' says 15-year-old spokesman. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=uMg9vomTPiQ>, 14.3.2023.

GBNews (2022b). Just Stop Oil: 'You are CRIMINALS' says Alex Epstein. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=mQwb5aolX_Q, 14.3.2023.

GBNews (2022c). Just Stop Oil DEFENDS blocking ambulance - despite blue light policy. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=apCMYlu04pI>, 14.3.2023.

GBNews (2022d). 'Let people get on with their lives!' Thomas Skinner clashes with JUST STOP OIL activists. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ismP1bNA1yE>, 14.3.2023.

GBNews (2022e). Just Stop Oil spokesperson defends protest actions in HEATED DEBATE with Stephen & Isabel. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=omsAk3Y1_t8, 14.3.2023.

GBNews (2023). Just Stop Oil's Phoebe Plummer argues 'people are DYING' in net zero clash with Jacob Rees-Mogg. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=8AbAurKzI48>, 3.4.2023.

Georgia Bureau of Investigations (2023). GBI Investigates Officer Involved Shooting Following Multi-Agency Operation at Site of Future Atlanta Public Safety Training Center. <https://gbi.georgia.gov/press-releases/2023-03-10/gbi-investigates-officer-involved-shooting-following-multi-agency>, 31.3.2023.

Getty, A. (2022). I fund climate activism – and I applaud the Van Gogh protest. The Guardian. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/oct/22/just-stop-oil-van-gogh-national-gallery-aileen-getty>, 3.4.2023.

Good Morning Britain (2019). *Piers Clashes With Extinction Rebellion Co-Leader Skeena Rathor Over Protests*. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=8ISePLL1wcw>, 14.3.2023.

Good Morning Britain (2020). *Piers Calls Extinction Rebellion Annoying After Preventing 'Freedom of Press'*. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=olzYM5auIiI>, 14.3.2023.

Good Morning Britain (2021a). Insulate Britain Leader Storms Off After Clash With Richard In Fiery Motorway Protest Debate. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=4zpTIrx6uAA>, 14.3.2023.

Good Morning Britain (2021b). Richard Clashes With Insulate Britain Campaigner In Fiery Debate On Road Blocking Protests. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=MkhZ6R4eVr0>, 14.3.2023.

Good Morning Britain (2022a). Richard Madeley Clashes With Climate Activist In Fiery Oil Protest Debate. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=-M0jRaOOkT8>, 14.3.2023.

Good Morning Britain (2022b). 'It Changes Nothing' Insulate Britain's Liam Norton Claims New Laws Won't Stop Protests. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=iEkGYFVO4cA>, 14.3.2023.

Good Morning Britain (2022c). Ed Balls Blasts 'Just Stop Oil' Protester As They Furiously Clash In Fiery Debate. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=SAvYbgrswyg>, 14.3.2023.

- Good Morning Britain (2022d). Heated Debate Over Just Stop Oil Protest Disruption. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=UUYAwbe3sYc>, 14.3.2023.
- Good Morning Britain (2022e). Susanna Reid Shuts Down Just Stop Oil Activist. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=8UeCIhKG2FQ>, 14.3.2023.
- Good Morning Britain (2023). Do Disruptive Protests Work? Extinction Rebellion & Just Stop Oil Debate. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=SJzraMyjhRE>, 21.4.2023.
- Government Digital Service (2023a). PM takes action to stop disruptive protests. Tiedote. Gov.uk. <https://www.gov.uk/government/news/pm-takes-action-to-stop-disruptive-protests>, 3.4.2023.
- Government Digital Service (2023b). Public Order Bill: factsheet. <https://www.gov.uk/government/publications/public-order-bill-overarching-documents/public-order-bill-factsheet>, 3.4.2023.
- Government Digital Service (2023c). Osallistuvan demokratian muodoista kertovat sivut. Gov.uk. Sivulla käyty 25.4.2023. <https://www.gov.uk/government/get-involved>, 25.4.2023.
- Granger, M. (2023). Somevideo Lützerathista. Twitter. https://twitter.com/_maxgranger/status/1614450397359538176, 31.3.2023.
- Gray, A. & Barker, A. (2022). *Murdoch set up TV station because he 'wanted something to watch'*. Financial Times. <https://www.ft.com/content/3cb4ba3e-f1c1-4ad1-8cbe-0bc4beeefc32>, 14.3.2022.
- Haila, Y., & Jokinen, P. (2001). *Ympäristöpolitiikka: Mikä ympäristö, kenen politiikka*. Vastapaino.
- Haila, Y. 2001. Johdanto: Mikä ympäristö? Teoksessa Haila, Y., & Jokinen, P. *Ympäristöpolitiikka: Mikä ympäristö, kenen politiikka*. (s.9–20). Vastapaino.
- Haila, Y. 2012. Art and Nature, Nature and Art. Teoksessa Grande, J., Hovi-Assad, P., Kunnas-Holmström, K., Haila, Y., Kokkonen, J., & Snellman *Eco-art : 04.02.-29.05.2011* (s.186-218). Pori: Porin taidemuseo.
- Hattenstone, S. (2009). *Myra, Margaret and me*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/artanddesign/2009/feb/21/marcus-harvey-margaret-thatcher>, 20.3.2023.
- Hefer, G. (2022). *Rishi Sunak tells police chiefs he'll give them 'whatever they need' to crack down on Just Stop Oil eco-zealots during No10 meeting*. Daily Mail. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11492051/Rishi-Sunak-tells-police-chiefs-hell-need-crack-Just-Stop-Oil.html>, 18.12.2022.
- Henley, J. (2022). *Just Stop Oil activist tries to glue own head to Girl with a Pearl Earring*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/27/girl-with-a-pearl-earring-vermeer-just-stop-oil-protest-mauritshuis-the-hague>, 30.3.2023.
- Helsingin Sanomat (2022). *Taidemuseoiskut ovat ääliöiden aktivismia*. Helsingin Sanomat. Pääkirjoitus. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000009165095.html>, 30.3.2023.
- Hickman, C., Marks, E., Pihkala, P., Clayton, S., Lewandowski, R. E., Mayall, E. E., Wray, B., Mellor, C., & van Susteren, L. (2021). Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey. *The Lancet. Planetary Health*, 5(12), e863–e873. [https://doi.org/10.1016/S2542-5196\(21\)00278-3](https://doi.org/10.1016/S2542-5196(21)00278-3)
- Hill, M. L. (2022a). Lil Nas X:n Twitter-päivitys. Twitter. <https://twitter.com/LilNasX/status/1585048128495169536?ext=HHwWgMDRrf-3nP8rAAAA>, 7.3.2023.

- Hill, M. L. (2022b). Lil Nas X:n Twitter-päivitys. Twitter. <https://twitter.com/LilNasX/status/1585054981270687745>, 7.3.2023.
- Hirsch-Hoefler, S., & Mudde, C. (2014). “Ecoterrorism”: Terrorist Threat or Political Ploy? *Studies in Conflict and Terrorism*, 37(7), 586–603. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2014.913121>
- Ho, K. K. (2023). *Climate Activist Group Protests at Rembrandt’s Night Watch at Rijksmuseum*. Art News. <https://www.artnews.com/art-news/news/extinction-rebellion-youth-protests-rembrandt-night-watch-rijksmuseum-1234659930/>, 2.4.2023.
- Hoffman, J. (2022). *Mona Lisa Attacked at Louvre Museum by Vandal Posing As Elderly Woman*. Vanity Fair. <https://www.vanityfair.com/style/2022/05/mona-lisa-attacked-at-louvre-museum-by-vandal-with-patisserie>, 20.3.2023.
- Hoffman, P. (1972). *Pieta Damaged in Hammer Attack*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/1972/05/22/archives/pieta-damaged-in-hammer-attack-assailant-with-hammer-damages-the.html>, 20.3.2023.
- Horton, H. (2023). *Just Stop Oil protesters jailed for Dartford Crossing protest*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2023/apr/21/just-stop-oil-protesters-jailed-for-dartford-crossing-protest>, 30.4.2023.
- Human Rights Act (1998a). Artikla 10. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/42/schedule/1/part/I/chapter/9>, 3.4.2023.
- Human Rights Act (1998b). Artikla 11. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/42/schedule/1/part/I/chapter/10>, 3.4.2023.
- Häikiö, L. & Leino, H. 2014. Tulkitsevan politiikka-analyysin lähtökohdat. Teoksessa L. Häikiö & H. Leino, H. (toim.) *Tulkinnan Mahti (9–32)*. Tampere: Tampere University Press.
- Häkli, J. (2004). *Meta hodos: johdatus ihmismaantieteeseen*. Vastapaino.
- Ihmisoikeuskeskus (2013). KP- ja TSS- sopimuksen sisältämät ehdottomat oikeudet. Yhdistyneet kansakunnat Ihmisoikeusvaltuutetun toimisto (OHCHR). Epävirallinen suomenkielinen käännös Ihmisoikeuskeskuksen toimeksiannosta. Tampere: Juvenes Print. https://bin.yhdistysavain.fi/1586428/iQtPxyMQBrNUGKn2Uk9l0V3JCx/IOK_CHR_fi-digi.pdf, 3.4.2023.
- Inside Edition (2022) Museum Staff Stops Climate Protest at ‘The Scream’ Painting. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=-Z26ldhlpOo>, 2.4.2023.
- Intergovernmental Panel on Climate Change (2018). Global Warming of 1.5 °C. Special report. <https://www.ipcc.ch/sr15/>, 31.3.2023.
- International Council of Museums (2022). Statement: Attacks on artworks in museums. International Council of Museums. <https://icom-deutschland.de/de/nachrichten/564-statement-attacks-on-artworks-in-museums.html>, 3.4.2023.
- Ismail, F. (2022). *Memo to Just Stop Oil and everyone risking all to save the planet: we need a rethink*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/dec/07/just-stop-oil-risk-save-the-planet-rethink-protest>, 3.4.2023.

Italy 24 News (2023). *Last Generation, two activists on trial for damaging the statue of Laocoon at the Vatican Museums*. Italy 24 News. <https://news.italy24.press/world/402116.html>, 2.4.2023.

ITV News (2022a). ITV Evening News 14 October 2022. Julkaistu Just Stop Oilin YouTube -kanavalla. <https://www.youtube.com/watch?v=BpGhu0fh4Z0>, 16.3.2023

Itv News (2022b). *Rishi Sunak promises police 'whatever they need' to clamp down on Just Stop Oil protests*. Itv News. <https://www.itv.com/watch/news/rishi-sunak-promises-police-whatever-they-need-to-clamp-down-on-just-stop-oil-protests/h1s2df6>, 18.1.2022.

Jokinen, A. 1999. Vakuuttelevan ja suostuttelevan retoriikan analysoiminen. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen, (toim.) *Diskurssianalyysi liikkeessä (s.126-159)*. Tampere: Vastapaino.

Jones, S. (2022). *Climate activists throw mashed potatoes at Monet work in Germany*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/23/climate-activists-mashed-potato-monet-potsdam-germany>, 19.1.2023.

Just Stop Oil (2022a). Etusivu. Vaatimuksen julkilausuma ja osallistumisen keinot sekä David Kingin lausunto. <https://juststopoil.org>, 23.4.2023.

Just Stop Oil (2022b). News & Press. <https://juststopoil.org/news-press/>, 23.4.2023.

Just Stop Oil (2022c). House Meeting Part One. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=BsoqMN5RQtc>, 3.4.2023.

Just Stop Oil (2022d). House Meeting Part Two. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=L7Yv9xn5Lds>, 3.4.2023.

Just Stop Oil (2022e). Just Stop Oil. Julkaistu Empathy Media -YouTube kanavalla. <https://www.youtube.com/watch?v=pkCwMhIwOW8>, 3.4.2023.

Just Stop Oil (2022f). Youth Campaigners Deliver Ultimatum to Boris Johnson. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=SYfKZnPc-hE>, 3.4.2023.

Just Stop Oil (2022g). It's worse than we are told: Why science communication is conservative. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=qTdJRYlUqsc>, 23.4.2023.

Just Stop Oil (2022h). Three years Left! YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=9I2mIlfvkwk>, 23.4.2023.

Just Stop Oil (2022i). Richie Felgaten kuvaama video Auringonkukat-tilanteesta. Twitter. https://twitter.com/JustStop_Oil/status/1580883249228046336, 24.4.2023.

Just Stop Oil (2022j). Twitter-kysely Auringonkukat-tilanteesta. Twitter. <https://juststopoil.org/2022/10/16/a-response-to-home-secretary-suella-braverman/>, 24.4.2023.

Just Stop Oil (2022k). Just Stop Oil supporters throw soup over Van Gogh's Sunflowers to demand no new oil and gas. Tiedote. <https://juststopoil.org/2022/10/14/just-stop-oil-supporters-throw-soup-over-van-goghs-sunflowers-to-demand-no-new-oil-and-gas/>, 3.4.2023.

Just Stop Oil (2022l). Why art? Why now? Just Stop Oilin blogikirjoitus, Q&A. <https://juststopoil.org/2022/10/16/why-art-why-now/>, 3.4.2023.

- Just Stop Oil (2022m). A response to home secretary Suella Braverman, Tiedote. <https://juststopoil.org/2022/10/16/a-response-to-home-secretary-suella-braverman/>, 3.4.2023.
- Just Stop Oil (2022n). Soup and Sunflowers: Art & Climate Activism. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=e9jzKMFgREs>, 3.4.2023.
- Just Stop Oil (2022o). Why Disrupt the Public as we face the Final Death Project. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=wak5556sjSA>, 3.4.2023.
- Just Stop Oil. (2023a). Just Stop Oil 2022. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=q15pOHHrgoA>, 28.2.2023.
- Just Stop Oil. (2023b). Just Stop Oil supporters slow march through North London in solidarity with the UK's political prisoners. Tiedote. <https://juststopoil.org/2023/02/11/just-stop-oil-supporters-slow-march-through-north-london-in-solidarity-with-the-uks-political-prisoners/>, 23.4.2023.
- Just Stop Oil. (2023c). Roger Hallam denied bail and kept incarcerated without trial. Tiedote. <https://juststopoil.org/2023/01/19/roger-hallam-denied-bail-and-kept-incarcerated-without-trial/>, 23.4.2023.
- Just Stop Oil. (2023d). 'We Will Not Be Bystanders'. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=5-WUH3sEexk>, 23.4.2023.
- Just Stop Oil. (2023e). Journalists' Responsibilities at this Time. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=qPUZ2p8qoQo>, 23.4.2023.
- Just Stop Oil. (2023f). Two words that change everything. Blogikirjoitus. <https://juststopoil.org/2023/04/03/two-words-that-change-everything/>, 23.4.2023.
- Just Stop Oil. (2023g). Life after oil. Blogikirjoitus. <https://juststopoil.org/2023/04/14/life-after-oil/>, 23.4.2023.
- Kang, J. C. (2022). *Committing Suicide as Protest*. New York Times. <https://www.nytimes.com/2022/04/28/opinion/wynn-bruce-self-immolation.html>, 30.1.2023
- Kanko, K. (2022). Brucen ystävä Kritee Kankon lausuma itsensä polttamisesta. Twitter. <https://twitter.com/KriteeKanko/status/1518102124713938948>, 30.1.2023.
- Kansainvälinen rikostuomioistuin (2021). *Policy on Cultural Heritage*. International Criminal Court. <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/itemsDocuments/20210614-otp-policy-cultural-heritage-eng.pdf>, 22.3.2023.
- Kantola, A., Moring, I., & Väliverronen, E. (1998). *Media-analyysi: tekstistä tulkintaan*. Lahti: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Kaukonen, L. (2020). "Can climate art help save the planet?": ilmastotaiteelle esitetyt vaikutuskeinot *The Guardianin* artikkeleissa. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202001291640>, 16.4.2023.
- Kauppinen, I., Pyykkönen, M., & Moisio, O.-P. (2019). *1900-luvun saksalainen yhteiskuntateoria*. Gaudeamus.
- Kaczynski, T. (2020). *Ecofascism: An Aberrant Branch of Leftism*. The Anarchist Library. <https://theanarchistlibrary.org/library/ted-kaczynski-ecofascism-an-aberrant-branch-of-leftism>, 31.3.2023.

- Keneally, M. (2018). *Would-be eco-terrorist plotted to blow up pipeline, communicated with Charleston church shooter Dylann Roof: Officials*. ABC News. <https://abcnews.go.com/US/eco-terrorist-plotted-blow-pipeline-communicated-charleston-church/story?id=59731594>, 31.3.2023.
- Kennedy, B. (2023). *Throwing soup at van Gogh's 'Sunflowers': A clever protest, or did the stunt overshadow the point?* Yahoo! News. <https://news.yahoo.com/throwing-soup-van-goghs-sunflowers-095807023.html>, 9.3.2023.
- Khomami, N. (2022). *National Portrait Gallery and BP to cut ties after 30 years*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/artanddesign/2022/feb/22/national-portrait-gallery-and-bp-to-cut-ties-after-30-years>, 20.3.2023.
- Kohler, T. A., Lenton, T. M., Svenning, J.-C., & Scheffer, M. (2020). Future of the human climate niche. *Proceedings of the National Academy of Sciences - PNAS*, 117(21), 11350–11355. <https://doi.org/10.1073/pnas.1910114117>
- Kuokkanen, K. (2014). Uusi kaupunkipolitiikka ja kansalaisosallistumisen monitulkintaisuus. teoksessa L. Häikiö, & H. Leino (Toimittajat), *Tulkinnan mahti: Johdatus tulkitsevaan politiikka-analyysiin* (Sivut 219–243). Tampereen yliopistopaino. <http://tampub.uta.fi/handle/10024/99710>
- Kuokkanen, K. (2022). *Seitsemän poliisia sai syytteet Elokapinan mielenosoittajien sumuttamisesta – ”Poliisi ylitti valtuutensa”*. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008862401.html>, 31.3.2023.
- Laine, M., & Jokinen, P. (2001). Poliitiikan ulottuvuudet. In Y. Haila, & P. Jokinen (Eds.), *Ympäristöpolitiikka - Mikä ympäristö, kenen politiikka* (1 ed., pp. 47–64). Vastapaino.
- Lawson-Tancred, J. (2022a). *German Museums Fine Climate Protestors for Damaging Property, But Environmental Groups Show No Signs of Slowing Down*. Artnet. <https://news.artnet.com/art-world/german-museums-fine-climate-protestors-for-damaging-property-but-environmental-groups-show-no-signs-of-slowing-down-2199002>, 3.4.2023.
- Lawson-Tancred, J. (2022b). *Climate Protesters Hurled Maple Syrup on an Emily Carr Painting at Canada's Vancouver Art Gallery*. Artnet News. <https://news.artnet.com/art-world/climate-protesters-hurled-maple-syrup-on-an-emily-carr-2209586>, 7.3.2023.
- Lawson-Tancred, J. (2022c). *Climate Activist Gets Jail Time for Gluing Himself to a Van Gogh at London's Courtauld Gallery*. Artnet. <https://news.artnet.com/art-world/climate-activist-gets-jail-time-for-gluing-himself-to-a-van-gogh-at-londons-courtauld-gallery-2215826>, 3.4.2023.
- LBC (2021) Tom Swarbrick clashes with Extinction Rebellion co-founder over how to tackle climate change. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=v5dLPw1lcMM>, 23.4.2023.
- Lawton, K. (2022). *Two Just Stop Oil activists may have 'increased' the value of a Van Gogh painting after gluing hands to frame in art gallery protest, court hears - as they are found guilty of causing £2,000 of criminal damage*. Daily Mail. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11457501/Just-Stop-Oil-activists-increased-value-Van-Gogh-art-gluing-frame.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.
- Lehtonen, A. (2022). ”Tarkoitus ei pyhitä keinoja” – Johannes Vermeerin taideaarretta töhrineille ilmastoaktivisteille vankeustuomio. Iltalehti. <https://www.iltalehti.fi/ulkomaat/a/d37be5aa-66cf-4945-b0ac-4054b85987c1>, 30.3.2023.
- Leino, H. (2014). Poliitiikan performatiivisuus Tampereen keskusareenan suunnittelussa. In L. Häikiö, & H. Leino (Eds.), *Tulkinnan mahti: johdatus tulkitsevaan politiikka-analyysiin* (pp. 84-106). Tampere University Press.

- Leiserowitz, A., Carman, J., Buttermore, N., Rosenthal, S., & Mulcahy, K. (2021). *International Public Support for Climate Action*. New Haven, CT: Yale Program on Climate Change Communication.
- Letzte Generation (2022a). Twitter-video jossa aktivistit liimaavat itsensä Sikstuksen Madonnaan. Twitter. <https://twitter.com/AufstandLastGen/status/1562030226649104386>, 2.4.2023.
- Letzte Generation (2022b). Twitter-video jossa aktivistit heittävät perunamuussia taulun päälle. Twitter. <https://twitter.com/AufstandLastGen/status/1584185689541054464>, 3.4.2023.
- Letzte Generation (2023). Twitter-video yrityksestä liimata Caspar David Friedrichin maalauksen Vaeltaja sumumeren yläpuolella päälle ilmastonmuutosta kuvaava juliste. Twitter. <https://twitter.com/AufstandLastGen/status/1637473245828923392>, 2.4.2023.
- Letzte Generation Österreich (2022). Twitter-video musteen heitosta Klimtin maalauksen päälle. Twitter. <https://twitter.com/letztegenAT/status/1592461949719437312?cxt=HHwWgIDT9Zftx5ksAAAA>, 2.4.2023.
- Loadenthal, M. (2013). Deconstructing “eco-terrorism”: rhetoric, framing and statecraft as seen through the Insight approach. *Critical Studies on Terrorism*, 6(1), 92–117. <https://doi.org/10.1080/17539153.2013.765702>
- Loadenthal, M. (2014). Eco-Terrorism? Countering Dominant Narratives of Securitisation: a Critical, Quantitative History of the Earth Liberation Front (1996-2009). *Perspectives on Terrorism (Lowell)*, 8(3), 16–50.
- Lockhart, A. (2022). *Just Stop Oil protesters plead not guilty to damaging Van Gogh's £78million Sunflowers in soup attack while fellow eco-activist denies spraying orange paint over New Scotland Yard sign*. Daily Mail. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11318895/Just-Stop-Oil-protesters-plead-not-guilty-damaging-Van-Goghs-78million-painting-soup-attack.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.
- Long, D. (2004). *Ecoterrorism*. New York: Facts On File
- Loth, R. (2022). *Throwing soup at a Van Gogh won't save the planet*. Boston Globe. <https://www.bostonglobe.com/2022/12/19/opinion/throwing-soup-van-gogh-wont-save-planet/>, 9.3.2023.
- Luperton, A. (2018). *Dylann Roof's Female Pen Pal Planned 'Upscale Mass Murder' at Bar, Prosecutors Say*. Law & Crime. <https://lawandcrime.com/crazy/dylann-roofs-female-pen-pal-planned-upscale-mass-murder-at-bar-prosecutors-say/>, 31.3.2023.
- Luyken, J. (2023). *Watch: German police deny staging arrest photos with Greta Thunberg*. The Telegraph. <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2023/01/19/greta-thunberg-staged-arrest-germany-police-deny/>, 30.1.2023.
- Lynskey, D. (2022). *Just Stop Oil: behind the scenes with the activists*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/apr/10/just-stop-oil-behind-the-scenes-with-the-activists>, 3.4.2023.
- Macklin, G. (2022). The Extreme Right, Climate Change and Terrorism. *Terrorism and Political Violence*, 34(5), 979–996. <https://doi.org/10.1080/09546553.2022.2069928>
- Majid, A. (2022). *Top 50 UK newsbrands: Reach regionals dominate fastest-growing lists in October*. Press Gazette. https://pressgazette.co.uk/media-audience-and-business-data/media_metrics/most-popular-websites-news-uk-monthly-2/, 9.12.2022.

- Majid, A. (2023). *Top 50 news websites in the world in January 2023: CBS and New York Times see biggest growth*. Press Gazette. https://pressgazette.co.uk/media-audience-and-business-data/media_metrics/most-popular-websites-news-world-monthly-2/, 7.3.2023.
- Malm, A. (2022). *History May Absolve the Soup Throwers*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2022/10/20/opinion/just-stop-oil-soup-sunflowers-climate.html>, 9.3. 2023.
- Mann, M. E. (2022). *Throwing Soup at Art Shifted People's Views of Climate Protests—But Maybe Not In The Right Way*. Time. <https://time.com/6233983/van-gogh-art-climate-protest-survey/>, 2.4.2023.
- Marshall, C. (2021). *Record number of environmental activists murdered*. BBC. <https://www.bbc.com/news/science-environment-58508001>, 31.3.2023.
- Mayhew, F. (2019). *What the papers say about the 2019 general election*. Press Gazette. <https://pressgazette.co.uk/news/what-the-papers-say-about-the-2019-general-election/>, 3.4.2023.
- McKee, R. (2017). *Which parties are the UK press backing in the general election?* The Guardian. <https://www.theguardian.com/politics/2017/jun/03/which-parties-are-the-uk-press-backing-in-the-general-election>, 3.4.2023.
- Milman, O. (2022a). *Suicides indicate wave of 'doomerism' over escalating climate crisis*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/may/19/climate-suicides-despair-global-heating>, 30.1.2023.
- Milman, O. (2022b). *'Buckle up': US backers of Just Stop Oil vow more Van Gogh-style protests*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/18/just-stop-oil-van-gogh-national-portrait-gallery-climate-emergency-fund>, 3.4.2023.
- Meyer, R. (2022). *The Climate Art Vandals Are Embarrassing*. The Atlantic. <https://www.theatlantic.com/science/archive/2022/10/vermeer-glue-soup-climate-protest-outrage/671904/>, 22.3.2023.
- Mezz, M (2022). Phoebe Plummerin katuhaastattelu Twitterissä. Twitter. https://twitter.com/michaelmezz/status/1582184473252098049?s=20&t=dnbnkSRMmIo8_1wJuPIEMw, 3.4.2023.
- Mocatta, G. (2021). *What's behind News Corp's new spin on climate change?* The Conversation. <https://theconversation.com/whats-behind-news-corps-new-spin-on-climate-change-169733>, 21.4.2023.
- Monbiot, G. (2022). *Do we really care more about Van Gogh's sunflowers than real ones?* The Guardian. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/oct/19/van-gogh-sunflowers-just-stop-oil-tactics#comment-159311914>, 3.4.2023.
- Mount, H. & Taylor, J. (2022). *The fascinating true story behind Van Gogh's Sunflowers: As the third iteration of the work is doused in soup by protesters, how the troubled painter created SEVEN versions which are now scattered around the world - with one destroyed in WWII*. Daily Mail. https://www.dailymail.co.uk/femail/article-11316121/Just-Stop-Oil-protests-story-Van-Goghs-Sunflowers.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.
- Mouriquand, M. (2023). *Italy planning five-figure fines for monument and art vandalism*. Euronews. <https://www.euronews.com/culture/2023/04/12/italy-planning-five-figure-fines-for-monument-and-art-vandalism>, 30.4.2023.
- MTV Uutiset (2022). *Mona Lisa kakutettiin – pyörätuolimummoksi naamioitunut tekijä kertoi syyn somevideolla*. MTV Uutiset. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mona-lisa-joutui-kakutetuksi-louvressa-suojalasi-pelasti/8440896>, 20.3.2023.

National Gallery. (2022.) National Galleryn Twitter-päivitys, jossa tiedote Van Goghin taulun kunnosta tomaattikeiton heiton jälkeen. Twitter. <https://twitter.com/NationalGallery/status/1580880525824122880>, 9.3.2023.

Nelonen Media (2023). 1- Luokan edessä: Petteri Orpo. Ruutu. <https://www.ruutu.fi/video/4296774>, 16.4.2023.

Ng, E. (2022). *Just Stop Oil climate protesters guilty of criminal damage to John Constable masterpiece at National Gallery*. Evening Standard. <https://www.standard.co.uk/news/crime/just-stop-oil-protest-criminal-damage-national-gallery-john-constable-hay-wain-protesters-guilty-b1045258.html>, 3.4.2023.

Newman, N., Fletcher, R., Robertson, C., Eddy, K. & Nielsen, R. (2022). Reuters Institute Digital News Report 2022. https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2022-06/Digital_News-Report_2022.pdf, 3.4.2023.

North Sea Transition Authority (2023). Licensing rounds. <https://www.nstauthority.co.uk/licensing-consents/licensing-rounds/>, 23.4.2023.

Novara Media (2023). Extinction Rebellion Founder Speaks Out. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=EvXti_b68bo, 23.4.2023.

Nurminen, J. & Osipova, E. (2023). *Kymmeniä mielenosoittajia ja poliiseja loukkaantunut Saksan hiilikaivosprotesteissa – poliisi kantoi Greta Thunbergin pois*. Yle. <https://yle.fi/a/74-20012949>, 19.1.2023.

OfCom (2022). News Consumption in the UK: 2022. https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0027/241947/News-Consumption-in-the-UK-2022-report.pdf, 3.4.2023.

Office For National Statistics. (2022.) Population estimates for the UK, England, Wales, Scotland and Northern Ireland: mid-2021. <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/bulletins/annualmidyearpopulationestimates/mid2021>, 6.3.2023.

Olson, J. (2017). *The Rhetoric of Eco-Revolutionary Activism: Constructing the Earth Liberation Front*. ProQuest Dissertations Publishing.

Olson, J. (2018). Activist or terrorist? Negotiating discourses of eco-terror in If a Tree Falls. *Applied Environmental Education and Communication*, 17(1), 57–66. <https://doi.org/10.1080/1533015X.2017.1366879>

Ortiz, I., Burke, S., Berrada, M., & Saenz Cortés, H. (2021). An Analysis of World Protests 2006–2020. In *World Protests*. Springer International Publishing AG.

Osaka, S. (2022). *From crashing 'The View' to tomato soup: Climate protests get weird*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/climate-environment/2022/10/14/tomato-soup-sunflowers-climate-protest/>, 9.3.2023.

Palumbo, J. (2022). *The 'Mona Lisa' has been caked in attempted vandalism stunt*. CNN. <https://edition.cnn.com/style/article/mona-lisa-louvre-cake-attack/index.html>, 20.3.2023.

Pankhurst, H. (2022). *My suffragette grandmothers are now seen as heroes. Today's climate protesters will be too*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/nov/15/suffragette-grandmothers-heroes-climate-protesters-activists-traffic>, 3.4.2023.

- Parliament TV (2022a). Parliamentin keskustelutilaisuus koskien Public Order Billiä. Parliament live. <https://www.parliamentlive.tv/Event/Index/93474d66-43f3-43a2-b38e-2ad2dd65721c>, 3.4.2023.
- Parliament TV (2022b). Home Affairs Commiteen keskustelu Just Stop Oilista. Parliament live. <https://www.parliamentlive.tv/Event/Index/bce5ccfd-21dc-4f10-bb2a-404ed9013078>, 3.4.2023.
- Patterson Jr., S & Mann, M. E. (2022). Public Disapproval of Disruptive Climate Change Protests. University of Pennsylvania. Center for Science, Sustainability & Media. <https://web.sas.upenn.edu/pcssm/commentary/public-disapproval-of-disruptive-climate-change-protests/>, 2.4.2023.
- Perkiömäki J. (2019). *Taiteen merkitys on ajassamme suurempi kuin koskaan*. Helsingin sanomat. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000006215071.html>, 12.12.2022.
- Pes, J. (2019). *Maurizio Cattelan's \$120,000 Banana Was Ejected From Art Basel Miami Beach After Drawing Unsafe Crowds (and Getting Eaten)*. Artnet News. <https://news.artnet.com/market/cattelan-banana-art-art-basel-1725678>, 3.4.2023.
- Pew Reseach Center (2018). News Media and Political Attitudes in the United Kingdom. <https://www.pewresearch.org/global/fact-sheet/news-media-and-political-attitudes-in-the-united-kingdom/>, 3.4.2023.
- Polk, J. & Stewart, A. (2019). *9 things about MLK's speech and the March on Washington*. CNN. <https://edition.cnn.com/2019/01/21/us/mlk-i-have-a-dream-speech/index.html>, 3.4.2023.
- Powell, M. (2023). *Was it all for the cameras? Greta Thunberg is seen LAUGHING with relaxed German riot cops who seem happy to pose for pictures with her in video moments before she was detained and carried off at coal mine protest*. Daily Mail <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11650101/Greta-Thunberg-seen-laughing-German-police-posing-pictures-detained.html>, 30.1.2023.
- Public Order Bill (2023). UK Parliament. Päivitetty viimeksi 25.4.2023. <https://bills.parliament.uk/bills/3153>, 25.4.2023.
- Pullella, P. (2013). *Vatican marks anniversary of 1972 attack on Michelangelo's Pieta*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-vatican-pieta-idUSBRE94K0KU20130521>, 20.3.2023.
- Prang, A. (2022). *Soup slinging doesn't aid climate activism*. Politico. <https://www.politico.com/newsletters/the-long-game/2022/11/17/s-longgame-prang-00069147>, 22.3.2023.
- Pratt, T. (2023). *Georgia is seeking to define 'Cop City' protests as terrorism, experts say*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/us-news/2023/jan/28/georgia-cop-city-atlanta-protests>, 31.3.2023.
- Pyman, T. & Phillips, J. (2022). *Just Stop Oil's Calendar of CHAOS: From throwing soup at Van Gogh's Sunflowers to scaling the QE2 Bridge... eco-mob reach day 26 in their month of mayhem with 585 activists arrested so far*. Daily Mail. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11336249/Just-Stop-Oils-Calendar-CHAOS-throwing-soup-Van-Goghs-Sunflowers-scaling-QE2-Bridge.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.
- Quinn, B. (2022). *Just Stop Oil protesters guilty of criminal damage to Van Gogh frame*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/nov/22/protesters-who-glued-themselves-to-van-gogh-frame-found-guilty-of-criminal-damage>, 3.4.2023.
- Quinn, B. (2023). *Leonardo would have backed gallery protest, say Just Stop Oil activists*. The Guardian.

<https://www.theguardian.com/environment/2023/feb/08/leonardo-da-vinci-gallery-protest-just-stop-oil-activists>, 3.4.2023.

Rathi, A & Boyd, O. (2022). *Should the Climate Movement Embrace Property Destruction?* Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-12-15/the-climate-movement-needs-to-embrace-property-destruction?leadSource=verify%20wall#xj4y7vzkg>, 9.3.2023.

Riihinen, E. (2022). *Aktivistit iskevät tomaattikeitolla vanhaan arvotaiteeseen – mitä siitä pitäisi ajatella?* Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000009140443.html>, 30.3.2023.

Read, R. & Rumbelow, I. (2022). *Will disruptive action help save the planet?* The Guardian. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/oct/30/are-disruptive-tactics-winning-hearts-minds-bid-highlight-global-heating>, 3.4.2023.

Rees-Mogg, J. (2022). Energy Update. UK Parliament. <https://questions-statements.parliament.uk/written-statements/detail/2022-09-22/hcws295>, 23.4.2023.

Reuters (2022a). *Mona Lisa left unharmed but smeared in cream in climate protest stunt.* Reuters. <https://www.reuters.com/world/europe/mona-lisa-left-unharmed-smeared-cream-climate-protest-stunt-2022-05-30/>, 20.3.2023.

Reuters (2022b). *The protester who threw soup on a van Gogh.* YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=j_fiNoOWLm8, 3.4.2023.

Royal Academy (2023). *A brief history of the RA.* <https://www.royalacademy.org.uk/page/a-brief-history-of-the-ra>, 20.3.2023.

Rushton, Z. (2023). *Stop all new gas, oil and coal extraction.* Zoe Rushtonin luoma jukinen vetoamus fossiilisten polttoaineiden tulevan käytön lopettamiseksi. <https://petition.parliament.uk/petitions/629653>, 3.4.2023.

Seppänen, J., & Väliaverronen, E. (2012). *Mediayhteiskunta.* Vastapaino.

Shapps, G. (2022). *GRANT SHAPPS: It's hard to think of a protest movement more misguided than Just Stop Oil... but unlike this band of fanatics, we DO have a plan.* Daily Mail. https://www.dailymail.co.uk/debate/article-11418907/GRANT-SHAPPS-hard-think-protest-movement-misguided-Just-Stop-Oil.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Shaw, J. (2022). *How far is too far to save the planet?* BBC. <https://www.bbc.co.uk/programmes/articles/59fxkm6D9JG0RhCkS2bR9KN/how-far-is-too-far-to-save-the-planet>, 9.3.2023.

Shuman, E., Saguy, T., van Zomeren, M., & Halperin, E. (2021). *Disrupting the system constructively: Testing the effectiveness of nonnormative nonviolent collective action.* *Journal of Personality and Social Psychology*, 121(4), 819–841. <https://doi.org/10.1037/pspi0000333>

Siddique, H. (2021). *What are whole-life orders and which killers have received them?* The Guardian. <https://www.theguardian.com/law/2021/sep/30/what-whole-life-orders-which-killers-have-received-them>, 20.3.2023.

Simpson, B., Willer, R., & Feinberg, M. (2022). *Radical flanks of social movements can increase support for moderate factions.* *PNAS Nexus*, 1(3), pgac110–pgac110. <https://doi.org/10.1093/pnasnexus/pgac110>

- Skavlan (2019). Climate activist Greta Thunberg (16) says her Asperger's has helped. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=YrZ93Nbo34E>, 30.1.2023.
- Skopeliti, C. (2022). 'Climate justice is bigger than public opinion': are Just Stop Oil's tactics right? The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/19/climate-justice-is-bigger-than-public-opinion-are-just-stop-oils-tactics-right>, 3.4.2023.
- Sky News (2022). 'Stop shouting at me!' - Sky's Mark Austin challenges Just Stop Oil activist. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=bumKIEoGhvk>, 14.3.2023.
- Sky News Australia (2023). 'A bunch of annoying twerps': Piers Morgan criticises environmental activists. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=REd04LASyEE>, 21.4.2023.
- Sparrow, J. (2022). *If you don't like climate activists staging art gallery protests, organise something better*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/oct/18/if-you-dont-like-climate-activists-staging-art-gallery-protests-organise-something-better>, 3.4.2023.
- Stuart, G. (2023). Yritys-, energia- ja puhtaan kasvun ministeri Graham Stuartin vastauskirje Just Stop Oilin pääministeri Rishi Sunakille lähettämään kirjeeseen. Julkaistu Just Stop Oilin kotisivuilla. <https://juststopoil.org/2023/03/21/just-stop-oils-response-to-the-prime-minister/>, 3.4.2023
- Sumner, D. T., & Weidman, L. M. (2013). Eco-terrorism or Eco-tage: An Argument for the Proper Frame. *Interdisciplinary Studies in Literature and Environment*, 20(4), 855–876. <https://doi.org/10.1093/isle/ist086>
- Särkkä, S. (2022). *Rakennusliikkeen toimitus-johtaja heitti M/S Baltic Princessin sviitin kalusteet mereen – someraivo repesi*. Iltä-Sanomat. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009258049.html>, 3.4.2023.
- talkTv (2022a). Julia Hartley Brewer's furious row with Stop Oil Activist. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=aRUtyaOkED0>, 14.3.2023.
- talkTv (2022b). Julia Hartley Brewer schools Just Stop Oil activist. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ljqyn7dOaF0>, 14.3.2023.
- talkTV (2022c). Ian clashes with tearful 'Just Stop Oil' activist. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=Odi2PE_5s80, 14.3.2023.
- talkTV (2022d). A HEATED Debate Over Just Stop Oil's Climate Protest Methods! YouTube. Julkaistu Piers Morgan Uncensored -ohjelman YouTube-kanavalla. <https://www.youtube.com/watch?v=1PfvrXmDcN8>, 14.3.2023.
- talkTV (2022e). Cristo shuts down Just Stop Oil eco-activist. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=K8ZBSbjD4ls>, 14.3.2023.
- talkTV (2023f). Just Stop Oil climate activist kicked out of TV studio. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=BzvDW-IFiYI>, 14.3.2023.
- talkTV (2022g). Kevin O'Sullivan eviscerates Just Stop Oil 'eco-nuts' holding Britain to ransom. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=M4IEmrNceJs>, 14.3.2023.
- talkTV (2022h). Just Stop Oil interview with Dr David Bull doesn't go as planned. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=0J4HGNF3ywc>, 14.3.2023.
- talkTv (2022i). Jeremy Kyle confronts Just Stop Oil protester on public mayhem. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=E9pFMolKzfs>, 14.3.2023.

talkTv (2022j). James Skeet with Nadine Dorries & Emily Sheffield. YouTube. Just Stop Oil on julkaissut haastattelun omalla kanavallaan. <https://www.youtube.com/watch?v=BHgAhKRhPU8>,

talkTv (2022k). Julia Hartley-Brewer's row with Just Stop Oil supporter. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=-FtwOhxqV7k>, 14.3.2023.

talkTv (2022l). Just Stop Oil activist tied in knots. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=xLxsnhWYGZg>,

talkTV (2022m). Piers Morgan's FIERIEST Clashes With Just Stop Oil Protesters. YouTube. Julkaistu Piers Morgan Uncensored -ohjelmaa YouTube-kanavalla. <https://www.youtube.com/watch?v=PWAKDbNH4cU>, 14.3.2023.

Tampereen taidemuseo (2019). Nastja Säde Rönkkö. <https://www.tampereentaidemuseo.fi/vnt/taiteilijat1985-2018/nastja-sade-ronkko.html>, 12.12.2022.

Taylor, B. (1998). Religion, violence and radical environmentalism: From earth first! to the Unabomber to the earth liberation front. *Terrorism and Political Violence*, 10(4), 1–42. <https://doi.org/10.1080/09546559808427480>

Terry, K. (2022). *Just Stop Oil eco zealots risk ten years in prison after targeting Van Gogh's Peach Trees In Blossom in latest superglue stunt*. Daily Mail. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-10971071/Just-Stop-Oil-eco-zealots-risk-ten-years-prison-targeting-Van-Goghs-Peach-Trees-Blossom.html>, 30.3.2023.

The Australian (2014). Rupert Murdoch – Full interview. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=po6c4RNvnIk>, 21.4.2023.

The Guardian (2019). The Guardian view on general election 2019. <https://www.theguardian.com/commentisfree/ng-interactive/2019/dec/10/the-guardian-view-on-general-election-2019-a-fleeting-chance-to-stop-boris-johnson-in-his-tracks>, 3.4.2023.

The Guardian (2022). Who are Just Stop Oil? Where the controversial climate protesters began. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=qF6j9ptY8Gw>, 3.4.2023.

The Independent (2022a). Climate protesters glue themselves to painting in Glasgow art gallery. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=kqsfkuGq9hM>, 30.3.2023.

The Independent (2022b). Climate protesters glue hands to Andy Warhol's Campbell's Soup Cans artwork. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=kTlevk5kmf4>, 2.4.2023.

The Mirror (2022). Just Stop Oil demonstrators glue themselves to artwork in Manchester. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=viqNTrHLB6M>, 30.3.2023.

Thunberg, G. (2019). Greta Thunbergin Twitter-päivitys. Twitter. <https://twitter.com/GretaThunberg/status/1205862132308488193>, 19.2023.

Thunberg, G. (2023). Greta Thunbergin Twitter-päivitys. Twitter. <https://twitter.com/GretaThunberg/status/1615618850711552000?cxt=HHwWglCYkZ2y6ussAAAA>, 29.1.2023.

Thunbergin perhe (2019). *Malena Ernman on daughter Greta Thunberg: 'She was slowly disappearing into some kind of darkness'*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2020/feb/23/great-thunberg-malena-ernman-our-house-is-on-fire-memoir-extract>, 1.2.2023.

Tilastokeskus. (2022). Väestö ja yhteiskunta.

https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html#vakiluvun-kehitys, 6.3.2023.

Townsend, M. (2022). *Roadblocks, soup hurling, superglue ... Just Stop Oil protests divide activists on direct action*. Reportaasi. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/29/just-stop-oil-protests-roadblocks-activists-direct-action-climate>, 3.4.2023.

Tugend, A. (2019). *Can Art Help Save the Planet?* The New York Times.

<https://www.nytimes.com/2019/03/12/arts/art-climate-change.html>, 8.12.2022.

Tynkkynen, S. (2021a). Tynkkynen herättää yöpuheellaan nukkuvat Elokapina-aktivistit: ”Ei autotiellä saa nukkua!” YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=6T7WHgu4EUk>, 31.3.2023.

Tynkkynen, S. (2021b). Elokapina katkaisi sillan Helsingissä - tästä lähetyksestä riittää jäätävästi leikattavaa TikTokkiin. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=-Iq_IJ3HN24, 31.3.2023.

Tynkkynen, S. (2021c). Elokapina aiheutti täyskääoksen rikkomalla lakia - kävi myös kansanedustajan kimppuun. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=8Q3OvGwJwk8>, 31.3.2023.

Tynkkynen, S. (2022a). Elokapina Tynkkyselle: ”Sä olet rasisti, natsi!” - jota seuraa totaalinen jauhotus. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=2Nq4ePKOsYQ>, 31.3.2023.

Tynkkynen, S. (2022b). Elokapinalaiset raivostuvat Tynkkyselle: "Kyrvänimijä!" "Paska homoseksuaali!" YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=_2AQq1XMNHo, 31.3.2023.

UK Parliament (2023). Get Involved. Have your say: select committee inquiries. Climate Assembly UK. Sivulla käyty 25.4.2023. <https://www.parliament.uk/get-involved/committees/climate-assembly-uk/>, 3.4.2023.

Ulkoasiainministeriö (2017). Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussääntö, rikosten määritelmien tulkintaohjeet. Helsinki: Paino Lönnberg Print & Promo.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160348/UM_Kansainvalisen%20rikostuomioistui%20Rooman_print_2.pdf, 21.4.2023.

Ultima Generazione (2023). Ryhmän Twitter-päivitys koskien Laokoon-taideaktivismia. Twitter.

<https://twitter.com/UltimaGenerazi1/status/1631035192860180481>, 2.4.2023.

United Nations Development Programme (2021). The People’s Climate Vote.

<https://www.undp.org/publications/peoples-climate-vote>, 31.3.2023.

United Nations Framework Convention on Climate Change (2022). Everything You Need to Know About the IPCC Report. <https://unfccc.int/blog/everything-you-need-to-know-about-the-ipcc-report>, 22.2.2023.

United States Attorney’s Office (2019). Toledo woman sentenced for planning two terrorist attacks.

<https://www.justice.gov/usao-ndoh/pr/toledo-woman-sentenced-planning-two-terrorist-attacks>, 31.3.2023.

U.S. Department of Homeland Security (2013). An Overview of Bombing and Arson Attacks by Environmental and Animal Rights Extremists in the United States, 1995–2010.

https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/OPSR_TP_TEVUS_Bombing-Arson-Attacks_Environmental-Animal%20Rights-Extremists_1309-508.pdf, 31.3.2023.

Valtion nuorisoneuvosto (2018). Nuorisobarometri 2018.

<https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/nuorisobarometri-2018/>, 31.3.2023.

- Vankin, D. (2022). *'Hot would be much worse': How a priceless Van Gogh survived a tomato soup shower*. Los Angeles Times. <https://www.latimes.com/entertainment-arts/story/2022-10-14/van-gogh-painting-attacked-soup-national-gallery>, 9.3.2023.
- Vuorinen, T. (2022). *Tämän kaiken Baltic Princessin häirikkö-porukka heitti mereen – loppulasku selvisi*. Iltta-Sanomat. <https://www.is.fi/tampereen-seutu/art-2000009261398.html>, 3.4.2023.
- Väliaverronen, E. 2012. Median kuviteltu valta. Teoksessa K. Karppinen & J. Matikainen, (toim.) *Julkisuus ja demokratia (s.83–108)*. Tampere: Vastapaino.
- Väliaverronen, E. 1998. Mediatekstistä tulkintaan. Teoksessa A. Kantola, I. Moring & E. Väliaverronen, (toim.) *Media analyysi – tekstistä tulkintaan (s. 13–39)*. Lahti: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Väliaverronen, E. (1996). *Ympäristöuhkan anatomia: tiede, mediat ja metsän sairaskertomus*. Vastapaino, Tampere.
- Wagner, T. (2008). Reframing Ecotage as Ecoterrorism: News and the Discourse of Fear. *Environmental Communication*, 2(1), 25–39. <https://doi.org/10.1080/17524030801945617>
- Waterson, J. (2022). *Piers Morgan hired to launch Rupert Murdoch TV station talkTV*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/media/2021/sep/16/piers-morgan-hired-to-launch-rupert-murdoch-tv-station-talktv>, 14.3.2022.
- Whelan, L. (2022). *I'm an art historian and climate activist: Just Stop Oil's art attacks are becoming part of the problem*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/artanddesign/2022/nov/17/im-an-art-historian-just-stop-oil-soup-attacks-prove-theres-nothing-to-worry-about>, 3.4.2023.
- Wiseman, E. (2022). Don't pretend to be 'nice'. It doesn't get you anywhere. The Guardian. <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2022/nov/06/dont-pretend-to-be-nice-it-doesnt-get-you-anywhere>, 3.4.2023.
- Wootton, D. (2022). *Just Stop Oil are not protestors or a suffragette-style movement — they're a deranged criminal eco-terrorist cult putting our safety at risk and must face the full force of the law before they cause countless deaths*. Daily Mail. <https://www.dailymail.co.uk/debate/article-11413411/DAN-WOOTTON-Just-Stop-Oil-not-protestors-theyre-deranged-criminal-eco-terrorist-cult.html>, 9.3.2023.
- Yahoo! News (2022). *XR activists react to Just Stop Oil tomato soup stunt*. Yahoo! News. <https://uk.news.yahoo.com/xr-activists-react-just-stop-124552420.html?guccounter=1>, 16.3.2023.
- Yang, M. (2023). 'Cop City' protester Manuel Terán shot at least 13 times by police – autopsy. The Guardian. <https://www.theguardian.com/us-news/2023/feb/03/cop-city-protester-manuel-teran-shot-13-times-autopsy>, 31.3.2023.
- Yleisradio (2022). *Aktivismin rajat*. Yle Areena. <https://areena.yle.fi/1-50949313>, 30.3.2023.
- Ympäristöministeriö (2023). Pariisin ilmastopimus. Sivulla käyty 26.4.2023. <https://ym.fi/pariisin-ilmastopimus>, 26.4.2023.
- Youngs, I. (2022). *Van Gogh's Sunflowers back on display after oil protesters threw soup on it*. Daily Mail. <https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-63254878>, 3.4.2023.
- Yousif, N. (2023). *'Cop City' activist Manuel Paez Teran's family release own autopsy*. BBC.

<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-64947615>, 31.3.2023.

LIITTEET

Liite 1. Aineisto

Just Stop Oil

Just Stop Oil (2022k). Just Stop Oil supporters throw soup over Van Gogh's Sunflowers to demand no new oil and gas. Tiedote. 14.10.2022.

<https://juststopoil.org/2022/10/14/just-stop-oil-supporters-throw-soup-over-van-goghs-sunflowers-to-demand-no-new-oil-and-gas/>, 3.4.2023.

Just Stop Oil (2022l). Why art? Why now? Just Stop Oilin blogikirjoitus, Q&A. 16.10.2022.

<https://juststopoil.org/2022/10/16/why-art-why-now/>, 3.4.2023.

Just Stop Oil (2022m). A response to home secretary Suella Braverman, Tiedote. 16.10.2022.

<https://juststopoil.org/2022/10/16/a-response-to-home-secretary-suella-braverman/>, 3.4.2023.

Just Stop Oil (2022n). Soup and Sunflowers: Art & Climate Activism. YouTube. 25.10.2022.

<https://www.youtube.com/watch?v=e9jzKMFgREs>, 3.4.2023.

Just Stop Oil (2022o). Why Disrupt the Public as we face the Final Death Project. YouTube. 6.11.2022.

<https://www.youtube.com/watch?v=wak5556sjSA>, 3.4.2023.

Iso Britannian hallitus

Government Digital Service (2023a). PM takes action to stop disruptive protests. Tiedote. Gov.uk.

16.1.2023. <https://www.gov.uk/government/news/pm-takes-action-to-stop-disruptive-protests>, 3.4.2023.

Government Digital Service (2023b). Public Order Bill: factsheet. Päivitetty 14.3.2023.

<https://www.gov.uk/government/publications/public-order-bill-overarching-documents/public-order-bill-factsheet>, 3.4.2023.

Stuart, G. (2023). Yritys-, energia- ja puhtaan kasvun ministeri Graham Stuartin vastauskirje Just Stop Oilin pääministeri Rishi Sunakille lähettämään kirjeeseen. Julkaistu Just Stop Oilin kotisivuilla. 10.3.2023.

<https://juststopoil.org/2023/03/21/just-stop-oils-response-to-the-prime-minister/>, 3.4.2023

GBNews (2023). Just Stop Oil's Phoebe Plummer argues 'people are DYING' in net zero clash with Jacob Rees-Mogg. Phoebe Plummerin keskustelu entisen energia- ja teollisuusministeri Jacob Rees-Moggin kanssa. YouTube. 27.3.2023.

<https://www.youtube.com/watch?v=8AbAurKzI48>, 3.4.2023.

Public Order Bill (2023). UK Parliament. Päivitetty viimeksi 25.4.2023.

<https://bills.parliament.uk/bills/3153>, 25.4.2023.

Media

BBC

BBC (2022b). *Van Gogh's Sunflowers: Women deny damaging frame*. Reportaasi. 14.10.2022.

<https://www.bbc.com/news/uk-england-london-63268435>, 3.4.2023.

Youngs, I. (2022). *Van Gogh's Sunflowers back on display after oil protesters threw soup on it*. 15.10.2022.

Reportaasi. <https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-63254878>, 3.4.2023.

BBC Newsnight (2022). Phoebe Plummer on BBC Newsnight. Keskusteluohjelma. Julkaistu Just Stop Oilin

YouTube-sivulla. 3.11.2022. <https://www.youtube.com/watch?v=ZUV1vQHAILw>, 3.4.2023.

Daily Mail

Anderson, N. (2022). *Eco mobs at war over extreme tactics: Just Stop Oil chief insists protesters must 'upset' the public but senior XR member calls for 'moderate' approach to get their message across*. Reportaasi. 24.10.2022. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11347877/Just-Stop-Oil-XR-leaders-war-extreme-tactics-eco-mobs.html>, 3.4.2023.

Bazaraa, D. (2022). *Two Just Stop Oil protesters who threw Heinz tomato soup over Van Gogh's 'Sunflowers' at National Gallery are facing crown court trial after denying criminal damage*. Reportaasi. 9.1.2023. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11532297/Two-Just-Stop-Oil-protesters-threw-Heinz-tomato-soup-Van-Goghs-Sunflowers-face-trial.html>, 3.4.2023.

Blake, E. (2022). *Eco-activists who threw tomato soup over £76million Vincent van Gogh 'Sunflowers' painting face 18-month wait until trial date - and are banned from entering galleries and having glue in public while on bail*. Reportaasi. 9.1.2023. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11614975/Eco-activists-threw-tomato-soup-76million-painting-face-18-month-wait-trial-date.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Braveman, S. (2022). *Eco-zealots are not just causing mayhem – they are risking lives*. Kommentti. 15.10.2022. <https://www.mailplus.co.uk/edition/comment/229635/eco-zealots-are-not-just-causing-mayhem-they-are-risking-lives>, 3.4.2023.

Cotterill, T. & Lockhart, A. (2022). *Just Stop Oil activists throw tomato soup on Van Gogh's £76million Sunflowers at the National Gallery before hurling paint over Met Police's New Scotland Yard sign*. Reportaasi. 14.10.2023. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11315449/Just-Stop-Oil-activists-throw-tomato-soup-Van-Goghs-Sunflowers.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Daily Mail Investigations Team (2022). *Art galleries are on high alert for fresh attacks on masterpieces as Just Stop Oil activists pledge to ramp up their protests and say artworks will be damaged after attack on Van Gogh's Sunflowers*. Reportaasi. 21.10.2022. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11340925/Art-galleries-high-alert-fresh-attacks-Just-Stop-Oil-activists-pledge-ramp-protests.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Daily Mail Comment. (2022) *DAILY MAIL COMMENT: How long will police coddle the eco-mob?* Lukijoiilta-juttu. 11.11.2022. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11415293/DAILY-MAIL-COMMENT-long-police-coddle-eco-mob.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Lockhart, A. (2022). *Just Stop Oil protesters plead not guilty to damaging Van Gogh's £78million Sunflowers in soup attack while fellow eco-activist denies spraying orange paint over New Scotland Yard sign*. Reportaasi. 15.10.2022. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11318895/Just-Stop-Oil-protesters-plead-not-guilty-damaging-Van-Goghs-78million-painting-soup-attack.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Mount, H. & Taylor, J. (2022). *The fascinating true story behind Van Gogh's Sunflowers: As the third iteration of the work is doused in soup by protesters, how the troubled painter created SEVEN versions which are now scattered around the world - with one destroyed in WWII*. Reportaasi. 14.10.2022. https://www.dailymail.co.uk/femail/article-11316121/Just-Stop-Oil-protests-story-Van-Goghs-Sunflowers.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Pyman, T. & Phillips, J. (2022). *Just Stop Oil's Calendar of CHAOS: From throwing soup at Van Gogh's Sunflowers to scaling the QE2 Bridge... eco-mob reach day 26 in their month of mayhem with 585 activists arrested so far*. Reportaasi. 26.10.2022. https://www.dailymail.co.uk/news/article-11336249/Just-Stop-Oils-Calendar-CHAOS-throwing-soup-Van-Goghs-Sunflowers-scaling-QE2-Bridge.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Shapps, G. (2022). *GRANT SHAPPS: It's hard to think of a protest movement more misguided than Just Stop Oil... but unlike this band of fanatics, we DO have a plan.* Mielipidekirjoitus. 11.11.2022. https://www.dailymail.co.uk/debate/article-11418907/GRANT-SHAPPS-hard-think-protest-movement-misguided-Just-Stop-Oil.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

Wootton, D. (2022). *DAN WOOTTON: Just Stop Oil are not protestors or a suffragette-style movement -- they're a deranged criminal eco-terrorist cult putting our safety at risk and must face the full force of the law before they cause countless deaths.* Kolumni. 10.11.2022. https://www.dailymail.co.uk/debate/article-11413411/DAN-WOOTTON-Just-Stop-Oil-not-protestors-theyre-deranged-criminal-eco-terrorist-cult.html?ico=topics_pagination_desktop, 3.4.2023.

The Guardian

Armitstead, C. (2022). *Just Stop Oil's attacks on art risk becoming a cliché.* Mielipidekirjoitus. 14.10.2022. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/14/just-stop-oil-van-gogh-sunflowers-attacks-art-cliche>, 3.4.2023.

Carr, T. & McLeay, G. (2022). *Climate activists are on the right side of history.* Lukijoita-juttu. 22.11.2022. <https://www.theguardian.com/environment/2022/nov/22/climate-activists-are-on-the-right-side-of-history>, 3.4.2023.

Gayle, D. (2022c). *Just Stop Oil activists throw soup at Van Gogh's Sunflowers.* Reportaasi. 14.10.2022. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/14/just-stop-oil-activists-throw-soup-at-van-goghs-sunflowers>, 3.4.2023.

Gayle, D. & Moore, H. (2022). *Just Stop Oil and the threat of the public order bill.* Podcast. 2.11.2022. <https://www.theguardian.com/news/audio/2022/nov/02/just-stop-oil-and-the-threat-of-the-public-order-bill-podcast>, 3.4.2023.

Getty, A. (2022). *I fund climate activism – and I applaud the Van Gogh protest.* Mielipidekirjoitus. 22.10.2022. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/oct/22/just-stop-oil-van-gogh-national-gallery-aileen-getty>, 3.4.2023.

Ismail, F. (2022). *Memo to Just Stop Oil and everyone risking all to save the planet: we need a rethink.* Mielipidekirjoitus. 7.12.2022. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/dec/07/just-stop-oil-risk-save-the-planet-rethink-protest>, 3.4.2023.

Milman, O. (2022b). *'Buckle up': US backers of Just Stop Oil vow more Van Gogh-style protests.* Reportaasi. 18.10.2022. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/18/just-stop-oil-van-gogh-national-portrait-gallery-climate-emergency-fund>, 3.4.2023.

Monbiot, G. (2022). *Do we really care more about Van Gogh's sunflowers than real ones?* Mielipidekirjoitus. 19.10.2022. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/oct/19/van-gogh-sunflowers-just-stop-oil-tactics#comment-159311914>, 3.4.2023.

Pankhurst, H. (2022). *My suffragette grandmothers are now seen as heroes. Today's climate protesters will be too.* Mielipidekirjoitus. 15.11.2022. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/nov/15/suffragette-grandmothers-heroes-climate-protesters-activists-traffic>, 3.4.2023.

Read, R. & Rumbelow, I. (2022). *Will disruptive action help save the planet?* Mielipidekirjoitus. 15.11.2022. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/oct/30/are-disruptive-tactics-winning-hearts-minds-bid-highlight-global-heating>, 3.4.2023.

Skopeliti, C. (2022). *'Climate justice is bigger than public opinion': are Just Stop Oil's tactics right?* Lukijoilta-juttu. 19.10.2022. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/19/climate-justice-is-bigger-than-public-opinion-are-just-stop-oils-tactics-right>, 3.4.2023.

Sparrow, J. (2022). *If you don't like climate activists staging art gallery protests, organise something better.* Mielipidekirjoitus. 18.10.2022. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/oct/18/if-you-dont-like-climate-activists-staging-art-gallery-protests-organise-something-better>, 3.4.2023.

Townsend, M. (2022). *Roadblocks, soup hurling, superglue ... Just Stop Oil protests divide activists on direct action.* Reportaasi. 29.10.2022. <https://www.theguardian.com/environment/2022/oct/29/just-stop-oil-protests-roadblocks-activists-direct-action-climate>, 3.4.2023.

Whelan, L. (2022). *I'm an art historian and climate activist: Just Stop Oil's art attacks are becoming part of the problem.* Mielipidekirjoitus. 17.11.2022. <https://www.theguardian.com/artanddesign/2022/nov/17/im-an-art-historian-just-stop-oil-soup-attacks-prove-theres-nothing-to-worry-about>, 3.4.2023.

Wiseman, E. (2022). *Don't pretend to be 'nice'. It doesn't get you anywhere.* Kolumni. 6.10.2022. <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2022/nov/06/dont-pretend-to-be-nice-it-doesnt-get-you-anywhere>, 3.4.2023.